

OBRAZOVANJE KROZ IGRU

BAJKE i BASNE

za djecu

OBRAZOVANJE KROZ IGRU

BAJKE
i **BASNE**
za djecu

Naziv projekta:

Obrazovanje kroz igru

Naziv publikacije:

Bajke i basne za djecu

Naziv konkursa:

Javni regionalni konkurs za originalne bajke i basne za djecu

Selektori tekstova:

Aleksandra Čvorović, Marko Dukić i Dejan Andrić

Lektor:

Nataša Kecman

Grafički prijelom knjige:

Marko Dukić

Ilustracije:

Marko Dukić

Izdavač:

Nevid teatar, Banja Luka

www.nevidteatar.com

Banja Luka, 2021.

Ova ilustrovana knjiga 15 bajki i basni za djecu rezultat je projekta „Obrazovanje kroz igru” koji implementira Nevid teatar iz Banjaluke u partnerstvu sa Udruženjem dramskih umetnika Srbije u okviru Zajedničkog regionalnog programa „Dijalog za budućnost: unapređenje dijaloga i društvene kohezije u, i između, Bosne i Hercegovine, Crne Gore i Republike Srbije”, koji sprovode UNDP, UNICEF i UNESCO, a finansira ga Fond UN-a za izgradnju mira (UN PBF).

Nevid Teatar

Putem objavljenog Javnog regionalnog konkursa za originalne bajke i basne za djecu Nevid teatar pružio je priliku svim autorima i autorkama, bez obzira na starosnu dob, koji žive u Bosni i Hercegovini, Srbiji i Crnoj Gori da napišu originalne bajke i basne za djecu na temu kulturnih raznolikosti.

Među 368 priča pristiglih iz 110 gradova iz ove tri države, žiri u sastavu Aleksandra Čvorović i umjetnici iz Nevid teatra, izabrao je 15 najboljih bajki i basni za djecu.

SADRŽAJ

Predgovor	11
Muris Žigonja - Basna o pčeli i pužu	15
Tamara Senić - Crna ovca	20
Katarina Krstajić - Kengurova želja	27
Milica Konstantinović Stanojević - Gde ježić spava	44
Ivona Momirović - Crvenka na Pasjem Brdu	53
Dubravka Vujinović - Čudesni Pečurak	60
Miloš Petković - Praskozorje sumraka	68
Dubravko Boban - Legenda o Jetiju	82
Tea Katica i Amila Masleša - Kako je mala izviđačka družina pronašla sreću	88
Aleksandar Teokarević - Gospodar visina i neuhvatljivi ronilac	96
Igor Vučak - Bajka sa Ostrva vječnog proljeća	106
Ćera Imširović - Dječak Neal otkriva ljepote različitosti	128
Dženita Hrnjičić - Čuda se dobrim djelima stvaraju - Kako su Dan i Jutra popravili zlog čarobnjaka	134
Danijela Lazendić - Princeza i svetioničar	149
Biljana Obradović - Zli Prah i mladi vjetar Spaljenko	158
O bajkama i basnama	177
Nevid teatar	181
Obrazovanje kroz igru	186

Redoslijed bajki i basni nije uslovljen njihovim kvalitetom*
i umjetničkom vrijednošću.

Predgovor

Izvršiti selekciju u velikom broju pristiglih radova bio je težak i zahtjevan zadatak koji smo obavljali sistemom eliminacije, svodeći najprije na uži izbor od tridesetak priča koje u potpunosti zadovoljavaju uslove konkursa i izdvajaju se kreativnim i inspirativnim sadržajem. Kako su propozicije konkursa zahtijevale originalnu bajku ili basnu na temu kulturnih raznolikosti, na samom početku smo odbacili veliki broj priča koje nisu uopšte, ili nisu dovoljno, korespondirale sa temom, nismo se obazirali na njihov umjetnički kvalitet, ali značajno je primijetiti veliki broj izuzetno uspješnih priča i izvan zadate teme. Vodili smo računa o tome da priče budu prilagođene dječijoj perspektivi i shvatanju stvarnosti, ali i da odgovaraju svrsi cjelokupnog projekta.

U daljem radu nastojali smo da izaberemo bajke i basne, koje, osim što zadovoljavaju poželjne umjetničke standarde, daju i moderniju varijantu narativne strukture zadatih formi. Motivska i stilska raznolikost izabranih priča bila je neophodna za potpunu usklađenost buduće knjige, koja bi trebalo da nudi kaleidoskop tema čiji različiti ukusi i uglovi gledanja, nude dobre uvide u istu problematiku.

Pristiglo nam je mnogo priča čiji su autori pokazali izuzetnu darovitost, inovativnost i bogatu imaginaciju. Uprkos tome, zbog različitih razloga

nisu uvrštene u izabranih 15. Neke su bile preopširne, neke su se teško mogle prilagoditi planiranim aktivnostima, neke su bile preozbiljne za dječiji uzrast ili ih je bilo nemoguće prilagoditi djeci sa poteškoćama u razvoju.

Nastojali smo izabrati priče koje na čitaoca ostavljaju dubok utisak, bogatstvom slika i metafora koje se urezuju u pamćenje i smatramo da će biti višestruko korisne u cjelokupnom projektu koji podrazumijeva ilustrovanu knjigu, audio-knjigu i verziju audio-knjige za djecu sa poteškoćama u razvoju. Želja nam je da izabrane priče djeci prenesu duboke i plemenite poruke o različitim kulturama, poštovanju drugih i drugačijih, suzbijanju predrasuda, širenju dobrih namjera i tolerantnosti. Dodatni važan kriterijum bio je da u obilju neadekvatnih sadržaja kojima je izložena osjetljiva dječija psiha ponudimo ostrvo dobrote i topline, da posijemo plodno sjeme koje rađa miroljubivost, empatiju i sve najviše ljudske vrijednosti, jer smatramo da je savremenom djetetu neophodna takva vrsta vaspitanja i usmjerenja. Nadamo se da će knjige biti uspješan kolaž priča 16 nadarenih ljudi, koje je sretno povezala humana ideja da djeci približe kulturne različitosti.

Drago mi je što sam bila dio ovog plemenitog projekta zajedno sa kolegama sličnog senzibiliteta, umjetnicima iz Nevid teatra. Jednoglasno i sa lakoćom smo birali najljepše i najupečatljivije priče koje djeci nude sadržaje za kvalitetnije obrazovanje i odrastanje.

Aleksandra Čvorović, književnica

**BAJKE I BASNE
ZA DJECU NA TEMU
KULTURNIH
RAZNOLIKOSTI**

BASNA O PČELI I PUŽU

Muris Žigonja

Vitez, Bosna i Hercegovina

Basna o pčeli i pužu

Ugustoj visokoj travi prostrane livade živio je jedan mali poljski puž po imenu Ljiga. Nadimak je dobio po ljepljivom tragu koji je ostajao za njim kud god bi prošao. Ta livada bila je cijeli njegov svijet. Otkad se rodio, nije prešao njene granice. Ljeti, kada trava poraste, stvarala je gustu šumu kroz koju ni sunce nije moglo doći do stanovnika na tlu. Ljiga je tada čeznuo za suncem i žalio za njegovom svjetlošću. Posebno je zavidio letećim insektima: sivim pčelama, šarenim leptirovima i drugim koji su mogli letjeti i uživati u suncu i svježem zraku.

Livadsko cvijeće su posjećivale pčele iz obližnje košnice. Pile su slatki nektar iz cvijeća i nosile ga svom domu, kao hranu svojoj kraljici. Među mnoštvom pčela radilica posebno se izdvajala jedna. Bila je to Zuja. Zuja je bila najvrijednija među pčelama svoje košnice. Uvijek je donosila najslađi i najukusniji nektar. Njen nektar je najviše voljela njena kraljica.

Jednog dana u predvečerje, kada se Zuja vraćala sa svojeg sakupljališta noseći najslađi nektar svojoj kraljici, iznenada ju je napao strašni stršljen. U letu ju je zgrabio za krilo i pocijepao ga. Zuja se otrgla i naglo skrenula dole prema travi, u gustiš. Strašni stršljen je krenuo za njom želeći je dokrajčiti i dočepati se njenog nektara. Zuja se uvukla među visoke i guste stabljike trave bježeći pred strašnim napadačem. Stršljen se pokušao provući kroz

gusto rastinje za njom, ali nije mogao dalje da je slijedi. Zaprijetivši joj svojim oštrim čeljustima, zarežao je i vratio se okomitim letom nazad u visine.

Preplašena Zuja je tek tada uspjela da pogleda oko sebe. Od straha nije vidjela da je dospjela na samo prizemlje livade, u polutamu i vlažno tlo. Krilo ju je boljelo. Pogledala je i vidjela da se vrh krila drži samo malim dijelom za ostatak. Nije mogla letjeti. Tuga ju je počela preuzimati. „Moram nekako doći do košnice i predati nektar svojoj kraljici”, u sebi je zamišljala. „Pokušat ću vikati”. Povykala je: „Upomoć, upomoć!” Međutim, trava je bila pregusta, ostale pčele koje su letjele prema njihovom domu nisu je mogle čuti. Sumrak se polagano spuštao nad livadom.

„Upomoć”, vikala je umornim glasom Zuja gubeći nadu da će je njene sestre čuti.

„Ne mogu te čuti”, Zuju trže glasić iz polutame, „previsoko su”.

Bio je to Ljiga. Čuo je Zujine pozive u pomoć pa je dopuzao da vidi kome je pomoć potrebna. „Šta ti se dogodilo”, upitao ju je.

„Napao me onaj grozni stršljen i pokidao mi krilo”, tužno reče Zuja pokazujući oštećeno krilo. „Nikada više neću letjeti”, reče tužno i zaplaka. Ljiga se sažalio nad malenom pčelicom. I njemu je bilo teško jer je znao kako je čeznuti za nečim. „Ja cijeli život čeznem za plavim nebom i suncem”, rekao je tužnim glasom.

Počeo je razmišljati. „Hej stani, mislim da imam način da ti pomognem”. Došao je do nje: „Pruži ovdje svoje krilo”. Zuja je pružila oštećeno krilo. „Šta ti je na umu”, upitala je glasom punim nade. Ljiga je uzeo malo sluzi sa traga koji je za njim ostajao, namazao oštećeno krilo i spojio pokidane dijelove. „Sačekaj malo da se osuši”, reče joj „mislim da će djelovati”. Zuju počeo da obuzima uzbuđenje. „Možda ipak uspijem poletjeti i odnijeti nektar kraljici”, reče radosna.

Nakon nekoliko minuta Ljiga joj reče „Sada probaj mahnuti krilom, ali

lagano". Zuja poče mahati. „Djeluje, ne boli me puno, djeluje”. „Probaj sada poletjeti”, reče joj Ljiga. Zuja je ubrzala mahanje i poletjela je prema vrhovima.

„Djeluje, djeluje”, radosno je vikala. Izletjela je iznad vrhova. Sunce je već bilo zašlo za brdo, livadom su već letjeli prvi svici. Brzinom je poletjela prema košnici želeći dostaviti svoj dragocjeni teret i dokopati se sigurnosti svog doma.

Ljiga je ostao u travi srca punog radosti zbog dobrog djela koje je učinio. Uvukao se u svoju kućicu i zaspao slatkim snom.

Probudila ga je kap rose koja je pala na kućicu. Lagano se izvukao iz kućice uperivši oči prema nebu. „Čini mi se da će i danas bili lijep dan, barem za one gore, iznad”, pomislio je i uzdahnuo s čežnjom.

Iznenada, trava iznad njega poče da se savija. Nebo poče da proviruje kroz travu i pokoja zraka sunca dodirnu mu kućicu. „Šta li se ovo dešava”, pokušavao je dokučiti. Trava iznad njegove glave se tada još više razmače otkrivajući plavo nebo i blješteće sunce. K njemu se poče spuštati sjenka. Nije je mogao razaznati zbog sunca pa se poče instinktivno uvlačiti u kućicu. „Stani, ne boj se, to sam ja”, reče mu poznat glas.

Bila je to Zuja. U znak zahvalnosti što joj je pomogao, Zuja je dovela svoju porodicu pa su mahanjem krilima razmaknuli travu iznad Ljige. „Evo ti neba i sunca koje si toliko želio”, reče mu s osmijehom. Ljiga je bio očaran. Stajao je na suncu i upijao njegove zrake i toplotu. „Tako je lijepo, ovo mi je najljepši dan u životu”, reče radostan.

„Od sada ćeš imati sunca kada god zaželiš, samo mi javi i mi ćemo doći da ti pomognemo”, reče mu Zuja. „Do kraja života ti si moj prijatelj”, osmijehnu mu se još jednom Zuja, okrenu se i odleti sa svojom mnogočlanom porodicom sakupljati slatki nektar. „Dobra djela se uvijek isplate”, razmišljao je Ljiga, uživajući još dugo na osunčanom mjestu, na svojoj livadi.

CRNA OVCA

Tamara Senić

Podgorica, Crna Gora

Crna ovca

Bilo je to u jednom manjem selu gdje je živio samo jedan pastir sa svojom ženom. Imali su veliko stado ovaca i mnogo njiva i voćnjaka. To su bili dobri ljudi koji su se lijepo starali o svojim životinjama. Sa strpljenjem i ljubavlju. Ipak, jedna ovčica im je bila posebno draga – crna ovca.

Druge ovce su osjećale blagonaklonost svojih gospodara prema crnoj ovci te je nikako nisu voljele. Rugale su joj se, govorele joj da je ružna, jer nema lijepu, bijelu vunu kao što imaju one te se od njene vune ne mogu pletiti tako lijepe stvari: prsluci, džemper i čarape. Gurale su je, govorele joj da ide negdje drugdje jer joj nije mjesto tu – među njima. Nisu joj ostavljale ni vode, ni hrane. Neke su čak govorele da je crna zato što je nju đavo obojao kako bi bilo jasno da je zla.

Crna ovčica je bila mnogo tužna. Uveče bi gorko i bolno plakala i maštala da se nalazi u stadu gdje su sve ovce crne kao ona. Ili da makar ove njene nesuđene drugarice uvide da ima još šta da ponudi, osim ljepote. Željela je da im pokaže kako ona lijepo zna da se igra, i da govori, i da priča divne priče. A tek kako samo široko zna da voli...

Jednog dana joj je njena majka rekla da ne zna kako se desilo da je rodila tako ružnu ćerku, te crna ovca odluči da sjutradan, prije svitanja, krene

na put i pronade mjesto za sebe. Pronašla je neke travke koje je stavila psu, njihovom čuvaru, u večeru, kako bi on čvrsto zaspao, te da joj ne bi upropastio plan za bjekstvo.

Cijelu noć nije spavala. Maštala je o tome šta je sve čeka izvan njihovog sela... Zamišljala je cijela stada crnih ovaca koje se igraju s njom i od čije vune se pletu divni džemperi koje njihove gazde nose sa ponosom. Pas je čvrsto zadrijemao, a ona se provukla kroz tor i uklopila u noć. Tek što je malo odmakla sa njihove livade, ugleda na grani jednu prestrašenu sovu koja se toliko uplaši da pade sa grane, pravo ovci pred noge, i poče da postavlja pitanja:

– Ko si ti? Šta si ti? Ovca? U ovo doba? Crna ovca? Đavolsko stvorenje... O bože, bože... Umrijeću!

– Polako, gospodine sovo. Jesam crna ovca, ali nisam đavolsko stvorenje. Vidite me u ovo doba zato što sam pobjegla iz svog stada. Moje drugarice me nisu prihvatile baš zato što sam drugačija od njih... – reče tužno i umiljato crna ovčica.

– Ni mene moja porodica nije prihvatila – reče sova i spusti glavu. – To je zato što se plašim mraka. Zamisli sovu koja se plaši mraka! Kad bih mogao kako živjeti danju, a spavati noću...

– Jadna sovo! Hoćeš li poći sa mnom na put? Možemo naći neku zemlju koja ima puno crnih ovaca i gdje je uvijek sunce!

– Zar postoji zemlja gdje je uvijek sunce? O bože, bože... Hoću! Ako je i ne nađemo, bar sam našao prijateljicu koja me ne osuđuje zbog mog straha. I tako se snova ugnijezdi u crno krzno male ovčice i zajedno nastaviše put. Usput su pričali priče iz svog života, igrali se, a kada su zastali da piju vode na malom jezeretu nadomak sela, ugledaše u jezeru zlatnu ribicu.

– Zlatna ribica! – viknu crna ovčica. – Ribice, ispuni nam tri želje... Da se sova više ne boji mraka, a ja da postanem bijela.

– Rado bih vam ispunita želje! Ali... Ja nisam kao sve druge zlatne ribice. Ne

umijem da ispunjavam želje.

– Zlatna ribica koja ne ispunjava želje, bože, bože... – začudi se sova.

– Pokušavali su da me nauče, ali ne ide... Zato me moje jato ne prihvata. Govore mi da sam nesposobna i glupa. Kad bih samo mogla otići kod starog mudraca – zmijskog cara... Čula sam da on sve zna i sve može. Čak i da pretvori kamen u zlato.

– Gdje se nalazi taj zmijski car? – upita ovčica. – Možda bi i nama mogao pomoći.

– Duboko u šumi. Pokazala bih vam put kada biste me povelili sa sobom. Ako i ne uspije – makar sam stekla dva nova prijatelja. Potrebno je da sova napravi čvrsto gnijezdo od blata i pruća u tvojoj vuni, crna ovčice, kako bih imala svoje vodice.

– U redu, zlatna ribice. Ja odoh da skupljam pruće i blato... Jedva čekam da nam ispričaš priče o životu u vodi.

I tako bi. Sova napravi akvarijum za ribicu u vuni crne ovce, zatim se i sam ugnijezdi pored i nastaviše put. Zlatna ribica ih je usmjeravala a usput su pričali priče o životu na nebu, na zemlji, i u vodi. Činilo im se da otkrivaju nove svjetove i da su stekli najinteresantnije prijatelje na ovom svijetu. Naposljetku stigoše i do zmijskog cara. Njegova kuća bila je sasvim mala, skrivena između velikog kamenja.

– Zmijski care, izvini što te uznemiravamo i budimo iz sna, ali možeš li izaći iz svoje kuće od kamenja? Možeš li nam pomoći? – upita crna ovčica.

Iz kamenja ispuza dugačka, debela žuta zmijska, ispravi se i reče: – Kakvo čudno društvo! Ovca, sova i ribica! Kako vam mogu pomoći?

– Koje zadatke moramo ispuniti kako bi nam pomogao? – upita sova.

– Vidim da ste čitali puno bajki u kojima, da bi vam se ispunile želje, vi morate okrenuti zemlju, nebo i vodu. Ne morate... Ne morate se meni dokazivati, dokažite se sebi. A čim ste došli do mene, čim ste sklopili trajno prijateljstvo, vi ste već okrenuli zemlju, nebo i vodu. Pa kazujte mi, moji

prijatelji, šta vas muči?

– Zmijski care – progovori prvi sova – mene muči to što se bojim mraka. Zato me ostale sove ne podnose i rugaju mi se.

– Već sam čuo za sovu koja se boji mraka, ali ti si pokazao da se ne bojiš, već da si samo bio malo usamljen. Cijeli put si proveo zagnjuren u vunu crne ovce, mračniju od mraka. I nisi se bojao?

– O bože, bože... Tačno! Ja sam izliječen, sad sam kao sve ostale sove!

– Naravno da nisi – reče zmijski car. – Sove vole da su usamljene, ti voliš kada imaš prijatelje. A sada ih imaš... Kao sjajne zvijezde, zbog kojih ti mrak ne može ništa. Zlatna ribice... Šta tebe muči?

– Muči me to što ne umijem da ispunjavam želje drugima! – zajauka zlatna ribica. – Zato sam sramota svom jatuu!

– Svako daje samo ono što ima u sebi. Želje drugih, one želje koje nisi mogla da ispuniš, uvijek su bile pohlepne i sebične... Ti nisi takva i ne možeš davati drugima moć, bogatstvo i slavu. Ali možeš davati drugima ljubav. Ti si, stvarno, jedna dragocjena i prava zlatna ribica. Evo, probaj da ispuniš želju crnoj ovci, najbolje ćeš joj ti pomoći.

– Ajde, ajde crna ovčice! Poželi svoju želju! – viknu zlatna ribica.

– Zlatna ribice, željela bih da se nađem u stadu gdje su sve crne ovce.

Zlatna ribica zažmuri i crna ovca nestade. Sova i ribica oprostiše se sa zmijskim carem i zahvališe mu, a on ih jednim pokretom repa vrati nazad – u krošnjju drveta i u jezero.

A da li je crnoj ovci ispunjena želja? I više od nje... Stvorila se u stadu gdje su sve crne ovce, ali... Nije mogla progovoriti od čuda... To je bilo njeno stado! Sve su se ofarbale ugljem u crno i svađale se... Svaka je mislila da će se sada, pošto je njihova crna ovčica nestala, ona ofarbati u crno i biti posebna, ali je ispalo da je svaka razmišljala na isti način, te je cijelo stado postalo crno. Kada su ugledale pravu crnu ovčicu, ućutale su i pognule glave. Poslije nekog vremena, sve su joj se izvinile i rekle da su uvijek bile

ljubomorne na nju jer je drugačija i jer je pastir posebno voli. Crna ovčica nije mogla vjerovati... Sve te ružne riječi su proizilazile samo iz ljubomore! Oprostila im je i lijepo su se družile. Ipak, njeni najbolji prijatelji ostali su sova i zlatna ribica. To su bili prijatelji sa kojima je prevrtala zemlju, nebo i vodu...

Pastir i njegova žena su morali oprati svaku ovcu posebno u svojoj kući. Kada je na red došla crna ovca, vidjela je da su najljepše i najčuvanije stvari u njihovoj kući od crne vune. Sa ponosom je pogledala svoje krzno koje nije pod vodom gubilo svoju crnu boju, zagrlila pastira i pomislila: „Izgleda da je najljepše uvijek biti svoj!”

KENGUROVA ŽELJA

Katarina Krstajić

Beograd, Srbija

Kengurova želja

Nekada davno, u oazi nestvarno lepih zelenih boja, u blizini puta kojim su se vukli pustinjnski karavani, živeo je šumski kengur. Kao i obično, i toga dana leškario je u krošnji drveta uživajući u svojoj dnevnoj rutini. Dok mu je jedna noga lenjo visila sa grane, krajičkom sanjivog oka posmatrao je paperjaste oblake koji su sporo plovili po plavičastom nebu. Razmišljao je kako je baš imao sreće u životu – spavao je na svojoj omiljenoj hrani, pio vodu iz kristalno bistrog jezera, imao najlepší pogled na svetu. I da nije bilo dosadnih hijena koje bi ponekad dolazile da se napiju jezerske vode, mogao bi za svoj život reći da je gotovo savršen. Ipak, nešto je nedostajalo u toj slici, ili bolje rečeno neko, s kim bi kengur mogao da razmeni pokoju reč. Jedine dve životinje koje bi mu se obratile sa „Dobar dan” i „Doviđenja” bile su kobra i škorpija, ali njima se nije dalo verovati. Bilo je nešto u tim rečima i pogledima što kenguru nije davalo da se u njihovoj blizini opusti. Želeo je iskrenog prijatelja, šumskog kengura, sličnog sebi, sa kojim bi imao puno zajedničkih tema za razgovor. Ponet tom mišlju on udahnu duboko, pa svom silinom požele da mu nebo podari takvog druga – ili još bolje – ženku kengura. Mogao je tačno da vidi kako bi izgledala ta njegova madmazel Kengur.

Najednom, umesto da uživaju u toj slici, oči mu behu zasute gustim oblakom sitne peščane prašine. Uši mu zagluši krkljanje dugačkog teretnog vozila koje je prolazilo nedaleko od njegovog drveta. Kengur stade stresati prljavštinu sa svog sjajnog krzna. Potom protrlja oči pa upilji njima u jeziv prizor pred sobom – dugački šleper vozio je desetine životinja ka zoološkom vrtu, pretpostavljao je. U skućenim kavezima, složenim jedan uz drugi, ležale su pitome deve i divlje zveri uvelih, praznih pogleda. Nervozni vozač sa širokim crnim naočarama, stade na papučicu za gas i silovito krenu prema kamenu na kojem su se sunčali gušteri. Oni se razbežaše pred velikim hrapavim točkom koji ljutito pregazi njihovu ležaljku. Od siline tog pokreta šleper štucnu i sa sebe strese tri kaveza različitih veličina i oblika – jedan pravougaoni, drugi dugački i treći kockasti, mali. Ponet željom da što pre stigne do svog odredišta, vozač kamiona nije ni primetio da je ostao bez dela svog tovara. I dok je smrdljiva čelična grdosija polako odmicala u daljinu, kengur pažljivo siđe sa drveta i sitnim skokovima krenu ka kavezima koji su ležali u peščanoj prašini. Kada je došao do njih, pažljivo je osmotrio i onjušio svaki, ne bi li procenio s kim ima posla.

U prvom kavezu, ispijen i umoran, ležao je veliki, mrki medved. Iako je u tom trenutku izgledao bespomoćno, ukroćen debelim čeličnim rešetkama, njegova strašna pojava i oštre kandže na šapama nisu se na prvi pogled dopali kenguru. Kao ni ogromni, špicasti zubi aligatorke, koja je nepomično ležala u kavezu pletenom od jakih žica, tik pored medveda. Jedino se, na prvi pogled, moglo verovati pingvinu, jer njegov fizički izgled nije nosio sa sobom opasnost po kengura. To je bio razlog zašto se odlučio da njegov kavez prvi otvori.

„Hvala ti do neba, nepoznati prijatelju! Stvarno ne znam zašto sam nevin

završio u zatvoru, ali eto, pravda je na kraju pobedila... Dođi da te zagrlim, spasioće moj!" izgovori u dahu maleni pingvin, pa obuhvati kengura oko noge.

– Nema potrebe da se grlimo, zaista... – pokuša kengur da ga otrese sa svoje noge.

– I ti bi meni pomogao da sam bio u sličnoj situaciji.

– I ja bih tebi pomogao, da si ti na mom mestu! – zabruna medved glasom od koga se kenguru podiže svaka dlaka na telu. – Mogao bi i meni da otvoriš kavez?

– Mogao bih, ali... ali... ne znam ko si, odakle dolaziš. Nikada do sada nisam video životinju poput tebe...

– A pingvine viđaš svakog dana? – nasmeja se medved. – Slobodno reci istinu – veći sam i snažniji od tebe i ne znaš da li ću te pojesti, ukoliko me oslobodiš.

– U pravu si. Zašto bih ti verovao na reč? Sigurno si gladan i žedan pa bih ti ja, ovakav mesnat, dobro došao na trpezi.

– U tom slučaju moraćeš da mi veruješ na reč, jer ne izgledaš kao momak koji bi dopustio da dama u najboljim godinama i stariji gospodin crknu od žeđi i gladi usred pustinje.

– Ne bi ti mogao da spavaš u istom krevetu sa osećajem krivice. On bi te grickao iznutra – mogao si nekome da spasiš život, a nisi hteo – aligatorka

reče umilnim glasom pa zatreperi svojim dugačkim trepavicama kako bi njene reči zvučale nevino.

– Ali, druže, ne zaboravi da nije samo tvoj život u pitanju, već i moj – pokoleba ga pingvin kome se tresla vilica od straha. – To znači da bismo izgubili dva života, da bi se spasila druga dva... Kako proceniti čija dva života su vrednija? Tu nema pravde...

– Ili ćeš skupiti hrabrost i sačuvati sva četiri života – najlepšom opcijom medved stavi tačku na raspravu.

Kengur sede na svoj dugački rep da razmisli šta mu je činiti. Pustinjski vreo vazduh i sunce koje ga je žarilo sa neba, neumoljivo su ispijali kapi tečnosti iz njega ne dozvoljavajući mu da predugo razmišlja. Napokon, on odgurnu razum u stranu i donese odluku ponet instinktom, iz stomaka. Rizikujući da zajedno sa pingvinom postane lak plen predatorima pred sobom, kengur otvori jedan pa potom i drugi kavez. A onda zažmuri snažno, kao i pingvin koji se sklupčao iza njega.

– Ti si dobar, hrabar i pomalo lud momak, znaš? – reče mu aligatorka, dok je damskim koracima izlazila iz pokretnog zatvora, kao da hoda po crvenom tepihu.

I tako iscrpljena od puta, trudila se da ne izgubi na lepoti i dostojanstvu. Nedostajala joj je samo široka, šarena lepeza kojom bi značajno zatreperila ispred svog dugačkog lica, čime bi njena pojava još više dobila na važnosti. Aligatorka šaljivo pljusnu kengura po nozi svojim dugačkim repom, od čega on instinktivno poskoči, ali greškom u pravcu medveda. Umesto ljutitog grizlija koji bi ga smazao u trenu, medved mu samo namignu.

– I? Hoćeš li nas konačno pozvati na piće, da se okrepimo od ovog „zanimljivog” puta? Ili ćeš nas, možda, ponuditi i nekom ribom?

Pomalo zbunjen razvojem situacije, kengur promrmlja sebi u bradu:

– Na-na-naravno, k-k-renite za mnom.

I krenuli su – nogu uz peraje, peraje uz šapu, šapu uz zub, kao rasporene patike spojene neverovatnim sticajem okolnosti. Sa novim sjajem u očima, išli su u pravcu plodne oaze – najlepšeg mesta koje su ikada videli. Za to vreme, oči kobre i škorpije, sakrivene iza velikog kamena, posmatrale su u neverici ovu nesvakidašnju družinu.

– Australijski kengur, evroazijski medved, američki aligator i afrički pingvin šetaju jedan pored drugog?, siktala je dugačkim jezikom kobra, uvijajući svoje gipko telo po vrelom pesku. – To jednostavno nije moguće, to je protiv prirode!

– Suviše su različiti, draga moja, da bi ovo društvanje opstalo duže od dva dana. Videćeš ti, pazi šta ti kaže tvoja sestra. Čim se malo opuste, oporave i odomaće, krenuće da izlaze iz njih različite prirode. Biće tu svačega... A nas dve ćemo sa uživanjem posmatrati tu feštu! Zar ne, draga moja – dodade uzbuđeno škorpija i podiže svoja klešta kao da se sprema za borbu.

– U pravu si, dušo. A možda bude neke koristi i za nas dve. Iskrena da budem, meni je odmah za oko zapao onaj mali u crno-belom odelu. Rekla bih da je izuzetno ukusan. Malo mesa iz egzotičnih krajeva prijalo bi mom prefinjenom čulu ukusa. Dosadili su mi riblji specijaliteti, žabe i leševi uginulih životinja. Hoću nešto novo, sveže! A onog glupog kengura sam

predvidela da smažem kad ništa drugo ukusnije ne bude na jelovniku. Mnogo je, bre, mastan...

– Volim što si tako pametna, sestro slatka. Iste smo! I meni su dojadile bubašvabe i crvi... Biće to prava gozba, nakon njihovog obračuna – zaključići škorpinja.

– Istina, draga moja. Ali, ne smemo zaboraviti da sam ja, ipak, za nijansu pametnija od tebe – umilnim glasom provuče joj kobra, kako bi škorpiji ove reči lakše pale. Potom podignu svoj dugački rep ka škorpijinim kleštima pa se kucnuše njima kao da nazdravljaju vinskim čašama.

Iako se kenguru delimično ispunila želja, jer je dobio drugare s kojima je mogao da razgovara, ipak početak njihovog zajedničkog života nije tekao glatko. Naviknut na usamljenički život i miran san, medved se sa mukom privikavao na životni stil svoga domaćina. Kengur bi noću pravio nenasnosnu buku dok se kretao sa grane na granu sladeći se sočnim lišćem. Duboku tišinu koju je bojila tiha pesma zrikavaca, parao je zvuk šuštanja, pucketanja, glasnog mljackanja... I ne samo to, nekoliko puta se dogodilo da je kenguru iz torbe slučajno ispao plod ubran sa drveta. On bi se, po pravilu, velikom brzinom stropoštao direktno medvedu na glavu. Medved bi na to zarežao i krenuo bi da se penje uz drvo. Poput starog profesora, želeo je da kenguru održi lekciju iz lepog ponašanja. Ali na vrhu bi ga dočekaio kengur sa široko otvorenim, umilnim očima i slatkim poklonom izvinjenja u vidu tropskog voća. Taj gest bi uvek raznežio „profesorovo” srce. Iako su po dolasku u oazu medini snovi redovno bili isprekidani, njegovo uho se vremenom naviklo na nove zvuke, pa ih nije ni primećivao. Nije mu smetalo ni to što ga je pingvin, kao kakav seoski petao, jutrom budio svojim prodornim glasom nalik brodske sirenije. Za medveda, taj

zvuk je bio znak za ustajanje, dok je kenguru i aligatorke govorio da je došlo vreme za dremku. Danju, oni su bili tihi i ćutljive naravi, za razliku od pingvina, koji bi tek tada započinjao svoje vratolomije. Ustajao bi rano, dok još sunce nije upeklo i sankao se na svome belom stomačiću po peščanim dinamama. Kada bi od igre ogladneo i ožedneo, lako je uranjao u jezero posmatrajući svojim oštrim vidom šta se dešava ispod vode. Usput bi smazao ponekog račića i ribu čija je srebrnkasta krljušt blistala na suncu. Praveći vesele skokove podigao bi uvis vodu, a ona bi pljusnula aligatorku u lice. I umesto da pobesni zbog toga, ona bi samo lenjo otvorila jedno oko i napravila grimasu koja kaže „eh, ta deca”. Znala je da će joj pingvin uskoro servirati najveću ribu koju je toga dana ulovio, dok će za sebe zadržati manje. Pingvin ju je toliko voleo, gotovo kao majku, da je specijalno za nju napravio ogrlicu od crvenih bobica, znajući koliko joj je njena lepota važna. To joj je davalo preko potreban osećaj da je bitna. Vremenom, naučili su da uglašavaju oštre ivice svojih navika i naravi i da tolerišu različite potrebe onog drugog. Svako je radio ono što je najbolje umeo, pa su u skladu sa tim nadenuli sebi imena. Tako je kengur postao „Čalabrc”, jer je u svojoj krznoj torbi noću donosio zelenu hranu, voće i druge grickalice ostalima, a pingvin „Veseli kardinal”, jer je u toku dana obezbeđivao ribu za zajedničku trpezu i svojim šalama uveseljavao druge. Aligatorke je noću brinula o sigurnosti njihovog doma i zato je dobila ime „Lepa čuvarkuća”, dok je medved nazvan „Mudra glava”. Kao najstariji i najiskusniji, davao im je korisne savete i prepričavao knjige na večernjim druženjima. Pored toga, on je danju čuvao stražu, dok je Lepa čuvarkuća odmarala. Da nije bilo nostalgije za rodnim krajem, rodbinom i starim prijateljima, moglo bi se reći da je njihov život imao vesele boje, prijatne ukuse i da je bio gotovo bezbrižan.

Ipak, vidljivi i nevidljivi predatori pustinje, među kojima su prednjačile

kobra i škorpija, svakodnevno su iz prikrajka posmatrali ovu sliku. I ta slika žuljala im je oči više od vrelog pustinskog peska koji bi im vetar poput fena povremeno sasuo u lice. Iako su im Čalabrcko, Veseli kardinal, Lepa čuvarkuća i Mudra glava dozvoljavali da uživaju u njihovom dvorištu, to kao da škorpiji i kobri nije bilo dovoljno. Sa zavišću su gledale na njihovu sreću i želele baš sve da im uzmu.

– Došao je taj dan, dušo, kada će moj plan B konačno ugledati svetlost dana. Nisu hteli milom da zarate, pa ćemo mi pogurati tu priču. Uh, kako bih slatko smazala onog malog, bucmastog u crno-belom odelu – merkala je kobra pingvina. – Samo da se ona dosadna aligatorka makne već jednom od njega.

Zaneti svojim dnevnim ritualima, drugari nisu ni primetili kada su se dve otrovnice ušetale u njihov dom, rešene da udare na najjače od njih.

– Zdravo, medo. Kako si? – upita kobra Mudru glavu.

– Hvala na pitanju, odlično. Evo jedem ovo divno voće koje mi je Čalabrcko sinoć dostavio. Hoćeš malo? – mljackao je meda, dok mu se voćni sok slivao niz bradu.

– Ni za živu glavu! Divim se tvojoj hrabrosti, medo. Ti si to voće tek tako pojeo? Ne plašiš se da bi te kengur mogao njime otrovati?

– Ko? Čalabrcko? Zašto bi to uradio?

– Zašto? Ima milion razloga za to! Zato što su kenguri prevrtljive naravi, zato što prave štetu, zato što ne vole da vide medvede ni na slikama, zato

što su kukavice i plaše se većih od sebe! U tom strahu, mogao bi te noću, dok spavaš, tako jako udariti onim njegovim boksterskim šapama da ti jutro više ne svane.

– Čekaj malo, zmijo, iz tebe govore samo predrasude. Nije dobro da sve životinje trpaš u isti koš. Kao što ni svi medvedi nisu isti, tako ni kenguri nisu identičnih naravi. Čalabrcko mi je spasao život i ja sam njegov dužnik. Nikada mu to neću zaboraviti.

– Dužnik? – siknu otrovno kobra. – Dosta si ti njemu učinio dobrog, a da to i ne znaš. Koliko puta su ovde noću kružile hijene, koje bi ga u slast smazale da ti nisi spavao ispod drveta na kojem je on bio. Da ne spominjem da ti od takvog prijateljstva nemaš baš nikakve koristi, već samo štetu. Kengur proždire lišće i travu koja bi mogla ostati samo tebi – ucakli ona očima halapljivo. – Ti zaboravljaš da potičeš iz porodice svaštojeda, a i to malo ribe što podeliš sa pingvinom i aligatorom, sigurno ti je dosadilo. Kako si siguran da će hrane biti za sve vas? Moraš misliti na budućnost. A kengurovo meso je tako ukusno i hranljivo. Nemoj mi reći da ti nikada nije palo na pamet da ga malo gricneš – uvijala je kobra dozu egoizma u oblance, da bi je meda što neprimetnije pojeo.

Na drugoj strani oaze, škorpija je krvlju mutila usku zenicu oka Lepe čuvarkuće.

– Kako provodiš dane, lepotice? Izgleda mi kao da se dosađuješ u našem kraju.

– Naprotiv! Nikada nisam sama i živim kao u hotelu, na visokoj nozi. Pingvin me zabavlja i služi ribom, kengur mi donosi slatko voće, medved

me obrazuje i brine o nama danju, a ja ih zauzvrat noću čuvam od grabljivaca i ulepšavam svojom pojavom ovo naše dvorište.

– Draga moja, pa tebi nije u krvi da ležiš i da ti donose hranu, već da loviš! U tvojim genima živi snažna grabljivica od koje svima treba noge da se tresu, a ne da ti se kojekakvi mekušci šetkaju ispred nosa. U redu je da imaš društvo, ali treba da biraš s kim provodiš dane. Ti kao da ne znaš da su pingvini po prirodi glupi, lenji, površni! I kako samo frfljaju dok pričaju, da ih niko ništa ne razume – pravi južnjaci! Za kengure je poznato da su sebični i koristoljubivi, a tek medvedi! To ti je posebna sorta! Hladni i proračunati severnjaci! Šta možeš očekivati od nekoga kod koga je noć, kada je kod tebe dan? Još ako su muškarci, a ovi tvoji jesu, utoliko gore. To ti je sve ovo, puta dva! Ti si, ipak, za lestvicu više u životinjskoj hijerarhiji od svih njih. Šta će ti takvo društvo?

– Različiti smo, to je činjenica, ali to je potpuno normalno i ne znači da ne možemo da živimo zajedno.

– Ali, dušo, u svakoj zajednici postoji vođa, neko ko je najjači i ko komanduje drugima. A meni se čini da vam se medved svima nametnuo... Nepravедno, naravno, jer si ti najjača od svih. Sigurna sam da bi ostali iskoristili tu poziciju, da su na tvom mestu. I žao mi je što ovo moram da ti kažem, ali druge životinje su već počele da govorkaju kako ti možda i nisi pravi aligator, čim si dozvolila da ti pingvin stavi povodac. Mislim, tu ogrlicu od bobica... Nemoj posle da bude da ti nisam rekla, kad te budu ismevali.

– Mene da ismevaju? Svašta... – aligatorka prevrnu očima, pa se mahinalno uhvati za ogrlicu.

Pokazala bi ona toj maloj zlici gde joj je mesto, ali su joj medine mudre reči zazvonile u ušima: „Kloni se onih koji misle da je drskost hrabrost, nežnost kukavičluk, brbljanje mudrost?... Seti se da neke reči jednostavno ne zaslužuju tvoj komentar“.

Kako su životinje krajem dana imale običaj da uz jezero otvoreno razgovaraju o svemu, Mudra glava je, sumnjajući da su kobra i škorpija i drugima došaptavale neistine, otvorio neprijatan razgovor. Kada je čuo kakvim je besmislicama kobra punila medvedu glavu, kengur poskoči ljutito i stade praviti pokrete pesnicama kao da boksuje.

– Iz ovih stopa idem da skratim tu lajavu otrovnicu za onu njenu pljosnatu glavu! Ko bi rekao da tako mala životinja ima tako otrovan jezik? Lepo se kaže da se otrov čuva u malim bočicama! – viknuo je.

– Ali i ja sam mali, pa nisam otrovan – snuždi se Veseli kardinal.

– Tako je, izvini, družo, znaš da nisam tako mislio... Ne znam ni zašto sam to uopšte rekao..

– Sačekajte, imam i ja tim povodom nešto da kažem – započe Lepa čuvarkuća prepričavanje razgovora koji je toga dana vodila sa škorpijom.

– Znači, pored toga što sam ubica, još sam i sebičan i koristoljubiv? – ciknu Čalabrcko.

– A ja lenj, glup i površan južnjak? – Veseli kardinal je poskočio u zanosu vatre. – Idemo zajedno da se obračunamo sa otrovnim jezicima.

– Stanite malo obojica, imam ja bolji plan za njih dve – nasmeši se Mudra glava značajno. – Nećemo ih udariti pesnicama, nego ćemo upotrebiti njihovo oružje – predrasude, generalizaciju, stereotype.

– Uh, što ti to zvuči pametno, Mudra glavo, ali je mnogo teško za pamćenje. Hm, možda da te tvoje reči skratim – pred, general, stereo. Da! Pred generalom stereo. Ej, pa ovo već mogu da zapamtim – našali se pingvin a ostali se nasmejaše njegovoj dovitljivosti. – Nego, šta uopšte znači pred generalom stereo?

– To ti, na primer, znači da neko ima određeno mišljenje, recimo, o mravima. I ono je uglavnom negativno, iako ih nikada nije ni video. Verovatno je čuo od nekog odraslog da svi mravi imaju neke loše osobine i da se ponašaju na određen način. I onda, kada sretne mrava, on misli da je i taj mrav isti kao oni koje su odrasli spominjali.

– To je verovatno zato što su odrasli imali neko negativno iskustvo sa mravima? – pingvin je pokušavao da shvati zašto bi neko loše mislio o svim mravima.

– Postoji velika verovatnoća da ni ti odrasli nisu nikada videli mrave, nego su i oni od nekog starijeg čuli da su mravi „loši”. I tako je priča nastavila da kruži, iako nije istinita. Istina je svaka životinja priča za sebe, iako možda liči na neku drugu.

– To je tačno! I meni su govorili da sam isti moj brat, a ja se nikada nisam upiškio u krevet – dodade Veseli kardinal. – Ali to sada nije bitno... Da se mi vratimo na naš plan, Mudra glavo. Šta da radimo sa zmijom i škorpijom?

– Udarićemo ih tamo gde su očigledno najtanje – na njihovu sujetu i neznanje! Ne zaboravite da su one krenule na nas oružjem koje su imale i koje je po njih ubitačno.

I onda im Mudra glava predloži plan i šta bi mogli tim povodom učiniti, dok su ostali, svako iz svog iskustva, dopunjavali njegov okvir. Zadovoljni onim što su zajedno smislili, jednoglasno klimnuše glavom u znak odobravanja.

Sutradan, dok su kobra i škorpija šetkale oazom u nadi da će videti krvoproliće među drugarima, Mudra glava im priđe. On zamoli zmiju da nakratko ostavi škorpiju, kako bi joj nešto u poverenju došapnuo. Škorpiji proradi crv sumnje, jer šta bi to zmija u poverenju pričala sa medvedom, što ona ne sme da čuje. I dok je škorpija bezuspešno pokušavala da čije njihov razgovor, Mudra glava je tihim glasom potvrdio zmiji kako je bila u pravu kada mu je rekla da se čuva kengura i da će od sada biti oprezniji, što i njoj savetuje, jer nikad se ne zna odakle opasnost može da dođe. Eto, i on je mislio da je blizak sa kengurom, pa se ispostavilo suprotno. Glasom punim razumevanja dodao je kako uvek treba biti na oprezu, posebno ako je opšte poznato šta je ta vrsta životinje spremna da uradi.

– Eto uzmimo, na primer, škorpije. One su velika zlopamtila i osvetoljubive životinje koje vole da zabijaju žaoku u leđa – reče joj, posebno naglašavajući reč škorpije, kako bi je ona druga čula. – A posebno ukoliko je neka druga životinja pametnija od njih. Treba uvek imati na umu da su one vrsta pauka, koji strpljivo plete finu mrežu oko naivne žrtve.

I dok je medved izlagao priču o paucima, Lepa čuvarkuća je obasipala škorpiju komplimentima na račun njene vanredne pameti.

– Poznato je da su škorpije daleko pametnije od svih životinja. I to nekome može zasmetati. Zato ti moram nešto reći, u poverenju – pripazi se ti zmija, jer one ne vole pametnije od sebe. Ne kažem da je tvoja drugarica kobra takva, nego eto, treba to imati u vidu, jer su one sposobne na sve, ako im nešto nije po volji...

Ove reči vratiše škorpiji sećanje na razgovor koji je vodila sa zmijom. Seti se kako joj je zmija hladnokrvno rekla da je za nijansu pametnija od nje. To aligatorčinim rečima dodade na težini i istinitosti. Još kada joj reče kako će ostalim životinjama pokazati ko je gazda u dvorištu, posebno medvedu, škorpiji ne ostade ništa drugo nego da joj poveruje.

– Kad smo kod toga, znaš li možda o čemu medved sad razgovara sa zmijom? Vidi ga kako se krije i trudi da nas dve ništa ne čujemo od tog razgovora. Šta li to kriju od nas? – hranila je aligatorka škorpijinu znatiželju prividno umilnim glasom. – A vidi tek onu zmiju! Do malopre se šetala sa tobom, a sada se domunđava s medvedom iza tvojih leđa. Ne kaže se za džabe da je neko nastradao od guje, koju je čuvao u nedrima. Danas poštena životinja nikome ne može verovati... – nastavljala je Lepa čuvarkuća da soli škorpijinu ranu.

– Šta ti je Mudra glava rekao? – upita škorpija zmiju kada se vratila.

– Ma... ništa važno. Nego, izgleda da sam pametnija nego što sam mislila. Nema mi ravne. Znaš li da kengur medvedu zaista radi o glavi. A delovalo je da mu je pravi prijatelj. Kako oči umeju da prevare!

– Je li? Samo ste o tome pričali? Učinilo mi se da ste spomenuli moje ime?

– Tebe? Ni govora! Zašto bismo o tebi razgovarali. Neuverljive reči i laži koje su dolazile iz zmijinih usta, pojačaje škorpijinog nepoverenje i aligatorokine tvrdnje.

„Ona pametnija od mene?“, pomisli škorpija. Jednom joj je takav komentar prećutala, ali sada će joj vratiti za to!

– A ti? O čemu si pričala sa onom glupom aligatorkom? – dodade zmija.
– Časkale smo, onako neobavezno. Ništa važno...

– Ništa važno?

To je bilo poslednje što su zmija i škorpija izgovorile. U strahu od one druge, u samoodbrani, razmenile su svoje toksične sokove, sestre po otrovima. I ostale zauvek da leže sklupčane u pustinji, jedna uz drugu.

Njihova priča ostala je zapisana u pesku do današnjeg dana, kao nauk drugim životinjama da jedino otvoren razgovor i poštovanje tuđih različitosti mogu izgraditi stabilnu kuću. Upravo onako toplu, sigurnu i punu ljubavi, kakvu su imali Čalabrcko, Lepa čuvarkuća, Mudra glava i Veseli kardinal.

¹ Kardinal – vrsta egzotične ptice

² Halil Džubran

GDE JEŽIĆ SPAVA

Milica Konstantinović Stanojević

Sremska Mitrovica, Srbija

Gde ježić spava

Jež je spazio komešanje na obali reke jednog svežeg jutra kasne jeseni. Mirisalo je na oštru zimu, sve su ptice slutile da će nadolazeće vreme biti okrutno, a sitne životinje punile su svoje hangare unutar starih stabala žirevima, ukusnim bubicama i kojekakvim drugim poslasticama.

Gužva je bila neobična za to doba godine. Verovatno znate i vi, kao što dobro znaju sva šumska bića, da, kada lišće počne da baca zlatne odbleske na šumarak i boje pošalju svoje poslednje pozdrave pre uobičajenog sivila, treba požuriti kako mećava ne bi zarobila nekog nepromišljenog veseljaka.

– Pa otkud onda zastoj na obali? – pitao se jež.

Labud grbac je ležao u blatu, blago raširivši krila. Presavio je tanki, dugi vrat dok je crveno-narandžastim kljunom doticao svoje veličanstvene grudi. Opuštena noga sa hrapavim, bobičastim plovnim kožicama, štrčala je iz vode, blago se pomerajući u ritmu udaraca u obalu.

– Povredio je nogu – zaključila je veverica.

– Ne može da poleti – nadovezao se pacov, klimajući njuškicom iz obližnjeg grma.

– Umreće od gladi – reče dabar, hitro otkinuvši štapić sa starog debla i dodade posle mudre pauze. – Takav neće biti sposoban da pronade hranu.

– Nema mu spasa – začuo se stari som, razbijajući načas mrku vodenu

površinu i nastavljajući potom da kruži u jednom istom uobičajenom krugu.

– Zar ne možemo baš ništa da učinimo? – uznemireno je upitao jež. Duboko ga je ganula nesreća te divne životinje.

– Ja sam tako mali i tako... oštar! A on... On je veliki, graciozan, paperjast i beo. Čini se sasvim nepravednim da životinja kao što sam ja bezbedno zimuje, dok princ kao što je on gladuje i smrzava se u ledenoj reci.

Ostalim životinjama ježeva dilema izgledala je naporno. Smrt je za njih bila svakodnevna pojava i jedino što ih je interesovalo bilo je kako da je izbegnu. Najmanje su od svega želele da se njome opterećuju, a da ne govorimo o tome da u svojoj zauzetosti nisu imale ni vremena za razmišljanje o tako teškim, filozofskim problemima. Složile su se da je labudova sudbina zapečaćena i nastavile sa svojim aktivnostima.

Samo je jež seo pored labuda i dugo sedeo, iskreno očaran prizorom lepote i uznemiren prizorom patnje.

– Ako ostaneš tako ganutljiv na sve i svašta nećeš stići da se skloniš od mraza i nastradaćeš – upozoravala ga je veverica, ali jež je zaboravio na obaveze. Trčkarao je oko nesrećnog labuda na bezbednoj distanci, plašeći se da ga slučajno ne ubode.

Možda ste čuli da labudove grpce nazivaju i „nemim labudovima”. Gotovo nikada ne pričaju, a ovaj naš jadnik se bio sav presamitio od bola. Jež ga je gledao u tišini.

Kako se ništa nije menjalo, umoran od uzaludnog razmišljanja i zurenja, jež frknu, baci se u vodu i zapliva prema gustom rogozu u blizini. Kratkim šapama hvatao je rečnu paprat, pazeći da se pri tome ne zapetlja u rastinje i ne udavi, počupao koliko je mogao i dovukao do obale, pružajući je labudu.

– Biće ti lakše ako nešto pojedеш – reče onako moker i zadihan, ali labud samo tiho uzdahnu i polako zatvori oči.

– Mora da ima nešto što mogu da učinim – bio je uporan jež. Približio se,

vrlo oprezno, labudovoj nozi i nežno je dodirnuo. Od bola, „nemi labud” ispusti „nemi krik” nalik prolasku vode kroz usku cev.

- Izvini – reče jež – ali mislim da sam napipao povređeno mesto.
- Prijatelju! – viknu jež dabru koji je vredno komadao trulo deblo – Pokloni mi jedan pljosnati štap.
- Šta će ti? – upita dabar.
- Da napravim udlagu za labuda – odvrati jež.
- Vas dvojica ste izgubljen slučaj – odbrusi dabar i nevoljno dobaci pljosnatu drvenu koru ježu koji je spremno prihvatiti.
- Hvala ti. Neću ti ovo zaboraviti – reče jež dabru i pažljivo, uz pomoć rečne paprati, priveže labudovu nogu za improvizovanu potporu. Dok je pridržavao ranjeno mesto, jež oseti kako labud podrhtava i pomisli – e, jadan ti, kad si na mene spao.

Dani su prolazili, a jež labuda nije napuštao. Dovlačio je gliste, crviće i bubice kako bi ovaj nešto pojeo, terao je žabe u njegovom pravcu i radovao se svakom iznuđenom zalogaju. Labud je jeo više iz želje da usreći ježa, dok je jež sa svakim labudovim zalogajem osećao nalete nadolazeće sreće i zadovoljstva.

Kako je klima postajala surovija, hrane je nestajalo i naš heroj je sve češće posezao za hangarom i spremljenom zimnicom. Nažalost, nailazio je na negodovanje ostalih ježeva i drugih životinjica.

- Svi smo morali da skupljamo hranu cele godine – govorili su mu.
 - Znaš li koliko ta grdosija jede?
- Poješće za jedan obrok ono što nekome od nas traje nedeljama.
- Hrana za njega jednog spasla bi gomilu nas.
 - Izdajniče svoga roda, prodana dušo.
 - Kao da bi neki labud mario za dobrobit nekoga od nas.
 - Umesto da se mi ježevi držimo zajedno, ti našao da spasavaš tu ptičurinu. Kritike su teško padale našem junaku, te je on gledao da ih izbegava. Sam

je manje jeo, trudeći se da svoj deo hrane ostavi svom prijatelju.

– Kada vidim kako ti jedeš, kao ja da sam jeo – govorio je labudu – Zato, molim te, jedi.

Labud je posmatrao svog spasitelja prodornim crnim očima i činio mu, jedući čak i gorke žireve koje je uobičajeno izbegavao.

Jesen je nestala naglo. Posle pljuskova, grmljavina i oluja, tokom kojih je nadolazeća reka podizala labuda i bacala ga ponovo na obalu, dok ga je ježić, uvek na istom mestu, u šipražju, čekao, zima se jednostavno pojavila. Došla je noću, nepozvana, u pratnji ogromnih pahulja, ježu se činilo velikih kao labudovo perje. Jež je sve teže pronalazio hranu. U ledenoj vodi nije mogao da pliva, a labud je već pojeo rečno rastinje u svojoj neposrednoj blizini. Ispod hladnog snežnog pokrivača tek bi se ponegde ukazala koja travčica. Zemlja je bila isuviše tvrda za kopanje, te je nesrećnik lomio nokte ne bi li iskopao poneku glistu. Ulaz u ježinjak bio je zatvoren specijalno pripremljenim grančicama i liščem i samo se preko ježinjaka moglo doći do hangara sa hranom, pa je naš mališa iskopao novi tunel, na suprotnoj strani šumarka, nedaleko od starog panja. Da usnulim ježićima ne bi bilo hladno, da ne bi osetili propuh iz ovog nepredviđenog otvora, hrabri odmetnik je svakodnevno trošio mnogo vremena na pravljenje čepa od granja, perja i blata. Želeo je da nesmetano donosi svoja sledovanja hrane labudu, a da, pri tome, ne uznemiri svoju porodicu.

U svojim izuzetnim naporima da labuda održi u životu, ježić je bio prilično oslabio. Znao je da je labudovima potrebno mnogo više hrane nego ježevima, te je za sebe ostavljao tek pokoju mrvicu ne bi li sačuvao energiju koja mu je neophodna za njegov trud. Osim toga, ježića je vukao zimski san. Skoro svi ježevi zime provode u hibernaciji. Da li ste čuli za hibernaciju? To je period kada se organizam životinja uspori i uspava kako bi u toploj jazbini, uz malo hrane i vode, izdržao uslove ekstremne hladnoće. U dremljivom stanju, ježiću je bilo mnogo napornije da se kreće

i neprestano se borio sa napadima snova. Razbuđivao ga je pogled na njegovog sapatnika.

Labud je i dalje bio graciozan i lep, ali je od duge nepokretnosti izgledao umorno, usamljeno i tužno. Od slabe ishrane blago mu se prorredilo perje, baš kao što su se i ježu prorredile bodlje. Mršavi, ispijeni i goluždravi, bili su jadani duo. Ponekad bi se čak, od pogleda na ovog drugog, u sebi grohotom nasmejali.

Okrutno vreme ježevu situaciju činilo je sve težom i težom. Od umora jedva da je mogao da hoda, naleti hladnog vetra mutili su mu vid, a onda se dogodilo i ono čega se najviše pribojavao. Led je okovao labuda. Ledeno staklo sprečavalo je labuda da se pomeri, dođe do vode, neke vodene travke ili žabice zalutale u pličak. Labud je pomirljivo ležao i jedino što je jež mogao da učini bilo je da mu se makar približi i dodirom mu pruži razumevanje i toplinu. Znao je da to i nije baš neki naročit dodir, jer iako retke, njegove bodlje su i dalje bile oštre. Ali, labud nije imao više šta da izgubi, a ni jež nije imao ništa drugo što bi mogao da dà. Tako je naš mališa, poslednjom snagom dotrčao do labuda, privio se uz njega i zaspao.

– Odmoriću se na trenutak, jer ako budem predugo spavao, smrznuću se i labud neće imati nikoga više da mu donese hranu. Ne bih voleo da sav moj trud propadne. Jedan trenutak... – bile su ježeve poslednje budne misli.

Do tada, u svom životu jež nije sanjao tako lep san. Bilo je toplo, sunce ga je obasjavalo i grejalo. Bio je blizu neba, okružen velikim plavetnilom. Svež vazduh mu je milovao glavu i punio nozdrve, mogao je da čuje otkucaje svog srca. Labudova leđa su se savijala u letu, osetio je pomeranje krila. Kada je labud napravio zaokret i počeo da ponire, ježa je obuzelo uzbuđenje, ali strah od slobodnog pada zamenio je osećajem poverenja u prijatelja. Ako ste pomislili da je jež sanjao da leti stojeći na labudovim leđima, pogodili ste. To je bio taj san. San za koji jež do tog trenutka nije ni slutio da ga uopšte može odsanjati, jer nikada nije leteo. Bez obzira na tu

činjenicu, sanjao je let tako živopisno i detaljno kao da je zapravo labud taj koji sanja, a ne on sam.

Probudila ga je hladnoća. Najpre je začuo šljapkanje i čegrtanje jedne čaplje dok je usredsređeno lovila ribu u plićaku. Otvorio je oči i ugledao svetlucanje jutra na površini vode. Bio je prekriven blatom i tanak kao štapić. Začudio ga je njegov vlastiti odraz u reci.

– Od ove mršavosti nos mi je došao veći – pomislio je i popio nekoliko blaženih gutljaja hladne vode. Bio je i prilično žedan. Odmah zatim primetio je da je živ. Snega više nije bilo i ježić je pomislio da je sasvim verovatno prespavao zimu. Ali kako to da se nije smrzao? I gde je labud? Shvativši da nema njegovog prijatelja, ježić je očajnički počeo da ga doziva, trčkarajući levo-desno duž rečne obale. Pošto ga noge nisu slušale, sapleo se i stao da se koprca u blatu, neprekidno dozivajući labuda. Iz vode je provirio som.

– Grejao te dok je mogao – reče som i napravi jedan nervozni krug u vodi.

– Ležao je na tebi. Bockale su ga tvoje bodlje, ali nije mario – reče opet, promolivši glavu.

– Pio je sneg. Nije imao šta da jede – dodade

– I uginuo je od gladi – završi jež somovu rečenicu i briznu u gorak plač, dok se njegovo tanko telo treslo kao pravi mali bodljikavi prut.

– Dolazili su neki aktivisti – reče som i nastavi – Hranili su ga, ali on nije hteo da se pomeri da te ne probudi.

– O Bože moj, kako sam mogao tako zaspati? Proklet bio moj zimski san – ridao je jež, puštajući krupne suze da se slivaju niz tanku njuškicu u blato.

– Zašto? – reče najzad som, mrdajući brkom – Zar nisi dobro sanjao?

– Jesam, ali – ježev plač prekide krupna prilika u vazduhu, visoko iznad njegove glave. Glasno šištanje prolomi se šumarkom. Mala, šiljata glava na dugom vratu nagnu se prema vodi, povlačeći za sobom telo koje se propnu i ukruti prilikom promene pravca, pokazavši puni raspon dugih krila. Svojim krupnim perajima, labud dotaknu površinu vode i spusti se

uz veličanstven pljusak.

– Noga mu se potpuno oporavila – reče som – napravio si odličnu udlagu. Od pogleda na labuda ježa obasu talas trenutne sreće. Lep i snažan, labud je odiseo zdravljem, perje mu je bilo gušće i osim na jednom mestu, na grudima sa kog je potpuno opalo, zaslepljivalo je belinom. Na tom mestu, u obliku ježevog telašca, videla se gola ružičasta koža. Labud ju je nosio poput ordena. Bio je još graciozniji nego ranije u svom ponosu i svojoj odanosti.

– Mislio sam da si uginuo, ti veliki šaljivdžijo – viknu jež i potrča kroz kaljugu prema labudu koji je izlazio iz vode. Labud se dogega do ježa i nasloni se na njega, tako da ovaj ispuni svojim telom rupu u njegovom perju. Veliki šaljivdžija zamaha krilima i veselo zašišta.

Od tada, labud i jež su nerazdvojni. Ne slušaju ogovaranja drugih životinja. I ne plaše se zime. Ako pažljivo pogledate u nebo, ako budete imali sreće, videćete ježića kako ponosno stoji na leđima svog najboljeg prijatelja, predivnog labuda grpca. Prepoznaćete ih po golom mestu na labudovim grudima. To je mesto gde ježić spava.

Dorđu,

Mama.

CRVENKA NA PASJEM BRDU

Ivona Momirović

Niš, Srbija

Crvenka na Pasjem Brdu

U jednoj dalekoj zemlji pod imenom Pasje Brdo, nazvanoj po njenim jedinim stanovnicima, živelo je mnogo pasa. Svi ti psi bili su niskog rasta, sa dlakom žute boje i crvenim šapama. Među sobom su se zvali Žutko ili Žutka, u zavisnosti od toga kog su pola, i imali su redni broj iza imena, po čemu su se međusobno razlikovali jedni od drugih. Broj pored imena je označavao redosled njihovog dolaska na svet. Žutko broj jedan bio je najstariji pas na Pasjem Brdu, što ga je činilo starešinom i mudracem ove razigrane i bezbrižne zemlje. Žutko broj jedan je, sa svojih 99 godina životnog iskustva, dobro upravljao Pasjim Brdom i bio pravedan i cenjen starešina. Ostali žutaći su uvek dolazili kod njega kad god bi im zatrebao savet ili pomoć oko nalaženja hrane, stupanja u brak, rađanja novih članova žutih porodica, čak i oko brige o bolesnim i nemoćnim psima, Žutko broj jedan je činio sve da repovi njegovih krznjenih stanovnika budu uvek razmahani.

Jednog lepog i sunčanog dana na Pasje Brdo je zalutao pas pod imenom Crvenka. Crvenka je bila pas sa dlakom crvene boje i žutim šapama. Imala je svega godinu dana kada su joj roditelji preminuli i od tada je lutala šumama, poljima i dolinama u nadi da će naići na nekoga sebi sličnog. Crvenka je tražila prijatelja, nekoga ko će joj pružiti utehu, radost i ljubav,

tragala je za novom porodicom. Kada je izdaleka ugledala Pasje Brdo u prvi mah se obradovala, jer joj se učinilo da u daljini vidi svoje krznene četvoronožne prijatelje. Razdragano je prišla malo bliže i ugledala za nju čudan prizor: to jesu bili psi, ali psi kakve ona nikada do tada nije videla. „Oni imaju žutu dlaku i crvene šape!”, uplašeno je pomislila Crvenka, „mora da su to ti neprijatelji o kojima su mi mama i tata pričali!” Začudeni stanovnici Pasjeg Brda počeli su oprezno da se okupljaju oko uplašene Crvenke. „Kakvo je ovo stvorenje?” „Ne znam, nikada do sada nisam video ovako nešto”, bili su komentari koji su se mogli čuti u gomili okupljenih žutaća. Crvenka je načuljila svoje duge uši ne bi li čula o čemu govore, ali za nju je to bio samo nerazuman žamor – nisu govorili njenim jezikom, što ju je još više uplašilo. Pokušala je da im se obrati na svom jeziku, da im se predstavi i objasni im da nema nikakve loše namere, što je samo još više zbunilo već uznemirenu grupu žutih pasa. Povijenog repa između nogu, predala se i čekala da je snađe ono najgore na šta su je njeni crveni roditelji upozoravali. Međutim, u taj čas stiže najmudriji od svih žutih pasa, starešina Žutko broj jedan. Mirnim hodom dođe do okružene Crvenke, približi svoju njušku do njene i zagleda joj se u oči. Uplašena Crvenka uzvraćala je pogled starešini bez treptanja. U čoporu nastaje muk. Zatim starešina sede pored nje i stavivši svoju šapu na njena leđa, obrati se svom pasjem življu: – Ovo je očigledno pas koji je iz nekog drugog čopora zalutao kod nas na Pasje Brdo. Ne govori našim jezikom, ali u očima joj vidim da je njen dosadašnji pasji život nije mazio. To što se po boji razlikuje od nas ne znači da joj je srce druge boje. To ne znači da njeno srce ne zna za ljubav, da njen želudac ne zna za glad, da njeno grlo ne zna za žeđ, da njen rep ne zna za radost. Molim vas da je primimo i napojimo kao svoju. Molim starije pse vidare da joj zaleče ispucale šape, našu pseću omladinu da je odvede do izvora na kojem će se osvežiti i molim štence da joj pruže toplu postelju večeras. Pa neka ona sutra sama odluči šta će dalje.

Tako je i bilo, svi žutaći udruženim snagama pomogli su malom crvenom psu sa žutim šapama da se odmori i oseti bolje.

Sutradan je Crvenka bila spremna za novi početak. Sveža i odmorna, nadala se da je napokon našla svoj dom. Bez obzira na to što se bitno razlikovala od svih ostalih pasa, Crvenka se silno trudila da se uklopi. Videla je da oni nuždu ne vrše u žbunju, kako je ona do tada radila, već nasred poljane, pa je i ona počela da prati njihov primer. Shvatila je da se oni ne pozdravljaju njušeći jedno drugome njušku, već dodirujući se repovima, što je za nju bilo novo i simpatično, pa je i ona naučila da se pozdravlja na njihov način. Uvidela je da žuti psi ne jedu samo biljke, kako je ona do tada jela, već da jedu i insekte, te je i ona probala jednu mušicu. Naučila je čak i da režanje kod njih ne označava pretnju, već kompliment, kao i da cviljenje nije uzvik koja nastaje iz bola ili neugodnosti, nego iz radosti. Pokušavala je na sve moguće načine da im se približi, da shvati njihovu kulturu i postane deo njihovog čopora. Međutim, što se više ona trudila, to su je više žuti psi ismevali. Smejali su se njenim crvenim uvojcima i nazivali je prljavom, ogovarali su je zbog njene biljojedne ishrane, ismevali su način na koji ona laje. Crvenka nije razumela šta tačno o njoj govore, ali je znala da oni vrlo malo cvile i reže kada je ona u njihovoj blizini. Jednostavno, nije govorila njihovim jezikom, nije znala sve njihove običaje i navike, nije razumela pravila igara koje su igrali, nije istinski pripadala čoporu. Posle sedam dana pokušavanja da se uklopi, odustala je od te ideje i rešila da se, kada padne noć, išunja sa Pasjeg Brda i krene opet sama u potragu za nekim novim čoporom u kojem će naći osećaj pripadanja i doma.

Noć je pala i stanovnici Pasjeg Brda svi do jednoga utonuli su u san. Crvenka je na vrhovima šapa krenula da se šunja sa brda. Kada je već bila na samom izlazu sa njihove teritorije, okrenula se da poslednji put pogleda i zapamti sliku te lepe zemlje koja joj, nažalost, nije bila suđena. U tom trenutku ugledala je zastrašujuć prizor: čopor vukova koji se velikom

brzinom kretao ka Pasjem Brdu. U njenoj glavi nije bilo sumnje, to su vukovi praznih stomaka koji dolaze sa namerom da napadnu žute pse, pojedu štenad i pokradu sve što im može biti od koristi. Crvenka je znala da mora nešto da preduzme te je bez razmišljanja o posledicama zalajala, ne bi li im skrenula pažnju. Devet strašnih vukova se u tom trenutku ukopa u mestu i okrenu da vidi odakle dolazi taj lavež. Kada su ugledali malog crvenog psa koji laje na njih svi u isti glas počеше da se smeju. Vođa čopora kroz smeh reče svojim sledbenicima: – Ovaj mali crveni pas nas izaziva! Ona hoće svojim žutim šapama da se bori protiv naših oštarih čeljusti!

Čopor vukova se zatim naglo uozbilji i krenu punom brzinom ka nemoćnoj Crvenki. Ali, ono što vođa čopora nije znao jeste da je Crvenka imala tajno oružje, ona je znala da peva uspavanku za vukove. Neustrašiva Crvenka otpoče svoje nežno zavijanje na vučjem jeziku, koje je naučila nakon što su joj roditelji stradali od vučjih čeljusti. Kako je ona sve glasnije zavijala ovu uspavanku, tako su vukovi sve sporije trčali ka njoj, dok na kraju nisu popadali na zemlju i utonuli u najtvrđi san. Tada se i sama Crvenka, od nervoze malaksala i oblivena znojem, sruši i izgubi svest.

Svanula je zora a sa njom i Crvenkine oči počеше polako da se otvaraju. Njen isprva zamućeni vid ugledao je neverovatan prizor: vukova nigde nije bilo, već samo mnoštvo žutih pasa sa razmahanim repovima koji nestrpljivo čekaju da ona dođe svesti. Kada su videli da polako otvara oči, jurnuše svi razdragano da joj pomognu da se pridigne. Stala je na svoje četiri noge te počе da njuška svoj trup, svoje šape, gricnu se za rep da potvrdi sebi da je živa i da to nije san. Staresina Žutko broj jedan joj priđe i prinese joj crteže koje su psi nacrtali šapama. Na jednom crtežu bili su nacrtani vukovi kako spavaju, zatim kako se bude i beže u šumu, daleko od Pasjeg Brda. Na sledećem crtežu bila je Crvenka sa cvetnim vencem oko vrata. Bilo je to objašnjenje za Crvenku na jeziku koji svako razume, objašnjenje o tome kako je postala njihov heroj. Svi žuti psi Pasjeg Brda bili su okupljeni

oko nje kao i prvoga dana kada je tu zalutala, ali sada su je svi oni slavili. Pripremili su za nju obrok od bilja kakav ona voli, natočili joj sveže vode sa izvora i svi su u isti glas na jeziku njenog laveža izgovarali „hvala”. Crvenka je od sreće zacvilela i zaplakala. Napokon je bila poštovana i prihvaćena onakvom kakva jeste.

Sutradan, nakon velike proslave u njenu čast, Crvenka je dobila poziciju u njihovom čoporu – postala je učiteljica svoje kulture i svog jezika. Prva lekcija kojoj ih je naučila bila je vučja uspavanka, kako bi svaki žuti stanovnik Pasjeg Brda mogao da se odbrani od ovih nemilosrdnih predatora. I sama je krenula u njihovu školu i vremenom istinski postala jedan od žutih stanovnika – tačnije – jedini žuti stanovnik crvene boje. Vukovi više nikada nisu kročili na njihovo tlo, jer se među njima pročulo da na Pasjem Brdu svi stanovnici znaju vučju uspavanku, protiv koje oni ne mogu da se izbore. Za to i za još mnogo lepih stvari bio je zaslužan jedan mali crveni pas sa žutim šapama koji je pronašao svoj dom među mnoštvom žutih pasa sa crvenim šapama. Vremenom, izrodili su se psi koji su bili narandžaste boje i imali šape u kombinaciji ovih boja, neki tri crvene i jednu žutu šapu, neki tri žute i jednu crvenu šapu, a neki dve crvene i dve žute šape. Koje god boje da su imali na sebi, svi su od štenećeg doba učili oba jezika i običaje obeju kultura i svi su bili deo jedne ogromne pasje porodice. Bili juče, jesu danas i biće sutra. Jer ova šarena četvoronožna družina i danas živi srećno u jednoj dalekoj zemlji pod imenom Pasje Brdo.

ČUDESNI PEČURAK

Dubravka Vujinović

Trebinje, Bosna i Hercegovina

Čudesni Pečurak

Daleko od očiju običnih ljudi, u predelima koje samo posebni mogu da vide, bila je jedna savršena šuma. Savršena po svemu, po svom izgledu, svojoj lepoti i... Svojim stanovnicima...

Život u njoj bio je pun dogodovština, smeha, graje i igre jedne velike porodice mrava. Usred sveg tog drveća, lijana, palmi, žbunja svih veličina i oblika, obilja potočića i vodopada, voća i povrća svih vrsta i predivnih boja, od svih životinja na celom svetu, živela je samo jedna veeeelikaaa kolonija mrava.

S obzirom da su svi bili u srodstvu, sve su zajedno radili i ništa im nije bilo teško. Pripremali su hranu, čistili put za kolone koje će donositi zimnicu, stariji su čuvali mlađe, prevrtali se igrali i uživali u svom malom bezbrižnom životu.

- Sada je na mene red da se spuštam niz pečurku, ti si malopre bio – reče mali mrav kojeg su zvali Plačko, jer se za svaku sitnicu ljutio i plakao.
- Dobro de, ajde, spusti se sada ti, nemoj oko svega praviti galamu i svađu
- odgovori mu Miša, stariji brat, već umoran od njegovog prenemaganja.
- Ja se svađam? Otkud ti to da se ja svađam?! Nije istina! Lažeš! E baš ću te reći mami da lažeš – reče Plačko i ljutito ode.

Miša se uhvati za glavu razmišljajući kako će kad dođe kući po ko zna koji

put morati ubeđivati mamu i tatu da nije kriv. Oni će mu sigurno reći da nije smeo ostaviti brata samog, da ga je morao čuvati, ali ovaj, kako da im objasni da se Plačko tek tako naljutio i otrčao u mravinjak.

– Sada ću dobiti i kaznu od mame i tate, neću se moći igrati sa svojim drugarima, o kako je ovaj život nekada težak i komplikovan – pomisli on.

– Nemoj mu zamerati, on je mali, uvek zavisi od starijih, još ne može ništa sam – odjednom se začu sitan, tanani glasić.

Plačkov brat se okrenu levo pa desno, ali nikog nije bilo. Pomislio je da mu se učinilo, ali ipak nastavi „razgovor” sa nepoznatim.

– Tako bih voleo da sam se rodio negde drugo pa da nemam Plačka za brata i da ne moram svaki dan da ga čuvam – reče Miša.

– Promeniće se on, videćeš, samo dok malo poraste. Nije on loš, već samo mali i neshvaćen – začu se ponovo misteriozni glasić

Miša se ponovo okrenu, ali nikog nije bilo.

– Evo me! Tu sam! Kod tvoje noge. Pazi, molim te, zamalo da me zgaziš maločas dok si se okretao – ču se glasić za koji Miša još nije ustanovio čiji je.

Plačkov brat spusti pogled i ugleda malu pečurku krivih nepravilnih delova. Bila je poprilično ružna, istinu govoreći.

– A ko si ti? Kako se zoveš? – upita Miša.

– Ja sam Pečurko – reče tiho, stidljivo, kao da se, ionako malen, još više iskrivio od stida.

– Zdravo, Pečurko, ja sam Miša. Drago mi je da smo se upoznali. Kako te nisam pre video, mi se uvek spuštamo na ovim pečurkama, ali tebe nisam primetio! Jesi li ti nova pečurkica, tek rođena?

– Ja, ja sam ovde već dugo – sagnu glavicu, a Miši se učini kao da je jedna suzica pala na travu.

– Mali sam, znaš, prosto sam ostao mali i zato me niko niti voli, niti primećuje – nastavi Pečurko.

– Ma nisi mali, baš si super, prave si veličine. Baš kako treba za spuštanje – reče Miša pokušavši da uteši Pečurka.

– Pa hoćeš li da se spustiš jednom niz mene? Hoćeš li, hoćeš li? – sav ozaren upita Pečurko.

– Naravno da hoću! Eto me, spremi seeee – potrča Miša da se spusti niz Pečurka.

I taman da se popne na njega i da se spusti i izgovori svoje omiljeno „ijaaaaaa”, Pečurko se pod njegovom težinom sav poguri i Miša umesto da se spusti, tresnu o zemlju koliko je dug i širok.

– Auffff – reče Miša.

Pečurko zaplaka, zajeca najtužnijim glasom koji se krio u dubini njegove male, već dovoljno povređene duše. Kao da se sva tuga ovog sveta skupila u tom jecaju, jecaju jednog malog bića koje je samo želelo da se igra i bude kao ostali. Miši beše žao što je dozvolio da mu taj glupi jauk izleti iz usta.

– Hahaha – odjednom se poče grohotom smejati iz sve snage.

– Ijaaaaaaaaa, vau, ovo je bilo savršeno. Nikada se nisam bolje osećao. Hvala ti, Pečurko, za ovu divnu zabavu – pokušavao je Miša da oraspoloži Pečurka.

Nije vredelo. Pečurko je shvatio sve. Tiho se skupi ispod svog malog šešira i vrati se u svoj tihi, mali, nesrećni svet. Nije se više oglašavao. Nestao je u svom bolu i nije želeo nikada više da se vrati.

– Voleo bih da ne postojim, da me nema – pomisli Pečurko.

Miša se tužan okrenu i ode kući. I pored grdnje i kazne roditelja zbog Plačka, Pečurko mu nije izlazio iz glave. Krivio je sebe što nije bio pažljiviji, obazriviji, uporniji.

Život u čarobnoj šumi je nastavio svojim tokom. Približavala se zima i mravi su ubrzano radili na spremanju što obilnije zimnice. Kiše su već uveliko padale i bilo je sve hladnije, a mali mravi sve manje su mogli da se igraju. Samo se čekao dan velike oluje. Mravi su znali da do njega mora

doći. I zaista, jednog poslepodneva poče velika oluja. Miša je sada već kao momčić pomagao sve više ocu oko vanjskih poslova, pogotovo što je mama bila vrlo blizu danu kada je trebalo da donese još mravaca na svet. Ubrzano su radili pa nisu na vreme ni primetili kada se nebo nekako čudno spusti, pa kao da je namrgodilo obrve, naljuti se i zagrmi na sve njih tako jako da su odskočili od zemlje. Plačko je otišao da se poigra sa drugarima čim je kišica počela rominjati jer je spuštanje niz pečurke tada posebno uzbuđljivo. Plačko nije očekivao da će velika oluja početi baš danas. Majka ga je bezuspešno dozivala.

Miša i tata, uvidevši da oluja samo što nije počela, dovukoše u mravinjak poslednji tovar za danas, ali shvatiše da mama mravica i Miša nisu tu. Uzalud su ih tražili, dozivali, vikali. Probudili su sve mrave u mravinjaku, i rođake, i prijatelje, i sve, ali mame i Plačka nigde nije bilo

- Tata, mislim da znam gde bi mogao biti Plačko, ja idem tamo, a ti probaj da pronađeš mamu – reče Miša.

- Nemoj, Mišo, oluja je počela da ruši sve pred sobom, skloni se – reče tata mrav, ali Miša je već odjurio.

- Mišooooooooooooo – uzalud je tata zvao Mišu da se vrati.

Miša je jurio čarobnom šumom, odlučan da što pre dođe do Plačkovog omiljenog mesta za igru, tamo gde se svi mravci igraju i spuštaju niz pečurke.

Stigavši, Miša shvati da Plačka ipak nema tu.

- Plačkoooo! Plačkoooo! Brateeee! – vikao je očajni Miša.

Oluja je već pobesnela. Nije imao kud, nego nađe jednu rupicu u drvetu u koju se jedva uvuče i u svom jadu se sklupča i zaplaka.

– Ova oluja napolju je obična kišica u poređenju sa olujom koja se odvija u meni – poluplašljivim glasom reče Miša.

Onako promrzao, moker i nesrećan, Miša sklupčan utonu u san. Iz sna su ga trgli neki glasovi. Dok je spavao, oluja je protutnjala i otišla u neku drugu

čarobnu šumu. Izašao je polako, strahujući u kakvom će stanju zateći šumu kada izađe. Ugledao je polomljene grane, iščupano žbunje, pečurke i cveće. Sav uzbuđen, tužan i zabrinut za svoga brata i mamu mravicu, lutao je šumom i tiho jecao. Odjednom začu tihi plač. Pogledom je tražio odakle dopire taj piskutavi plač, a onda mu se osmeh odjednom vratio na lice, nije mogao da veruje svojim očima. Ugledao je Plačka, mamu i puno mravića, njegove tek rođene sestrice i brace.

– Juhu, pa vi ste živi i zdravi – plakao je Miša od sreće.

Zagrlri najpre Plačka, zatim mamu a onda i bebe mravce, svaku ponaosob. A, onda ugleda njega! Pečurka! I dalje onako stidljiv, skupljen u svojih nekoliko centimetara, kao da se plašio da i tako malen neće nekome zasmetati.

– Mišo, ovo je Pečurko – reče mama Miši pa nastavi – Kada sam pošla da tražim Plačka, oluja je naglo pobesnela, a bebe su bile spremne da izađu u novi svet. Nisam imala gde da se sklonim, sve je letelo, padale su grane i onda začuh Plačkov glas kako me zove.

Plačko je, saopšti mama mravica Miši, već našao sklonište u Pečurkovom naručju, a Pečurko je, ugledavši mamu mravicu i njene tek rođene bebe svima ljubazno ponudio da se sakriju kod njega. Pričajuću to u dahu, majka se smeškala i prelepim osmehom grlila svoju decu.

– Pečurko nam je svima spasio život. Sve veće pečurke je uništio olujni vetar, a Pečurko je tako mali uspeo da se skupi i sačuva i sebe i nas. Njegovi smo dužnici – reče mama mravica a potom nežno poljubi Pečurka.

Pečurko se zacrveni od stida, ali ovaj put jer je dočekao da ga neko voli i da bude nečiji spasilac.

– Paaa, nije tako, gospođo mravice, to bi svako uradio, najvažnije je da je sve dobro ispalo na kraju – skromno reče Pečurko.

Miša povisi glas pa značajno reče:

– Dosta, Pečurko! Ti si spasio moju mamu i braću i sestre. Tvoja posebnost

je spasila našu porodicu, moraš toga da budeš svestan. Sada si se napokon uverio da vrediš i nema potrebe da se više sažaljevaš i misliš da te niko ne voli jer si drugačiji.

– Hvala, Mišo, ali ja sam i dalje tužan i mislim da me i dalje neće voleti jer sam drugačiji – Pečurko je bio uporan.

– Neeee, sva bića se vole jer su dobra ili loša, tako je i sa ljudima, i životinjama, biljkama, pa i sa vama pečurkama. Svi smo mi drugačiji na svoj način i baš zato smo tako posebni! A ti si najposebniji od svih koje poznajem. Čast mi je što te poznajem i nadam se da ćeš zauvek ostati moj prijatelj – reče Miša sa osmehom razvučenim od antene do antene.

– A i sada će bebe imati gde da se spuštaju, a da ne padnu sa velike visine – značajno reče Pečurko shvativši da je u Miši i njegovoj porodici dobio istinske prijatelje za ceo život.

Svi su se grohotom nasmejali, a Pečurko se prvi put istinski osetio najposebnijom čarobnom pečurkom u čarobnoj šumi. Živeli su još dugo, dugo, dugo, bez straha od oluje jer je porodica Mravić dobila sklonište od oluje a Pečurko prijatelje za ceo život. I Mravići su, pored skloništa, dobili prijatelja, naravno...

PRASKOZORJE SUMRAKA

Miloš Petković

Niš, Srbija

Praskozorje sumraka

Nedaleko od mistične Đavolje varoši, kao vijugava zmija, protiče Žuti potok opasan bokorima mirisnog, divljeg cveća. Na obalama ovog žuboravog potoka slepići vrebaju puževe golaće, ježevi se skrivaju u detelini a senice i ševe pevaju u krošnjama od jutra do mraka. Taj je potok prirodna granica koju vile iz obližnje šume nikada ne prelaze jer, prema pričama starih hrastova, u senkama Đavolje varoši vrebaju bića koja nisu sa ovoga sveta.

Ipak, na dan Maslenice, kada vile proslavljaju početak proleća, jedna se od njih okuražila da preleti preko potoka i zađe u zabranjeni deo šume.

Bila je to Gaja Brezana, posve neobična vila koja se po mnogo čemu razlikovala od svojih sestrica. Naime, ona je imala kosu belu kao sneg, pegice po nosu i jedno slomljeno krilo. Zbog svega toga, često je bila na meti ostalih vila koje su je zadirkivale i nazivale pogrđnim imenima.

Pegavo, šareno jaje, zatim Snežnoglava, pa i Jednokrila, samo su bili neki od naziva koji su joj mnogo puta naterali suze na oči. I sada je Gaja Brezana bila tužna jer su se pojedine oblakinje i izvorkinje navrzle na nju, nimalo ne ceneći njenu posebnost. A Gaja Brezana je na rođenju dobila dar od Šumske Majke i mogla je da govori sa cvećem, biljkama i drvećem. Da, Gaja Brezana je bila jedina vila-biljarica u celoj Vilin-šumi, pa i šire.

Od starog hrasta Gorostasa vila je čula priču o Čudesnoj kotlini, gde se uzdižu dva magična cveta, pa je odlučila da ode tamo i pronađe ih, iako su bili sa *one* strane Žutog potoka.

Želela je da se uveri u priču koju joj je stari hrast ispričao, pa da je kasnije prepriča Ravijolji, vrhovnoj vili uz koju je odrasla. Međutim, dok se lagano približavala prvim kamenim divovima Đavolje varoši, iz jedne je špilje začula nešto što joj je zaličilo na – plač.

Pitala se da li da priđe i, možda, pomogne nekome ko je u nevolji. S druge strane, znala je da mora biti naoružana oprezom, jer svakakva bića mogu vrebati ovde, od poganih bauka pa do lukavih veštica.

Ipak, vilinska radoznalost je odnela prevagu, te je Gaja Brezana provirila u pećinu i... Imala je šta da vidi.

Tamo, u polutama, na jednom kamenu sedeo je i plakao maleni patuljak. Riđa brada sezala mu je do zemlje i bio je odeven u plave pantalone i tuniku prošivenu zlatastim zvezdama. Kraj njegovih nogu ležao je crno-beli tvor koji je nehajno žvakao divlji luk.

„Da li da priđem?“, pitala se vila koja je štošta znala o patuljcima. Posle vaganja, odlučila je da mu priđe pa, ukoliko bude bio neprijatan, prhnuće i odleteti za tili čas, uprkos slomljenom krilu.

– Izvinite! – nakašljala se Gaja pa je dodala – izvinite! Treba li Vam, možda, pomoć?

Patuljak je nos obrisao maramicom, brže-bolje je tutnuo u džep i uzvratio pitanjem: – Kome?! Meni?

– Da, Vama. Ja ovde ne vidim nikog drugog sem Vas i te... Životinjice – rekla je Gaja Brezana.

– Ova životinjica je tvor i ima svoje ime, moliću lepo – ljubazno je konstatovao patuljak pa je natukao naočare na nos.

– A zašto ste plakali?

– Nismo plakali moj tvor i ja, već samo ja – ispravio ju je patuljak, sada

ponovo na ivici suza.

– U redu, neću ti više persirati! – rekla je vila. – Zašto si plakao?

– Plakao sam jer su me ostali patuljci prognali iz Kraljevstva patuljaka – priznao je on i gotovo zaridao.

– Prognali, kažeš?! A zašto?

– Nisam hteo da radim u rudniku kao ostali, oni bi samo za zlatom i draguljima tragali, ponekad su tako pohlepni. A ni pivo nisam hteo da pijem, hladno je i gorko. Ja volim da čitam knjige, pa su me patuljci iz ohole Družine od bureta zadirkivali, hteli da mi skinu naočare i...

– I? – upita ga Gaja, kojoj se već sada činilo da ovaj patuljak riđe brade ima sličnu sudbinu kao i ona sama, i to samo zato jer je – drugačiji.

– I, onog trenutka kad su dirali mog tvora, ja sam koristio magiju...

– Magiju! – povika vila. – Hoćeš da kažeš da si ti čarobnjak?!

– Ššš, tiše, čuće nas neko. Nisam čarobnjak, znam tek nekoliko čini – skromno reče ovaj.

– A imate li ime ti i tvoj tvor? – nastavila je vila, sada posebno zaintrigirana jer je patuljak pred njom, sva je prilika, bio čarobnjak.

– Ja se zovem Barbut Riđobradi, a on se zove Pasulj – rekao joj je patuljak koji je sada ustao sa kamena i uspravio se. Vila se zakikotala kad je čula ime Barbutovog ljubimca, misleći da mu je to ime dao po svom omiljenom jelu.

– A ti? Ti si vila?

– Jesam, ja sam šumska vila, biljarica. Zovem se Gaja Brezana.

– Lepo ime – nadovezao se Barbut.

– Hvala. Ipak, čisto da znaš, nisam ni ja omiljena među vilama – priznade ona.

– Kako to?

– Tako lepo. Sestrice me stalno zadirkuju zato što se razlikujem, vidiš. Imam belu kosu, ove pegice po nosu i jedno slomljeno krilo – jadikovala je Gaja.

– Ne razumem. Ti imaš baš lepu kosu, pegice ti lepo stoje... Zapravo, ako mene pitaš, veoma si lepa – jedva je izustio stidljivi patuljak, a obrazi mu se zarumeneše kao sveže, divlje jagode.

– Hvala ti, Barbute – prasnu vila pa dolete do njega i ovlaš ga poljubi u obraz. Da ga Pasulj nije zadržao, Barbut bi skoro pao u nesvest.

– Nego, bi li hteo da mi pomogneš čarobnjače, mislim... Ako nemaš nešto drugo na pameti? – upitala ga je vila.

– Ja tebi? Kako ja tebi mogu da pomognem? – pitao se Barbut.

Vila se nakratko zamislila pa mu je rekla: – Sedi, ispričaću ti jednu priču, o dva cveta koji rastu tu, u blizini. Ako ti se priča dopadne, idemo zajedno tamo. Mislim da možeš da mi pomogneš jer se, na neki način, radi o magiji. Barbut se, baš kao u njegov tvor, pretvorio u uho.

Patuljak i vila, odskora novi prijatelji, zajedno sa tvorom Pasuljem skrivali su se u grmu borovnica i posmatrali Čudesnu kotlinu u čijem srcu su se uzdizala dva kamena.

Jedan je bio beo kao mleko i na njegovom vrhu nalazio se cvet belih, raskriljenih latica koje su odavale zlatastu svetlost.

Preko puta njega, na crnom kamenu nalazio se posve drugačiji cvet tamnih latica, zatvorenih kao dve šake upletenih prstiju.

Gaja Brezana je pomerila granu žbuna, pogledala u nebo i rekla:

– Uskoro će pasti noć. Sad obrati pažnju.

Nije prošlo mnogo vremena i odnekud se kraj cveta pojavila malena prilika koja je, sa poslednjih sunčevim zracima doletela i sletela u okrilje belih latica koje su je obgrlile. Zatim, kada se na nebeskoj livadi pojavio srebrni, srpasti mesec, crni cvet je otvorio svoje laticice i iz njega je napolje

izašla druga prilika, drugačija od one iz belog cveta. Barbut nije mogao da veruje svojim očima.

– Ko su... Ko su oni? – pitao je Gaju.

– U belom cvetu živi Danica, princeza praskozorja. Ona u zoru, svakog dana, izlazi iz cveta i luta okolo sama i u suton se vrati nazad. Ne sme da zakasni, inače bi umrla. A onaj kog sada vidiš, to je Noćurak, princ sumraka, on izlazi samo noću po mesečini. Njih dvoje se nikada nisu sreli, osim u snovima.

– Kako sve to znaš, Gajo Brezano?

– Stari hrast mi je ispričao – objasnila je ona, kao da je česta pojava da se razgovara sa starim drvećem.

– I šta bi ti htela sada? – pitao ju je Barbut.

– Želela bih da se njih dvoje sretnu i to ne tek tako. Njih dvoje su zaljubljeni jedno u drugo – kazala je ona, a Barbut nije mogao da veruje. – Poprilično sam sigurna da bi nas dvoje, to jest troje, mogli to da učinimo.

Barbut bi inače oklevao, ali Gaja mu se dopala, pa je pristao da joj pomogne.

– Hvala ti! U tom slučaju, evo šta treba da učinimo. Moramo da nađemo seme oba ona cveta, zasadimo ih zajedno kako bi između kamenova izniknuo jedan veliki, crno-beli cvet. U njemu bi dvoje zaljubljenih mogli da žive večno, iako su među sobom potpuno različiti.

– Da, ali kako će oboje istovremeno izaći iz svojih cvetova da bi ušli u taj novi cvet? – pitao se Barbut.

– Ja ću pronaći seme, Barbute, a za ovo drugo – ti mi trebaš. Da. Moraćeš da probudiš onoga ko može zakloniti sunce, tako da senka padne na Noćurkov cvet – objasnila mu je.

– Koga ću morati da probudim? – pitao je Barbut pa je progutao knedlu.

– Moraćeš da probudiš Usnulog zmaja.

Seme su lako našli, već te noći. Da pronađe seme belog cveta Gaji su pomogle pečurke-sunčanice, dok su seme tamnog cveta patuljak i vila pronašli nadomak Grdobne pećine o kojoj kolaju mnoge strašne priče o vešticama.

Kada je seme pohranila u svoju biljobersku vrećicu, Gaja je rekla Barbutu da će Usnulog zmaja pronaći iza Jednorogovog vodopada.

– Ali šta ako on bljune vatru kada se probudi? – pitao se Barbut. – Zmajevi su veliki i mogu biti jako opasni.

– Neće, Barbute, ne brini. Uostalom, ti si čarobnjak, umilostivićeš ga.

Barbut nije bio siguran da njegova moć seže tako daleko i visoko, ali verovao je Gaji, pa su se uputili ka Jednorogovom vodopadu. Taj ih je prizor nakratko očarao, slap vode delovao je kao kakva magična zavesa u čijem su se podnožju okupljali labudovi.

Jedno staro kormoranovo gnezdo poslužilo im je kao čamac da se prevezu do vodopada i dalje, iza njega. Tvor se bavio veslanjem, a Gaja se ušuškala Barbutu u zagrljaj. Tada je, po prvi put u životu, Barbut osetio neverovatnu toplinu u stomaku i na obrazima, shvatajući da bi sa njim moglo da se desi isto ono što se desilo sa Danicom i Noćurkom.

Ipak, hladna voda ispod koje su prošli na neko vreme je od njega odagnala te slatke misli.

Pećina nije bila velika, ali jeste bilo mračno pa je patuljak na vrh svog štapa dozvao magičnu iskru svetlosti.

A tamo, u zabačenom kutku pećine, Gaja i Barbut nisu zatekli nikakvog zmaja, već jednog malenog daždevnjaka koji je spokojno spavao u barici.

– Gajo, da nismo pogrešili vodopad? Ovde nema nikakvog zmaja, tu je samo ovaj daždevnjak.

– Nemoj da te izgled prevari, Barbute, nisu svi zmajevi isti. Ovaj pospanko

možda deluje kao daždevnjak, ali je zapravo mnogo više od toga.

– Kako to misliš?

– Isto kao sa knjigama koje voliš da čitaš. Ne sudiš o njima po koricama, već po onome što je unutra. Isto je i sa raznim bićima, zar ne?

Barbutu je poruka bila jasna, ali ne i šta da radi. Međutim, Gaja mu je rekla šta je od početka imala na umu.

– Dažd je stara reč za kišu. Po njoj su i daždevnjaci dobili ime jer se pojavljuju posle kiše. Ti sad, kao čarobnjak, dozovi kišu i probudićeš ovog posebnog zmaja.

– To je bar lako, a radi se ovako – rekao je Barbut pa je zapevao bajalicu: – Trbusi debeli, oblaci ljuti – kiša nek pljusne, vodu da pomuti!

I zaista, nekoliko trenutaka kasnije, nad baricom usnulog daždevnjaka-zmaja, pojavio se oblačić sivog dima i iz njega je pljusnula kiša. Za tren oka, maleni stvor je zagrgotao, namesto škruga raskrtilo je krila i zakikotao se pa je poleteo i zvonkim se glasom obratio patuljku i vili:

– Ko to budi Kišoblaka Dažda, kišnog zmaja iz Jednorogove pećine?

Patuljak i vila se predstaviše a tvor Pasulj zareža u odgovor.

– Kakav si ti to zmaj? – upitao ga je večito radoznali patuljak.

– Ja sam različit, dečice, ali sam i sličan kao vi. Mali u oku, veliki na nebu. Ja sam patuljak među zmajevima, zato sam Zmajuljak, pravo da vam kažem! Šta mogu da učinim za vas?

Gaja Brezana je jedva dočekala ovo pitanje, pa je brže-bolje rekla Kišoblaku Daždu šta su ona i Barbut naumili.

– Ah, ljubav, ta magija moćnija od drugih! – zanosno je rekao Zmajuljak.

– Zašto odmah niste rekli?! – dodao je pa je veselo izleteo napolje kroz vodenu zavesu, praćen kikotom koji je i Gaji i Barbutu nabacio osmehe na lice.

Patuljak i vila stigli su u Čudesnu kotlinu u zoru baš kad je Noćurak zamakao u svoj cvet, a Danica se pojavila na belom kamenu.

– Ne brini, princezo, došli smo da pomognemo tebi i Noćurku da se napokon sretnete – rekla joj je Gaja i pomilovala je po zlatnoj kosi a princeza praskozorja je od sreće zaplakala.

Zajedno su Barbut i Gaja iskopali rupu, pa su posadili seme i prekrili ga svežom crnicom. Zatim je tvor Pasulj glasno zafrktao ka nebu i Kišoblak Dažd se zacerekao u odgovor. Sa prvim kapima kiše stigli su i oblaci koje je Zmajuljak vodao po nebu kao stado rundavih ovaca i to tako da zaklone tek jednu polovinu sunca. Noćurkov cvet ostao je u senci, Daničin su milovali topli prsti jutarnje zvezde dok je iz zemlje nicao golemi, crno-beli cvet.

– Zvaćemo ga... – zamišljeno je započela Gaja...

– Dan i Noć – dodao je Barbut i Gaja se odmah složila.

Kada je ovaj magični cvet raskrilio svoje laticice, iz tamnog je napolje izašao Noćurak i po prvi put u životu ugledao Danicu.

Dolebdeli su jedno do drugog, princeza praskozorja i princ sumraka, tako različiti a tako lepi zajedno. Prvi se zagrljaj desio na cvetu a prvi poljubac onog trenutka kada je Dan i Noć sklopio svoje laticice.

I Gaja i Barbut se zagriše, a onda začuše gromoglasan aplauz koji je, naizgled, dopirao iz svih pravaca. Kada su se osvrnuli, imali su šta da vide. Svi patuljci iz rudničkih kopova i vile iz Vilin-šume poklonili su se Gaji Brezani i Barbutu Riđobradom, ali i njihovom pratiocu Pasulju.

Barbut nije mogao da veruje kada je među bradatim kopačima video i članove Družine od bureta, čak i njihovog vođu Pampura Pivozboru, dok je Gaja Brezana bila ponosna jer među vilama vidi i Ravijojlu i veličanstvenu Šumsku Majku.

I baš ona im je prva prišla, pomilovala ih po obrazima i rekla:

- Uspeli ste, deco moja. Dokazali ste da jedino ljubav može sjediniti dan i noć.

Dani su prošli od neverovatnog događaja koji se zbio u Čudesnoj kotlini. Barbut i Gaja imali su toliko lepih tema za razgovor, ali su se najviše bavili čitanjem. Zapravo, Barbut je učio Gaju da savlada sva slova, dok se Pasulj sve vreme igrao sa vragolastim Kišoblakom Daždom.

- I, Barbute, kako se osećaš sada, kada si heroj Kraljevstva patuljaka? – upitala ga je Gaja nakon još jedne lekcije.

- Verovatno kao i ti, Gajo – rekao je mudro – sada nas više neće zadirkivati iako smo drugačiji.

- A šta misliš, da li i ljudi mogu da budu takvi, da poštuju jedni druge iako se među sobom razlikuju kao mi?

- Ljudi?! Kakvi ljudi?! Pa oni ne postoje, osim u bajkama – rekao je Barbut. Gaja ga je ćutke gledala nekoliko trenutaka, onda ćušnula u rame, pa kazala: – Ma šta pričaš to, Barbute, naravno da postoje. Doduše, i oni za nas misle da ne postojimo... Osim u bajkama.

- E baš su šašavi ti ljudi koji misle da postoje – završio je Barbut.

- Nego, Barbute, mene vile i dalje zadirkuju, znaš?

- Kako to? – upitao je.

- Sada me ne diraju zbog pegica, ili slomljenog krila, već zbog tebe – nasmejala se Gaja.

Kako to misliš – zbog mene? – pitao se Barbut.

- Pa tako lepo, one misle da smo ti i ja, znaš, kao Danica i Noćurak – pokušavala je Gaja da mu izokola objasni.

- Kao Danica i Noćurak? Hm, nismo, oni su tako mali, a mi... I mi smo

maleni, ali ne možemo baš u cvet jedan da stanemo – klimnuo je Barbut glavom, ponosan na svoju pamet.

– Ma ne to, blesane jedan, htela sam da kažem da misle da smo – zaljubljeni – prevalila je preko usana pa ga je zagrlila, a on je pocrveneo kao paprika.

I dok je poljubac visio u vazduhu, odnekud se pojavio Pasulj, prišao do Barbuta, lupio ga šapicom po glavi i po prvi put otkad patuljak zna za sebe progovorio:

– Barbute, opasulji se! Poljubi je!

Zatim je otišao ostavivši Barbuta u čudu.

– Pa on... On govori, Gajo – rekao je smeteno.

– Da, on govori, a ti bi mogao da začutiš na tren – rekla mu je Gaja Brezana te se i njih dvoje poljubiše, baš kao Noćurak i Danica. I oni su znali da, uprkos različitostima, ne postoji magija moćnija od ljubavi.

LEGENDA O JETIJU

Dubravko Boban

Sarajevo, Bosna i Hercegovina

Legenda o Jetiju

Nekada davno u dalekim Istočnim krajevima vladao je dobar i mudar kralj. U istim krajevima živjela je moćna Ledena čarobnica. Pod svaku cijenu čarobnica je htjela postati kraljicom. Koristila se lažima, trikovima, čak i magijom. Međutim svi njezini planovi su, mudročću kralja, bili razotkriveni, a ona protjerana. Lutajući zemljom, u potrazi za novim domom, popela se na najviši vrh svijeta. Samo tu je mogla naći mir. Nitko je nije poznao, a kako je Vrh svijeta uglavnom bio u oblacima, bila je sigurna da je nitko i ne vidi. Nije prošlo dugo, čarobnica je začarala ljude koji su živjeli gore i zavladała Vrhom svijeta. Oni su joj napravili palaču i proglasili je vladaricom. Glasovi o njoj su stigli i u ravnici. Ljudi ravnice su postali radoznali, a čarobnica uplašena. Ako ti glasovi stignu do kralja Istočnih krajeva, mogao bi je protjerati i odavde. Zato je skovala plan. Iako su ljudi u ravnici s jedne i s druge strane planine bili isti, ona ih je podijelila u dva naroda. Podijelila ih je na bijele i žute. Nakon što ih je podijelila, uspjela ih je posvađati. Jedan od mnogih izvora u podnožju planine bio je stoljećima izvor za sve slučajne prolaznike i ljude koji su tu živjeli. Čarobnica je poslala svoje glasnike da uvjere bijele da je to njihov izvor, a da ga žuti koriste. Žutima je stigao glas da je to njihov izvor i da je nedopustivo da ga bijeli koriste. Da ni sami ne znaju kada ni kako, ljudi ravnice se posvađашe.

Tako posvađani, zaboravili su na Ledenu čarobnicu. Vremenom, zaboravili su i na razlog svađe. Ono što nisu zaboravili je optuživati jedni druge za sve loše što se događa. Zaboravljena i sretna Ledena čarobnica je u oblacima nastavila vladati Vrhom svijeta.

Godinama poslije, mladi pastir Jetil napasao je bijela stada u blizini izvora podno planine. Zadubljen u misli nije odmah primijetio da se s druge strane izvora približavaju žuta stada. Kada je shvatio što se događa, brzo se pridigao i ljut krenuo prema pastiru žutih stada. Visok i snažan, Jetil je izgledao zastrašujuće. U nekoliko koraka se našao pored pastira žutih stada, uhvatio ga za ruku i skinuo mu kapuljaču. A tada je zastao. Potpuno oduzet samo je gledao, bez riječi. Pastir žutih stada bila je najljepša djevojka koju je ikada vidio. Strah nije nimalo umanjio sjaj njenih zelenih očiju u kojima se Jetil ogledao kao na površini planinskih jezera. Kada se pribrao, spustio je prijeteći podignutu ruku i predstavio se.

– Ja sam Jetil, čuvar bijelih stada, a tko si ti?

– Zovem se Neipal, ja čuvam žuta stada – sada već pribranim i ljutitim glasom reče djevojka.

– A zašto ih čuvaš baš tu? – upita Jetil. – Ovo je izvor bijelog naroda.

– Oprosti, ali ne bih rekla da je ovo izvor bijelog naroda. Žuta stada se tu napajaju oduvijek! – odbrusi Neipal.

– Dobro – reče Jetil povlačeći se pred njenom ljepotom.

– Ja mislim da tu ima dosta trave i vode za bijela i za žuta stada. Mogli bismo zajedno napasati stada, ako se slažeš.

Tako je i bilo. Stada su mirno pasla, a Jetil i Neipal su šetali otkrivajući da bijeli nisu toliko strašni kao što se priča, niti su žuti pokvareni i zli. Dan za danom, Jetil i Neipal se zavolješe. Znajući da njihova ljubav neće biti dobrodošla kod bijelih, a niti kod žutih, odlučili su pobjeći na Vrh svijeta. Gore će barem moći živjeti zajedno. Došavši kod Ledene čarobnice, ispričali su joj svoju priču. Ona im je dozvolila život u svojoj zemlji. Mislila je

da će njih, kao i ostale stanovnike Vrha svijeta, začarati i pretvoriti u svoje sluge. Vrijeme je prolazilo. Jetil i Neipal su bili jako sretni. No, počeli su primjećivati da su ljudi s kojima se susreću šutljivi i ravnodušni. Koliko god su Neipal i Jetil bili sretni, toliko su svi oko njih bili bezvoljni. Nitko se nije radovao. Čak su se i djeca ponašala kao odrasli. Nitko da potrči, poskoči ili da zapjeva. Neipal i Jetil su shvatili da nešto nije u redu i da što prije treba da idu dalje, daleko od Vrha svijeta, iza zemalja bijelih i žutih. Spremili su stvari, ali prije nego su uspjeli pobjeći, Ledena kraljica je poslala po njih svoju stražu. Kada su došli pred nju, Neipal i Jetil su bili uplašeni jer su mislili da je čarobnica saznala za njihove planove. No, kako je ova bila srdačna i ponudila ih da sjednu s njom za stol, shvatili su da je nešto drugo u pitanju. Poslije obilnog ručka, čarobnica naredi da donesu planinski sok za goste. Sok je bio čarobni napitak kojim ih je čarobnica htjela začarati. Nakon zdravice i ispijanja planinskog soka, čarobnica je ustala. Približila se Neipal i rekla joj: „Neipal, želim da svom dragom Jetilu kažeš da ga ne voliš i da odlaziš od njega”. Ovako je htjela provjeriti je li Neipal začarana. Djevojka je shvatila što čarobnica pokušava. Ustala je, otišla do Jetila i rekla: „Jetil, ja te volim i nikada neću dozvoliti da nas rastave”. Čarobnica je poplavjela od bijesa. Odmah ih je utamničila i zaklela se da ih neće pustiti dok joj se ne podčine. Ono što je čarobnica zaboravila je da se čisto srce ne može podčiniti niti zarobiti. A Neipal i Jetil su imali samo to – čisto srce. Što god je pokušala, čarobnici nije uspjelo. Nakon svega, ne mogavši podnijeti poraz, smislila je strašnu kaznu. Neipal je, jednim potezom ruke, okovala u vječni led i naredila da je ostave dovoljno daleko u planini da je nikada nitko ne nađe. Jetila je pozvala i rekla mu: „Tvoja draga je pretvorena u led i to je blaga kazna. Ono što sam namijenila tebi puno je gore. Tvoja kazna bit će potraga za tvojim lijepim ledom, tvojom Neipal. Vječno ćeš, besmrtn, lutati Vrhom svijeta. Jednoga dana kada je nađeš, ako je nađeš, udahnut ćeš posljednji put gledajući njezino lice”.

Jetil je samo šutio. Osjetio je kao da ga dio života napušta. U istom trenutku kosa mu je postala potpuno bijela. Ne rekavši ništa, on napusti dvorac.

Prošlo je dosta vremena. Dovoljno za dva ljudska života. Kralj Istočnih krajeva je pronašao Ledenu čarobnicu i ovaj put je protjerao daleko. Na otok usred velikog mora. Odlaskom čarobnice, stanovnici Vrha svijeta počeli su ponovo normalno živjeti. No, nitko se nije sjećao ničega što se zbivalo za vrijeme vladavine Ledene čarobnice. Nitko se nije sjećao Neipal i Jetila. A Jetil? On je još uvijek lutao vrhom svijeta i dozivao Neipal. Njegova bijela kosa i brada dodirivale su zemlju. Tako je, lutajući po planini, izgledao kao veliko bijelo čudovišno biće. Jednoga dana, umoran, vrlo umoran, Jetil je pao na koljena. Skupio je svu preostalu snagu i još jednom, zadnji put, najglasnije što je mogao zazvao svoju dragu. Najglasnije jedva je prošaputao: „Neipal”.

Sve je utihnulo. Snijeg je prestao padati. Vjetar je prestao puhati. Ljudi su prestali disati. Sve je stalo, jer je i Sunce, čuvši taj šapat, stalo. Nikada prije Sunce nije čulo ljudski glas. Razmaknuvši oblake, Sunce pogleda na Vrh svijeta. Led se počeo topiti. Jetil, po prvi put u stoljeću, osjeti toplinu. Kada je otvorio oči, ispred sebe je ugledao Neipal. Onakvu kakvu je pamtio. Uzela ga je za ruke i pomogla mu da se pridigne. Kada je ustao, nije bio sijed niti je imao bradu. Nije osjećao umor niti hladnoću. Zagrljio je Neipal kao nikada prije. Vidjevši to, sunce shvati da je takva ljubav predragocjena za ovakav svijet. Spusti jednu zraku a Neipal i Jetil se, zagrljeni, uputiše prema suncu.

Oblak je ponovo prekrrio Vrh svijeta. Nakon što je naglo topljenje leda zakratko uzburkalo živote stanovnika, oni su se ubrzo vratili starom načinu života. U ravnici, bijeli i žuti su se još uvijek prepirali, a da ne znaju zašto. Sunce je primilo ljubav, a Zemlji je ostala legenda o velikom bijelom čudovišnom biću kojeg, valjda zbog nekog nejasnog sjećanja, prozvaše Jeti.

KAKO JE MALA IZVIĐAČKA DRUŽINA PRONAŠLA SREĆU

Tea Katica i Amila Masleša

Mostar, Bosna i Hercegovina

Kako je mala izviđačka družina pronašla sreću

Bilo je to divno jutro u izviđačkom taboru „Bubičica”. Sunce je obasjalo livadu, a kapljice jutarnje rose na vrhovima travki su učinile poljanu dijamantnim poljem, presijavale su se i sjajile poput najljepših dijamantata na svijetu.

Tabor „Bubičica” je okupio pčelice, bubamare, vilinske konjice, leptire, muhe i svice iz Sjeverne šume. Svi oni su po prvi put u izviđačkom kampu. Po prvi put su odvojeni od kuće, bez roditeljskog nadzora, spremni za nova poznanstva, otkrića i izviđanje šume.

Što je najvažnije, ovo je njihova životna škola, svi oni će postati samostalni i preuzeti odgovornosti zajednice.

Pčelica proviri iz svog ognjišta, protegnu se, poskoči hop-cup i veselo zujnu put prostrane dijamantne livade. Diveći se cvjetnom prostranstvu poskoči sa jednog cvijeta na drugi i vinu se prema nebeskom plavetnilu.

Dok je pčelica uživala u cvjetnom mirisu i prostranstvima, muha ju je sa čuđenjem posmatrala. Za razliku od pčele, muha, samo što je iskoračila iz kreveta, zaputi se pravo na ustajalu lokvu vode. Nije joj bilo jasno gdje pčelica odleti i čemu se toliko divi. Muha je bila zadovoljna lokvom i đubretom, pokoji otpadak hrane također je bio poslastica za muhu.

– Bože, njih dvije pripadaju potpuno različitim svjetovima – posmatrajući

ih reče Bubamara i okrenu se na drugu stranu da još malo odspava.

Uskoro zvuk jutarnje izviđačke pjesme probudi cijeli tabor!

– Prvo jutro ova pjesma je bila tako zanimljiva, ali sada kada znam da trebam ustati kada nju čujem, nije mi ni malo draga – reče Bumbar i zakoluta očima, zijevnu i trljajući oči zavrti se na svom oklopu – bzzzzzzzzzz bzzzzz bzzzzz.

„Dobro jutro, kako ste spavali,
Dobro jutro, jeste li sanjali,
Dobro jutro, prekinite san,
Dobro jutro, po jutru se poznaje dan”

Odjekivala je pjesma Cvrčaka, pjevali su iz sveg glasa postrojani kao vojska u zborištu. Glavni Cvrčak (Starješina) marširao je ispred njih mašući i rukama i nogama, zadajući ritam pjesme koju su izvodili. Reklo bi se da je uživao u svojoj ulozi dirigenta, međutim, pojavio bi se pokoji osmijeh kada bi krajičkom oka vidio kako bube bezvoljno ustaju i obavljaju jutarnju toaletu, raspremaju svoja ognjišta i šatore.

„Svake godine prolazimo kroz isti proces, uvijek im je mrsko ustati, a, u stvari, jedva čekaju da započne dan... Zavoljet ćete vi ovu pjesmu kad-tad”, pomisli Starješina i slatko se nasmija.

– Dobro jutrooo, prekinitee sannn, jer po jutru se poznaje dannnn – pridruži se Pčelica veseloj družini kružeći iznad hora cvrčaka i leteći u obliku osmice.

Smaragdno zeleno jezero je bilo veoma blizu tabora i bubice su jedva čekale kada će ići na kupanje, ali prije toga trebali su dobiti današnji zadatak. Danas je bio važan dan za bube iz tabora. Danas imaju veliki izazov, dobit će najvažniji zadatak ove godine. Ako zadatak izvrše kako treba, dobit će priznanje, odliku za položeno vještarsvo. Bube su se meškoljile na

jutarnjem zboru, hihotale i zundale.

– Sigurno će nas zapasti neka naučna fantastika – reče mrzovoljno muha, kao da joj je mrsko izvršiti današnji zadatak. Pčelica je pogleda, nasmiješi se, uzdahnu i reče:

– Ja se nadam da ću dobiti zadatak da istražujem ovo predivno cvijeće na poljani, želim biti botaničar i sletjeti na svaki cvjetić uživajući u njihovim šarenim bojama – zujnu pčelica i oduševljeno napravi krug oko muhe. A muha snuždena i mrzovoljna pronađe ispred sebe ostatak hrane i sleti na njega: „Ne znam gdje ona vidi to šarenilo i uopće ne znam kako može biti tako oduševljena cvijećem, ne vidim poentu”, pomisli muha u sebi i nastavi istraživati trulež ispred sebe.

– I ti ćeš jednog dana vidjeti ružu mojim očima, pomoći ću ti ja – šapnu joj utješno Pčela na uho.

Njihovo čavrljanje prekinu Starješina naredbom:

– POZOR!!!

– NADESNO, RAVNAJ SE!

– VODNICI, RAPORT!

Odjednom nastade tišina u zboru, bube se u stavu mirno poravnale nadesno, a vodnici predaše izvještaj Starješini. Starješina izabra Pčelicu da izađe ispred svih, da podigne zastavu tabora i time obilježi početak dnevnih aktivnosti.

– Pčelica je bila vrijedna, marljiva i poslušna, ustala na vrijeme, raspremila svoj krevet, obavila sve zadatke i zaslužila je da, kao primjer svima vama, sada istupi i sa ponosom podigne zastavu – pred svima Starješina pohvali Pčelicu, a ona sa velikim osmijehom iskorači, izviđačkim pozdravom pozdravi Starješinu i ponosno priđe jarbolu da podigne zastavu. Ostale bubice su se divile Pčelici jer je izabrana za ovaj čin i potajno se nadale da će i one jednog dana biti na njenom mjestu.

– Nema tu mudrolije, budite uzorni izviđači i bit ćete izabrani i vi – glasno

reče Starješina kao da im je čitao misli.

– A sada – reče Starješina – današnji zadatak. Ovo je najvažniji zadatak ovogodišnjeg izviđačkog kampa i ako ga uspješno izvršite, bit ćete nagrađeni. Današnji zadatak, dragi moji mali izviđači, jeste – pronaći sreću.

U zboru nastade komešanje, došaptavanje, zbunjenost.

– Hajde, pokret! – reče starješina Cvrčak – Doručak i onda svi tražite sreću! Izviđački tabor je tog jutra doručkovao sa nekom zbuñenošću u zraku. Svi su bili u svojim mislima kako da baš oni nađu sreću i donesu je u svoj tabor. Čulo se samo lupkanje šolja čaja, pokoji uzdah i tišina. Sve je to gledao starješina Cvrčak i smiješio se. Nakon doručka, svi se dadoše u posao.

Tražili su sreću u kapi rose, zelenoj travci, na kuhinjskom stolu, među mrvicama hljeba, na česmi gdje teče voda, na šatorskom krilu, u spakovanom rancu. Tražili su, tražili... Došlo je vrijeme za kupanje pa odlučiše da traže i dalje. Nastavili su tražiti putem do plaže, pitali izviđače koje su sretali, niko im nije znao reći gdje je sreća. Tražili su ispod šarenih peškira, u lišću, u zelenom jezeru, u zraci sunca što ih obasjava.

U jednom trenutku Pčelica predloži:

– Drugari, udružimo se! Možda ćemo prije naći sreću zajedno, kao jedna mala porodica.

Svi se složiše. Pljesnuše rukama i zajednička potraga za srećom krenu. Poredaše se u kolonu koju je predvodila Pčelica, svi su stajali jedno iza drugog. Vilin konjic poče pjevati jednu izviđačku pjesmu i cijela kolona izviđačkog tabora „Bubičica” mu se pridruži.

Kroz izviđačke pjesme svi se opustiše, smijeh i graja prevladaše napetost. Mala izviđačka družina je prolazila put oko jezera, kroz selo, kroz šumu pjevajući. Uživali su pjevajući, u druženju i smijehu. Dođoše do mračnog dijela šume, gdje Sunce nije nikako prolazilo. Svi stadoše. Kako će sada proći tuda?

– Ne brinite se ništa – reče Svitac – ja ću nam osvijetliti put. Pređe Svitac na čelo kolone, osvijetli put svojim drugarima. Leptir započe novu pjesmu i svi bez straha prođoše kroz mračni dio šume. Pjesma, smijeh i graja se nastaviše. Cijela izviđačka družina je pjevala, smijala se, šalila i uživala u divnom danu na jezeru.

Pjevajući dođoše do svog tabora. Starješina Cvrčak ih dočeka na ulazu i pozdravi izviđačkim pozdravom. Z-D-R-A-V-O! Starješina je pripremio logorsku vatru i reče družini da sjedne ukrug. Svi sjedoše, uopće ne razmišljajući o zadatku koji su tog dana dobili. Nastavi se pjesma, izviđači su se držali za ruke u krugu oko logorske vatre, njihali se u ritmu pjesmice i bili mnogo veseli. Oči su im sijale od lijepih osjećaja, smijeha i logorske vatre.

Starješina Cvrčak upita:

– I? Jeste li našli sreću?

Na tren nastade tišina. Svi se pogledaše između sebe zbunjeno i postideno spustiše pogled u pod. Ova vesela družina je u potpunosti zaboravila da su imali zadatak koji su trebali ispuniti. Pčelica ustade, nakašlja se, te hrabro reče:

– Starješino, mi smo dugo tražili sreću. Svugdje po logoru, u travci, u rancu, čak i na plaži, u jezeru, u kapi rose, ali je nigdje nije bilo. Nakon toga smo odlučili da se udružimo i tražimo zajedno. Do ovog trenu mi je nismo našli – uzdahnu Pčelica i tužno slegnu ramenima.

– Da li vam je bilo lijepo danas, dragi izviđači? – upita Starješina Cvrčak. Pčelica reče: – Jeste. Mnogo smo pjevali, igrali se i smijali. Zajedno smo proveli divan dan.

– U složnu družinu sreća sama dolazi! Vi ste, djeco moja, našli sreću u zajedništvu. Ispunili ste zadatak. Bravo! – reče Starješina veselo.

Cika i vriska se prolomiše kroz tabor. Svi su zapljeskali. Grlili jedni druge. Uspjeli su. Kad se male ruke slože, sve se može! Tu, oko logorske vatre,

jedna izviđačka družina je shvatila da je sreća kada prihvatimo druge upravo onakvima kakvi jesu i – kada zajedno tražimo rješenje – ono će sigurno doći.

Oni su našli svoju sreću i dok je noć prolazila, njihova sreća se širila kao iskrice iz logorske vatre. Vinula se u nebesa, sve do zvijezda i išla dalje i šire. Jedne ljetnje noći, družina malih izviđača pronašla je sreću i čuvali su je i kada su se vratili u svoje zajednice, širili su je i dalje. Jer sreća raste kada se dijeli.

Tako je isto i sa ljudima, dok ne prihvate jedni druge, dok ne prihvate različitosti, drugo i drugačije – teško će pronaći sreću u životu.

Zapamtite, jedinstvo i sreća se nalaze u prihvatanju različitosti!

GOSPODAR VISINA I NEUHVATLJIVI RONILAC

Aleksandar Teokarević

Beograd, Srbija

Gospodar visina i neuhvatljivi ronilac

Probudi se jednog jutra na razgranatom drvetu beloglavi orao, gospodar neba i reka. Raširi svoja moćna krila, zevnu i protegnu se. Oseti zadah prolećnog, lakog povetarca koji mu milovaše perje. Beše lepo i toplo prolećno jutro, pčele zujaše na sve strane, jutarnji zraci se odbijaše od vodene površine, bojeći prelamajuće rečne talase. Moćni, pernati gospodar reka oseti zavijanje u stomaku koji se beše ispraznio tokom noći. Ponovo raširi krila, zamahnu njima i nakon svega nekoliko zamaha nađe se iznad vode.

Krstareći neko vreme iznad površine reke i diveći se svom moćnom odrazu u vodi, spazi nedaleko jato riba, čija se krljušt presijavaše pod zracima sunca. Skupi svoja veličanstvena krila i ustremi se na njih. Taman beše iznad njih, kada ga ribe opaziše i raštrkaše se na sve strane, u očajničkoj nadi da će izbeći njegove sive, oštre kandžurine. Gospodar reka usmeri pažnju na jednu, najkrupniju ribu, ustremi se na nju i krenu da ponire kroz vazduh. I taman da je zabode svojim kandžama, nešto sivo, krzveno, promaknu ispod njega, po vodi. U oštrim čeljustima, iz dubine vode, nestade riba na koju se krlati predator bio namerio, a zatim to sivo, zajedno s njom u čeljustima, nestade u toj istoj dubini. Beloglavi orao „škljocnu” kandžama u prazno, uspe da ugrabi samo vodu, koja iskliznu

iz njegovih kandži. Ovo razljuti gospodara neba i vode, on poleti nagore, ali ostade da osmatra uznemirenu površinu vode pokušavajući da razume šta se dogodilo.

Ne prođe mnogo, nedaleko odatle ugleda to sivo stvorenje, kako mu vrh glave seče površinu vode, sa ribom u čeljustima, krećući se veoma brzo. Reši da prati neidentifikovanu vodenu pošast. Nedaleko odatle, na stenu koja viri iz vode, izroni biće kakvo nije video do sada. Imalo je izduženo telo, prekriveno krznom, slepljenim od vode i dugačak špicast rep, kojim je seklo vodu kao čamcem. Imalo je plovne kožice između prstiju, oštre kandže i zube i velike brkove. Uspe se na stenu sa svojim ulovom i halapljivo počeo da kida parčice ribljeg mesa i da se gosti. Orao počeo da kruži po vazduhu iznad krznenog, čudnog bića. Biće ga opazi, ali samo mirno nastavi da jede. Gospodar visine reši da mu se obrati.

ORAO:

(Prekim glasom) Ko si ti?

VIDRA:

Ja sam Vidan, vidra, krilati gospodine.

ORAO:

(I dalje prekim tonom) Ovo je moja reka. Ovde smeju da love samo orlovi. Nisi dobrodošao. Vрати se odakle si došao.

VIDRA:

(Veselo) Ja sam uvek dobrodošao. Svaka reka gde ima ulova je moja reka. Vidre putuju trbuhom za ribom. Planiram da ostanem neko vreme, sviđa mi se ovde.

ORAO:

(Još razjareniji) Ama, čuješ šta ti kažem? Ovo je moja reka!

VIDRA:

Ali, gospodine, reka je bogata, ima ribe za svakog. Ne znam što bi bila samo vaša... Uostalom, zar sove ne love noću?

ORAO:

(Čupa perje, od besa) Koga ti nazivaš sovom, rečni... tvore! Poslednji put te upozoravam, idi odavde!

VIDRA:

(Nemarno mljacka ribu) Ipak mislim da ću ostati.

Orao, siv od besa po telu, bele glave, kakav inače jeste, ustremi se, svojim žutim nogama sa kandžama, na vidru.

ORAO:

Razbiću te o tu stenu!

Hitra vidra, pre nego što orao uspe da dođe do nje, nestade u vodi – orao ponovo osta praznih kandži. Vidra izroni na drugom mestu i pogleda orla sa osmehom nadmoći.

VIDRA:

(Izazivački) Ovamo, pernati!

Orao se, u žaru besa, ponovo ustremi na nju, ali njena glava munjevito nestade u uzburkanoj vodi, da bi nakon kratkog vremena izronila malo dalje.

VIDRA:

Rekao sam, ovamo!

Vidru sve ovo, očigledno, jako zabavlja. Orao, čija je razjarenost uzela maha, pokuša još nekoliko puta, ali uzalud. Na kraju se umori i zadihan, lepetajući krilima u vazduhu, pun besa i nemoći, zavapi.

ORAO:

Ti, bedno i ništavno stvorenje. S tim tvojim patrljcima od nogu i pacovskim repom. Nisi ni riba ni životinja. Karikaturu prirode, ograničena da plivaš po vodi. Baš mi te žao, ne znaš ništa sem vode. Ti si našao da se nadmećeš sa mnom, gospodarem tebi neslučenih visina i još nezamislivijih nebeskih predela...

VIDRA:

(Podrugljivo) Očigledno je da ne možeš da mi pariraš u vodi, gospodaru neslučenih visina. Za mene je voda, moja sloboda. Ja odavde mogu da vidim tvoje nebo, ali ti nisi u stanju da vidiš podvodni svet u kome ja uživam svaki dan. Toliko o tebi i tvojoj svemoći, ptičurino.

Ove vidrine reči još više razjariše gospodara visina.

ORAO:

Pokazaću ja tebi. Nećeš imati mira, dok god sam živ. Uvek ćeš morati da paziš na leđa, da strepiš od mene. Ni u snu nećeš imati mira. I kad se najmanje budeš nadao, zariću kandže u tebe! I moja će deca proganjati tvoju decu...

VIDRA:

A ti nećeš moći da loviš, dok god sam ja ovde. Uvek ću ti loviti ribu ispred

kljuna. Kao i danas, ostajaćeš praznih kandži.

Orao ništa ne reče na to, samo zamahnu krilima i vinu se u visine. Od tog dana vidra stvarno nemaše mira. Gospodar visina uvek dolažao u različito vreme i ustremeljivao se na nju, kad god je videše da pliva po vodi. Vidra živeše u konstantnom strahu i oprezu. Samo zahvaljujući svojoj hitrini uspevala da izbegne orlove kandže. Isto tako, orao često ostajao praznih kandži, jer mu vidra, kao što reče, otimala plen ispred kljuna. Smenjivao se dan i noć, leto, jesen, zima i proleće, to njihovo nadmetanje trajalo, niko od njih ne htelo da popusti. Vremenom, orao se oženi i dobi mladunce – ptiće. Mladunci, kao što svi mladi brzo rastu, porastu i ubrzo i proletoše. Dođe vreme da ih otac nauči da love ribu. Orao izabra najzavučeniји deo reke nadajući se da tu dosadne vidre neće biti. Objasni svojim sinovima šta i kako treba i sam se, zamahnuvši moćnim krilima, svom silinom obruši na jednu od riba, da im pokaže. Mladunci ga posmatraše ushićeno, bez daha. Jedan brzi pokret i njegove kandže se na trenutak spojiše sa vodenom površinom, da bi sledećeg trenutka izronile iz nje sa ribom čija se krljušt presijavala na suncu i koja se bespomoćno batrgala repom u njima. Beloglavi orao ponovo zamaha krilima, ležerno iseče vazduh i sa ribom u kandžama nađe se kod svojih ptića. Spusti ribu kraj njih, sklopi svoja ogromna krila i podeli ribu sa svojim oduševljenim sinovima. Kad su se najeli, reče im.

ORAO:

‘Ajde sad, sinovi moji, kako vam je tata pokazao.

Jedan od sinova zauze položaj, skupi krila, kao i njegov otac, pogledom istraživalo površinu reke. Najednom, spazi ribu u vodi, skliznu nadole kroz vazduh i ustremi se na nju. Međutim, kako još nije dobro savladao letenje,

a dunu malo jači vetar, on izgubi koordinaciju, zanese se i pade pravo u rečni vir, gde ga jaka matica povuče i on poče da se davi, natopljenog perja, bespomoćno lepetajući krilima po vodi i zapomažući. Orla preseče kad vide sina kako se davi, poče da obleće oko njega, jadikujući, očajan, ne znajući kako da mu pomogne. Orlić se munjevito izgubi u rečnom viru, potonu. U tom trenutku nešto sivo promače ispod površine vode krećući se ka viru, gde nestade još dublje. Orao bespomoćno nadletaše vodu, prepun oćavanja, ne znajući kako da izađe orlici na oći, kako da joj saopšti šta se zbililo. Tada ugleda nedaleko odatle nešto pernato kako se pomalja iz vode. Poleti u tom pravcu. Vidra u zubima držaše njegovog mladunca i plivaše ka najbližoj steni. Orao, preplašen, poviće.

ORAO:

Ostavi ga, ti, zlotvore!

Vidra se ne obazre na njegove reći, dopliva do stene i položi mladog orlića na nju. Zatim, hitro, nestade u vodi, kako se i pojavila. Orao, zadihan, zalepeta krilima i slete na stenu, pored svog mladunca koji ne davaše znake života. Guraše ga kljunom, oćajan, i dozivaše.

ORAO:

Sine moj! Sine!

Orlić otvori oći, zakašlja se i ispljuva vodu. Protrese svoje natopljeno perje i raširi krila. Orao, sav srećan, sa suzama u oćima, zagrli ga svojim moćnim krilima i pribi uz sebe.

ORAO:

(Radosnim glasom). Živ si!

Prođe neko vreme. Orla ne beše odavno da napada vidru. Vidra, opustivši se, uživaše u prepodnevnom suncu plivajući po vodi i loveći ribu. Najednom oseti neki neobičan i neprijatan miris, a zatim i ukus u ustima. Krzno joj beše natopljeno, a oko nje se širila neka gusta, lepljiva i crna tečnost – to beše nafta koja se izlila sa jednog prevrnutog rečnog broda. Vidra pokuša da pliva, ali ne mogaše. Poče da tone u gustu tečnost koja se sve više zgrušavala oko nje. Što je više uzaludno batrgala nožicama, tonula je sve dublje u neumoljivu crnu smesu. „Ovo je kraj”, pomisli vidra. Tada spazi iznad sebe crnu i zastrašujuću siluetu kako joj se približava velikom brzinom. Vidra ne mogaše da se makne. Pomisli: „Smrt je došla po mene”. A onda oseti blagu oštrinu kandži na svojoj koži. Nešto je izvlačilo iz crne tečnosti i za tren beše u vazduhu nadlećući reke, drveće, proplanke, stenje... Pomisli: „Pa, dobro, bolje i da se survam o neku stenu, nego da se udavim u lepljivoj tečnosti”.

VIDRA:

Imao si pravo. Jako je lepo.

Ubrzo se pod njima nađe druga reka, brza, čista i bistra. Njen žubor se čuo daleko a životinje iz šume dolazile su da piju bistru vodu i da se ogledaju u njoj. Žabe su kreketale u žbunju, vilini konjici izvodili ples iznad vode a ribe se veselo praćakale po njoj. Orao nežno spusti svog prijatelja u bistru i prohladnu rečicu, gde vidra istog trenutka zaroni i izgubi se u njenoj dubini. Nakon nekoliko trenutaka izroni, ispranog krzna od guste, crne, lepljive tečnosti.

VIDRA:

Hvala. Hvala što si me spasio i hvala što si mi omogućio da vidim svet iz tvoje perspektive.

ORAO:

Svakom je svoje najmilije, ali lepo je i ono drugo. Na kraju dana, svi smo deo istog. Nebo i reka su, dok god postoje, dovoljno veliki za svakog...

Od tog dana, orao i vidra postaje najbolji prijatelji. Često su lovili ribu zajedno i delili svoj ulov. Gospodar visina je često pričao vidri o nebu, šta je sve video odozgo, upozoravao je na potencijalnu opasnost kada je primeti iz vazduha. Vidra je, takođe, pričala orlu o svetu podvodnih dubina, donosila mu razne školjke, rakove i puževe za njegovu decu, izveštavala ga o kretanju riba i pokazivala mu gde je najbogatiji ulov. Sve životinje, šumske, leteće i vodene, ako bi imale predrasude, rekle bi da je to najčudnije prijateljstvo koje su videle. Međutim, orlu i vidri je to bilo sasvim normalno.

BAJKA SA OSTRVA VJEČNOG PROLJEĆA

Igor Vučak

Sarajevo, Bosna i Hercegovina

Bajka sa Ostrva vječnog proljeća

Starac je sjedio na grebenu zagledan u šumorno sivo more. Dan je bio oblačan, tamnoplavo proljetno nebo bješe prošarano odbljescima munja koje su se nazirale u daljini. On je i dalje zamišljeno posmatrao mrtvu sinju površinu mora, ne primjećujući grupu razigranih morskih nimfi, Okeanida, lijepih bijelih lica i raščupanih crnih kosa. A nimfe, bezbrižne, besmrtnne i vječno mlade, kakve već jesu, igrale su neku prastaru igru na žalu. Sa čarobnim uzbuđenjem na predivnim licima, one su trčale jedna za drugom, u iščekivanju divljeg proljetnog pljaska na kojem se namjeravahu kupati u pobjesnjelom moru. Ne primjećujući njihovu igru i smijeh, starac je razmišljao o vlastitom prohujalom životu; o tome da li će mu bogovi biti naklonjeni nakon što napusti Ostrvo vječnog proljeća, to predivno mjesto sa svim njegovim raznolikim bićima koja su tu oduvijek zajedno živjela u harmoniji, ljubavi i prijateljstvu!

Najdublje misli posvetio je uspomenama na vlastito djetinjstvo; tim udaljenim danima koji bješe tako bliski u njegovom sjećanju. Prošlom vremenu kada je mogao hiljade godišnjih doba proživjeti u jednom danu, dobu u kojem je svaki tajni kutak ostrva nosio čari kosmosa. Tada su sunčana poslijepodneva popimala ozračje svjetlosne vječnosti, a noći obasjane mirijadama ustreptalih zvijezda pozivale su na kosmički ples

pod onom sjetnom, ali ipak nasmiješenom lunom... „Vrijeme tako brzo leti” – pomisli starac tužno.

Kap s neba razbi se neprimjetno o njegovo lice. Uslijedi još hiljade toplih proljetnih kapi i morske nimfe Okeanide ostaviše se prastare igre u svom trku prema moru. Najmlađa među njima ipak zastade, ugledavši nepomičnog starca koji je i dalje kisnuo bez promjene na svome licu, te odluči da mu priđe i sazna šta mu se nalazi u srcu:

– Ti ovdje sjediš svakog dana! Na kiši, na suncu, dobro, snijega nema, iako su mi o njemu pričale sestre – reče sa osmijehom nimfa – i stvarno bih voljela da ga vidim. Kažu da slični bijelim biserima, onim što satiri izranjaju iz zelenih dubina... u koje ti, tako, već danima ne prestaješ gledati.

Starac je pogleda kao probuđen iz nekog dubokog sna, te s naporom odgovori:

– Da, snježne pahuljice... One mogu podsjećati na bijele bisere koje tvoja braća, satiri, izranjaju iz mora. Ali budi sretna što nema snijega na ovom ostrvu. On može biti lijep, ali pada samo u zimskim predjelima, a ti mi ne djeluješ kao nimfa koja bi podnosila snijeg i hladnoću. A sada idi, sestre te čekaju – reče zamišljeno starac.

Nimfa se nasmiješi starcu sa blagim saosjećanjem i prođe prstima kroz svoju tamnu kosu ispunjenu školjkama i divljim bijelim cvjetovima, te uskoro odgovori zvonkim glasom:

– Starče, starče... vi smrtnici mislite da znate sve o svemu, a u stvari vam nije poznato ni to da smo mi, Okeanide, mnogo mudrija bića od vas! Ali pitala sam te zašto gledaš u more? Zašto se ne pridružiš našoj igri? Možeš se kupati sa nama na kiši, loviti meduze, brojati zrna pijeska, pa ko prvi pogriješi, taj broji ponovo – reče u djetinjem smijehu. – A možda bih te mogla upoznati sa nekom od starijih sestara? Čak mislim da ste ti i ova najstarija tu negdje po godinama! Sigurno imaš bar tri hiljade!

Starca nisu mnogo pogađale dobronamjerne šale mlade Okeanide. Više

mu je smetalo to što ga njene riječi ometaju u njegovim razmišljanjima o prohujalim vremenima. Da bi se što prije riješio ove radoznale morske nimfe, on ipak odluči da joj ukratko saopšti zašto provodi dane na tužnom grebenu. Nije joj mogao slagati, pošto morskim nimfama obmana bješe drugo ime, pa bi ga i ova najmlađa među njima raskrinkala bez mnogo muke i truda!

Nakon što je proveo nekoliko trenutaka gledajući u pljuskom zamagljenu daljinu, njegov ugasli pogled ponovo se susreo sa njenim dubokim tamnim očima što su bile nalik trešnjama sa kakvog drveta u paklu, te on odluči da joj ispriča svoju priču:

– Mogu ti reći da ste vi, Okeanide, najbrbljivija stvorenja među raznolikim bićima koja žive na Ostrvu vječnog proljeća. Jedino stari dendroidi mogu pričati više od vas – reče sa osmijehom starac. – No dobro... Eto, ti si nimfa i ti ćeš biti vječno mlada. Svaki dan je za tebe krug sunčane vječnosti, svaka noć još jedna igra bez granica. To te čini posebnom i drugačijom od nas ljudi! Ali vidiš, za razliku od tebe, ja sam star i umrijeću jednog dana. Znaš da smo mi ljudi prokleti godišnjim dobima. Rodimo se na početku ljeta, ono se nekoliko puta izmijeni sa drugim godišnjim dobima, i nas više nema... Prolazniji smo od pepela što ga prelijepa ptica Feniks oprašila sa krila prije svog ponovnog uzleta! Gledam u more jer mi donosi spokoj. Dok ga tako gledam, mnoge misli mi prolaze kroz sijedu glavu. Uspomene na neke ljepše dane, sunčane dane, dane mladosti, djetinjstva. Sjećam se sebe kao dječaka, sjećam se i djevojčice u koju sam se tada zaljubio – reče sa nekim melanholičnim tonom starac.

– Djevojčice?! – prekinu ga radoznalo nimfa – Kakve djevojčice? Nemoj mi reći da i ona sada na drugoj strani Proljetnog ostrva sjedi na sličnom grebenu i tužno gleda u tirkizno more, baš kao ti? Dok joj iznad glave jednorozni sanjaju delfine, a delfini... Znaš da se nekad davno govorilo kako je život čovjeka, u stvari, samo san delfina?

Starac primi ove riječi sa mješavinom topline i sjete, zatim dignu pogled prema licu mlade Okeanide što je pred njim stajalo ozareno nekom čudnom radoznalošću, te on odluči da nastavi svoju priču uz šumor proljetnog pljuska koji se polako stišavao:

– Prvi put sam je ugledao jedne noći na ovom istom Ostrvu vječnog proljeća. „Bili smo još djeca ali voljeli smo se ljubavlju koja je bila jača od ljubavi onih mnogo starijih i mudrijih nego što smo bili mi...” – kako reče onaj pjesnik iz davnina. Naša ljubav trajala je sve do prošlog ljeta, kada sam je morao sahraniti kao staricu na jednoj pustoj plaži, na zapadnoj strani ostrva. I nakon njene smrti ovaj prelijepi žal, ovo ostrvo na kojem proljeće nikada ne prestaje, ovo duboko more sa svojim plavim tajnama, postali su poput tamne pustinje za moje srce – završi on tužno. – To je priča koju si htjela da čuješ i to je sudbina našeg ljudskog roda...

Na mlađahnu morsku nimfu njegova ispovijest djelovaše snažno i ona po prvi put postade svjesna ogromnog ponora koji je dijelio njenu vrstu od ovog nesretnog starca i svih ostalih ljudskih bića; razlika među njima nalazila se upravo u besmrtnosti. Nimfa tada pogleda prema svojim sestrama koje su bezbrižno uživale u vječnoj igri sa morem i raskošnim elementima prirode, da bi nakon toga svoje, sada već rastuženo lice, ponovo okrenula starcu, značajno ga odmjerila, približila mu se i polušapatom izgovorila sljedeće:

– Slušaj me, nešto ću ti sada otkriti, ali ni po koju cijenu, čuješ li, ni po koju, ne smiješ nijednom biću sa Proljetnog ostrva priznati da sam te ja uputila u tu staru tajnu. Tajna je jedna od najdrevnijih, otkrivena malobrojnima bićima. Sestre bi me prognale kada bi saznale da sam je podijelila sa čovjekom! I zato, ako želiš čuti tajnu, moraš mi obećati da je nikada nikome nećeš otkriti... – tajanstveno prošaputa Okeanida.

Starac ovo djetinje uzbuđenje morske nimfe ne primi suviše ozbiljno k srcu, ali pošto mu je ona postala draga tokom njihovog razgovora, on ipak

pristade na njen zahtjev:

– Dobro, morska nimfo... Obećavam da nikome neću odati tajnu. Možeš mi otkriti to što želiš, ali, pogledaj tamo – pokazujući prema pobjesnjelom moru, osmijeh pređe preko njegovog lica – izgleda da je jedna od tvojih sestara ulovila hobotnicu, stavila je na glavu i sada glumi opersku pjevačicu... Ali vratimo se našem razgovoru. Dajem obećanje u vezi s tvojom tajnom, nikada je nikome neću odati!

Nimfa crne kose za trenutak zastade sa strepnjom dok su joj tople kišne kapi obasipale lijepo lice, ali onda progovori strastvenim šapatom:

– Slušaj me sada pažljivo. Na zapadnoj strani ostrva nalazi se crna stijena. Prepoznaćeš je po tome što se u blizini uvijek mota onaj odvratni crni jarac. Kada ga vidiš, prizovi ga i reci mu ovo – ona prošaputa starcu na uho čarobne riječi – ali nemoj sa njim suviše pričati, pošto je doista zao i služi bićima koja ti mogu svašta uraditi. Nakon što mu kažeš čarobne riječi, on će te pustiti kroz tajni prolaz u unutrašnjost stijene. – Tamo – izgovori ona sa čudnim nemiroj u glasu – živi najstarije biće na ostrvu... Paklena vještica Lilijana! Ona te može ponovo učiniti dječakom!

Starac je pogleda pun nevjerice pomiješane sa posljednjim plamičkom nade koja mu ipak zatitra u srcu. Po prvi put morskoj nimfi uputi ozbiljan pogled, zatim se spusti sa grebena, kleknu pored nje na pijesak i spusti joj nježno ruke na ramena:

– Da li je ta vještica u stanju oživjeti moju dragu? Da li je može dići iz mrtvih, izvući iz tužnog pijeska, pa nas onda zajedno učiniti ponovo mladim?

Mlada Okeanida kao da je tek tada postala svjesna težine tajne koju je odala starcu, pa mu u naletu nesigurnosti odluči otkriti tek ponešto:

– Ne znam... Nikada je nisam vidjela, ali mislim da ona može to i još mnogo toga! Sestre pričaju da služi Kraljici podzemlja čije ime mi, nimfe, kao ni ostala bića sa Proljetnog ostrva, nikada ne smijemo izgovoriti. Idem sada,

sestre me čekaju! Čekaj – vadi iz svoje kose najljepši bijeli cvijet i pruža ga starcu – ako odlučiš da posjetiš vješticu i desi ti se nešto nepredviđeno, molim te, pomiriši ovaj čarobni cvijet i izgovori moje ime! Drag si starac, ne bih voljela da nastradaš...

Starac je tada ustao sa pijeska, pogledao nimfu očima ispunjenim nekom bjesomučnom nadom i svečano se oprostio s njom dok je kiša prestajala padati:

– Hvala ti! Neću nastradati, nemam šta izgubiti! Ali – izusti s namjerom da umiri svoju drugaricu – ako zapadnem u nevolju, pomirisacu ovaj cvijet i izgovoriti tvoje ime. Reci mi, kako se zoveš?

– Tangerina – tiho reče morska nimfa, osmijehnu se starcu i u trenu nestade pridruživši se sestrama u uzburkanom moru.

II

Nakon čarobnih riječi koje mu starac izgovori, koščati crni jarac objesno se nakrevelji, okrenu se prema visokoj crnoj stijeni i tada urliknu iz petnih žila. Urlik je bio tako jeziv da su jata ptica pohrlila sa drveća, cijeli predio ostrva se uznemirio, da bi ponovo sve utihnulo, nebo poprimilo čistu plavu boju, vjetar se stišao, a u stijeni se otvorio tajni prolaz. Starac se spuštao stepenicama u tamnu utrobu pećine i nije se osjećao baš ugodno kada se za njim prolaz u potpunosti zatvorio. Spustivši se na samo dno mračne pećine, njegovo srce poče udarati jače. Prostorija bješe opasana visokim stjenovitim zidovima na kojima su rasle čudne isprepletene biljke i lišajevi. U središtu se nalazio veliki bronzani kazan, a iz njega se granala gusta zelena para. Police na zidovima pećine bijahu pretrpane paklenim instrumentima, raznim biljkama, čajevima i začинима: teglama sa žabama i krilima šišmiša, košaricama sa mandragorom i beladonom, životinjskim

krznima koja su se sušila, a tu je bio i cijeli pandemonij neobičnih malih stvorenja što su starca podsjećala na mješavinu morskih ježeva, vjeverica i ružnih lemura! Ona skakutaše naokolo, ispuštajući čudne krike i piskutave zvuke! U tom trenutku, neko mu spusti ruku na rame, a starac se toliko prestravi da skoči bar metar i po u vazduh; okrenu se, a onda se sledi poput kamena pred onim što je ugledao...

Vješticino lice bješe duguljasto i izborano, ali njene rubinske zjene nosile su u sebi neku anđeosku blagost; nešto toliko hipnotizirajuće da kod starca, u trenu, rasplinuše sav strah. Lilijana, iako pogrbljena, još bješe visoka; šepala je, a opet su njeni pokreti u sebi imali nešto graciozno. Nježno se nasmiješivši starcu, ona reče svojim baršunastim glasom:

– Vjerujem da imaš dragocjenog prijatelja među besmrtnim bićima, samo ona znaju put do mene! Ali nažalost, posjećuju me veoma rijetko – reče sa čudnim osmijehom. – Nemoj ipak pomisliti da sam usamljena; uvijek se nađe neki poslić, a tu su i moji lemuri, zabavljaju me dan i noć – grupa čudnih malih stvorenja istog trena je okruži, da bi joj ono najodvratnije među njima skočilo na rame, nakon čega ga ona pomilova skoro sa majčinskom ljubavlju. Zatim se ljubopitljivo zagleda u starca:

– Nego, reci mi, starče... šta ti uopšte želiš od mene? Možda čarobni eliksir? – nakon čega se lukavo osmijehnu.

Starac se nakon dužeg trenutka oklijevanja udostoji da pruži neočekivan odgovor:

– Ja... meni je jedno od besmrtnih bića otkrilo da posjeduješ magične moći. Moći koje bi oživjele moju dragu, moći koje, nakon što je oživiš, mene i nju mogu vratiti u dane djetinjstva! Da li je to istina?

Vještica Lilijana se grohotom nasmiija i njen okrutni smijeh potraja dugo. Zajedno sa njom počеше se cerekati i ogavni maleni lemuri, a jednog od njih uhvati tako neobuzdan hihot da se bacio na zemlju, sitnim deformisanim ručicama se uhvatio za dlakavi stomačić, te onda počeo ispuštati čudne

krike, sve dok ga vještica nije opomenula svojim oštrim pogledom. Lilijana se zatim uozbilji i još jednom osmotri zbunjenog starca, ovaj put sa više pažnje:

– Starče, ne izgledaš baš mudro za svoje godine! Ljudima je broj ljeta koja će poživjeti određen prije nego što dođu na ovaj svijet. Postoje načini da se tvoja draga vrati u život, ali morala bih imati razlog mnogo jači od starčeva hira, da bih se upuštala u igru sa tako opasnim magijama! Nego, spomenuo si djetinjstvo... Ne znam zašto ti je potrebno djetinjstvo kada upravo živiš jedno, doduše, radi se o onom drugom djetinjstvu – starosti – pa valjda i nije baš isto kao prvo – reče zamišljeno vještica, nakon čega nastavi sa ljutnjom u glasu:

– Nadam se da ti je jasno kako takvi darovi sa sobom nose određenu cijenu. Da nije tako, svi vi smrtnici biste vječno lutali ovim ostrvom, krotili jednoroge, lovili morske nimfe, iskorištavali prirodu i na kraju sve uništili, kako vam i dolikuje. – Lilijana ipak zastade na trenutak, kao da se nečeg značajnog sjetila, izraz lica joj se malo omekša, te ona nešto pomirljivijim ali ipak lukavim tonom reče starcu:

– Vratimo se tvojim željama... Nazirem u tebi tugu i ogorčenost, možda ti je zaista postalo teško da budeš taj tužni starac koji si sada. Pod uslovom da pristaneš na cijenu i potpišeš ugovor, mogu te ponovo učiniti dječakom! Starac stajaše potpuno razočaran Lilijaninim riječima. One su brzo ugasile i posljednji plamičak nade koji je gorio u pustim odajama njegovog srca, nade da će ponovo ugledati lice svoje drage koja je umrla na Ostrvu vječnog proljeća. Starac se ipak ne htjede vratiti usamljenim danima na grebenu i vječnom zurenju u more koje je svakodnevno mijenjalo boje, dok je on ostajao isti, poput kipa od soli...

Pogleda zamišljeno u vješticu, a zatim je upita:

– Reci mi, Lilijana, mislim da ti tako bješe ime, šta treba da uradim da bi me mogla ponovo vratiti u djetinjstvo?

Vještica se lukavo osmjehnu, na trenutak razmisli, pa mu kratko odbrusi: – Za početak ćeš obići ovo ostrvo i donijeti mi tri čarobna sastojka! Potrebna ti je kap krvi jednoroga, suza izvorske vile Morgane i moraš uhvatiti jednog od duginih leptirića – što ne znam kako ćeš uspjeti... Oni su podanici svjetla, lete neopisivom brzinom. Nemaš pred sobom lagan zadatak, starče. Ali daću ti nekoliko čarobnih predmeta uz koje ćeš uspjeti da se domogneš svega što ti je potrebno!

III

Nakon nekoliko dana, te mnogo muke i truda oko pribavljanja čarobnih sastojaka, starac se ponovo, sav izmoren i pun prašine, našao u Lilijaninoj mračnoj pećini. On na ogromni stol od vulkanskog stakla spusti sve sastojke koji su bili potrebni. Kap krvi jednoroga i suza vile Morgane bijahu u zasebnim staklenim bočicama, dok još živi šareni leptirić letuckaše u najmanjem mogućem kaveziću – nakon onog iz čarobne bajke o Kraljici Mab!

Starac zatim zapodjenu razgovor sa vješticom Lilijanom, koja je spremala kazan za kuhanje čarobnog napitka:

– Lilijana, uspio sam pronaći sve sastojke! Mislim da nikada ne bih uspio bez čarobnih predmeta koje si mi dala. Morao sam se prurušiti u što čedniju djevojku ne bi li mi se nakon mnogo sati čekanja ipak približio jedan jednorog. Nakon što je zaspao na mom krilu, bocnuo sam ga ovom čarobnom zlatnom iglicom i izmamio kap njegove krvi. Neću ti pričati koliko je bjesnio i kako sam jedva uspio izvući živu glavu! Morgani sam cijelu noć pričao o ljudskom životu, o ljubavi, prolaznosti, svjetlosti i tami, proljeću i jeseni, usamljenosti... toliko je plakala da je trebalo da ponesem čitav jedan vrč ne bih li sakupio sve njene suze. Ali najteže je bilo sa

leptirićem. Da nije bilo tvoje čarobne mrežice koja poprima izgled duge, nikada ne bih uspio uloviti ovo malo, ali tako brzo, leteće stvorenje...

Lilijana se samo tajanstveno smješkala dok joj je starac opisivao svoje dogodovštine, te nakon što shvati da s njom neće biti puno priče, on odluči da pređe na stvar:

– Sada, kada imaš sve potrebne sastojke, hoću da mi kažeš koja je cijena toga što ćeš me pretvoriti u dječaka i kakav je to ugovor koji moram potpisati?

Lilijana bješe pripremila pergament, pero i mastionicu ispunjenu tamnom tečnošću. Ona pruži starcu pergament i pero, pa polako poče govoriti gledajući ga prodorno u oči:

– Ovaj napitak što ću ti sada pripremiti, pretvoriće te ponovo u dječaka. Bićeš dječaku nalik po izgledu, pa ćeš se i osjećati onako živahno kao što si se osjećao prije mnogo godina, u doba svoga djetinjstva. Zauzvrat, ovim ugovorom prodaješ mi svoju dušu – reče Lilijana sa plamenom uzbuđenja koje joj zatitra u tamnim rubinskim zjenama.

Zatim nastavi umilnim tonom ohrabrivati starca, objašnjavajući mu uslove ugovora:

– Ne brini, dušu nećeš izgubiti odmah nakon potpisivanja pergamenta! Mogu proći godine, a ti ćeš uživati u nebrojenim ljepotama ponovnog djetinjstva, ali kada dođe čas i ja pošaljem po tebe jarca, ti moraš poći s njim. On će te dovesti do Vulkana sjenki, gdje ću te čekati. Tu ćemo svečano zaključiti naš ugovor – reče Lilijana lukavo posmatrajući svaku promjenu na starčevom licu koje je sada otkrivalo neku sasvim novu vrstu uznemirenosti. Naime, starac se počeo dvoumiti oko svega.

Vještica napravi kratku pauzu i značajno se zagleda u njega, a zatim mu priđe još bliže i spusti svoje prste sa dugim crnim noktima na njegova ramena, te mu svojim baršunastim glasom umilno prošaputa na uho

riječi koje ga ohrabriše nekom čudnom, lijepom i sjetnom melodijom koja poče strujati u njegovom sada već omađijanom umu:

– Hajde, starče, potpiši se... vrijeme je da ponovo uroniš u magični okean djetinjstva.

Starac zastade na nekoliko trenutaka, pokuša još jednom porazmisliti da li zaista vrijedi prodati dušu zbog nekoliko godina ponovnog djetinjstva? Potpisao je ugovor, sačekao da Lilijana pripremi napitak i nakon neobičnog rituala koji na ovim stranicama neće biti opisan, iskapi pehar do dna, pa utonu u najdublji san što ikada zapljusnu ljudsko biće...

IV

Probudio ga je maleni rak koji ga kliještima nestašno štipnu za nogu! Ležao je na toplom pijesku i osjećao se kao da je prespavao nekoliko života. Nešto je bilo drugačije u njegovoj svijesti. Dan bješe ispunjen svjetlošću, nebo azurno, more nježno i zeleno, šarene ptice raspjevane, divlje drveće rasplesano a njega ispunjavaše neka unutrašnja toplina kojoj se ne naziraše ni početka ni kraja. On se nagnu iznad površine nekog jezerceta i ugleda svoj odraz na površini vode: Lilijana nije lagala, ponovo je bio dječak!

Od tog trenutka lutao je ostrvom pun neopisive sreće! Danju bi ležao među divljim cvijećem i gledao ogromne bijele lađe satkane od oblaka i snova, a one su plovile prema jugu blijedoplavim nebeskim prostranstvima. Pjevao je zajedno sa bezbrižnim pticama, jahao mladunčad jednoroga, nekada se na žalu upuštao u beskonačne igre sa veselim Okeanidama i često se pitao gdje li je ona najmlađa – Tangerina – zahvaljujući kojoj je saznao za najljepši od svih darova – dar ponovnog djetinjstva! Ali nije je mogao pronaći, pa bi se vratio svome prijateljstvu sa svim dobrim i raznolikim bićima koja su

nastanjivala Ostrvo vječnog proljeća. Jednog dana sjedio je na plaži, južni vjetar mrsio mu je kosu, a on je glatke bijele oblutke baca u svjetlucavo plavo more praveći mnogobrojne žabice. Tada iz zapjenušane površine mora izroni jedna djevojčica. Plavi pramenovi njene kose presijavali su se na popodnevnoj svjetlosti, dok je njeno preplanulo lice podsjećalo dječaka na prelijepo mistično sunce koje je izronilo iz dubina, a njene tirkizne oči na onu sjetnu, ali ipak nasmiješenu lunu!

Šta dodati, dječak se istog trena zaljubio, ona mu je ljubav uzvratila i njih dvoje postadoše dva najsretnija bića pod nebom Proljetnog ostrva!

Dani su prolazili dok su se oni kupali u moru pod toplim proljetnim pljuskovima, zajedno sa razigranim morskim nimfama i drugim veselim bićima. On joj je izranjao roze i skerletne školjke, a ona njemu pravila vijence od mirišljavog cvijeća. Zajedno su se penjali na drveće i skidali s njega slatke plodove, pjevali vesele pjesme i plesali u blizini izvora na vrhu ostrva, pa se i tužna vila Morgana uz njihovu pjesmu pretvorila u sretnu i nasmiješenu vilu! On više nije mogao jahati jednoroge, djevojčica mu to nije dopuštala – govorila je kako je tim lijepim stvorenjima suđeno da budu slobodna, kao i sva ostala bića na Proljetnom ostrvu u svoj njihovoj ljepoti, drugarstvu i različitosti! Dječak je tada shvatio da je ona uvijek u pravu.

U plavim noćima ona bi mu ležala u zagrljaju i topli zapjenušani talasi milovali bi im tabane. On joj je pričao priče, pa se ona uvijek čudila kako jedan dječak zna baš toliko toga?

Kada bi završio sa pričom, a djevojčica bezbrižno zaspala u njegovom naručju, zagledao bi se u vatru i crvene plamene jezike koji su titrali na noćnom vjetru. Kao da mu je svaki od njih šaputao kako ovo ne može potrajati vječno, kako je njegovoj sreći suđeno da uskoro bude okončana. Djevojčici nije rekao za ugovor koji je potpisao sa vješticom, nije imao

snage da joj prizna kako njihovoj sreći ipak mora doći kraj. Tada je stavio ruku u džep i napipao nešto... Sa iznenađenjem, izvadio je bijeli cvijet koji mu je nekad davno poklonila morska nimfa Tangerina! Cvijet je još bio svjež i netaknut. Kako čudno! Od onog dana na žalost kao da su prošle godine, ali on se i dalje kristalno jasno sjećao onog trenutka kada mu je Tangerina poklonila magični cvijet. Sjećao se i svoje tadašnje tuge, kao i svog pustog staračkog srca, svoje odluke da pokuša prevariti sudbinu tako što će prodati dušu i potpisati ugovor sa zlim silama i vješticom Lilijanom. Osjetio je da će uskoro doći dan kada će morati ispuniti svoj dio obećanja i poći sa crnim jarcem prema Vulkanu sjenki...

Ali u njemu se počеше buditi negodovanje i bijes. Nije htio dopustiti da mu njegovo novo djetinjstvo bude narušeno, a još manje je pristajao na to da ostavi svoju djevojčicu samu na Ostrvu vječnog proljeća. On je odlučio da prevari vješticu, ali još nije znao na koji način!

V

Desilo se to tokom jednog plavičastog jutra dok je dječak sjedio na žalost u mrežom koju mu je isplela djevojčica lovio šarene ribe za doručak. Ružni crni jarac mu priđe s leđa, zastade neko vrijeme posmatrajući ga sa zlobnim uživanjem, a onda izusti svojim hrapavim glasom:

– Hajde, dječčače, il' bih trebao reći „prerušeni starče“? Došao je tvoj čas! Često sam vas znao gledati dok berete borovnice, trčite šarenim poljanama, grlite se i bezbrižno pjevate. E pa sada je svemu tome došao kraj! Sjeti se obećanja koje si dao vješticu. Ona nas već čeka na ugovorenom mjestu...

Dječak se osvrnu oko sebe potraživši pogledom djevojčicu, ali ona ne bješe tu. Vjerovatno je s morskim nimfama plela vijence ili je možda brala krupne crvene jagode za doručak. Plaža bješe potpuno pusta, a čudni očaj

poče se buditi u dječakovom srcu. Znao je da mora poći sa jarcem, ali još nije imao plan kako da prevari vješticu Lilijanu. Pitao se i šta će biti sa djevojčicom kada se vrati i zatekne njihovu plažu pustu, a on neće biti tu da joj objasni kako ju je morao ostaviti za sva vremena i poći sa crnim jarcem da proda svoju dušu – zauvijek napuštajući Proljetno ostrvo i sreću koju su zajedno dijelili svakog dana!

On ipak odluči da pođe sa ružnim jarcem, smisliće već nešto na putu, pa nije još sve bilo izgubljeno! Penjali su se uskom stazom na sam vrh ostrva. Nakon nekoliko sati puta, skrenuli su sa staze u tamni predio ostrva gdje je sve bilo pokriveno sjenkama. Dječak primijeti divlje ruže prošarane crnim trnjem koje se prijeteće uvijalo oko staze, sjenke su bile sve tamnije, dok je vjetar tiho pjevao svoje gorke žalopojke. Tada su stigli do vrha ugašenog vulkana. Ovaj dio ostrva bješe taman i tih, ispunjen čudnim nemiroj i biljem velikih crno-žučkastih cvjetova. Vještica Lilijana stajala je na samom rubu vulkana, a pored nje se nalazio onaj isti bronzani kazan iz kojeg se sada širila crvena para. Dječak zapazi da su oči vještice izgubile blagost, postale su okrutne i zle. Ona mu se obrati sa neskrivenim uživanjem:

– Drago mi je što si došao svojom voljom! Vjerujem da ipak nisi toliko naivan koliko si bio onda, kada si pristao da prodaš svoju dušu zbog nekoliko godina djetinjstva. Jarac mi je otkrio da si se ponovo zaljubio – reče Lilijana sa zadovoljstvom. – Još ljepše! Nakon što tvoja djevojčica sazna da te nema, ona će te svugdje tražiti... Znaš li kome će se tada obratiti? Pa meni, naravno! Znaš, možda vam i dozvolim da ponovo budete zajedno, ali ne na suncem obasjanim plažama Proljetnog ostrva, već na dnu Vulkana sjenki... među prokletim dušama koje vječno plaču – doda vještica zadovoljno miješajući ono što se kuhalo u kazanu.

– A sada priđi bliže, u kazan moram ubaciti kap tvoje krvi i jednu tvoju suzu; ali vidim da već plačeš, time mi olakšavaš – nasmija se vještica a s njom i kreštavi jarac.

Dječak je zaista tiho plakao, spustivši svoj tužni pogled prema zemlji koja je upijala njegove suze. Ali morate znati da on nije plakao zato što bi uskoro trebalo da izgubi dragocjenu dušu, on je plakao zbog svoje djevojčice. Razmišljao je ovako: „Trebalo je da joj otkrijem sve, znam da bi me voljela i tada. Pa ona me uvijek voljela bez obzira na svoje moje mane...”

Očajne misli strujale su mu kroz glavu haotičnom brzinom i on nije pronalazio način da se odupre Lilijani koja mu se približavala, ispruživši prema njegovom licu svoj prst kojim je htjela pokupiti jednu od njegovih suza i otresti je u kazan gdje se kuhao još jedan od njenih paklenih napitaka! Ali u tom trenu – nećete vjerovati šta se desilo – iz obližnjeg grma punog divljih ruža istrčala je njegova hrabra djevojčica i nekom čarobnom rosom pošćropila vješticu, koja se, kriknuvši, uhvati za svoje ružno lice i zatetura prema rubu vulkana! Dječak se brzo pribra, iskoristi priliku i skoči na crnog jarca sa kojim se počē rvati, dok je ovaj svojim hrapavim glasom krešćao i ljutito uzvikivao:

– Platićeš za ovo, ovo je prevara, tako mi svih brkova vješćice Lilijane!

Djevojčica u međuvremenu gurnu Lilijanu u unutrašnjost Vulkana sjenki, a dječak ugrabi prut kojim isprebija ružnog jarca do te mjere da ovaj podvi crnomanjasti rep i krešćēći pobježe među grmove ruža! Sve bi se sretno završilo da Lilijana jednom od svojih strašnih magija nije uspjela uhvatiti djevojčicu za nogu i povući je za sobom u mračne vulkanske dubine u kojima obje nestadoše u trenu...

Dječak je sav oznojen i preplašen zurio u vulkansko ždrijelo unutar kojeg su išćezavali posljednji vapaji njegove dobre djevojčice...

On bez razmišćljanja skoči za njom u vulkan!

VI

Dok padaše neopisivom brzinom u tamnu unutrašnjost vulkana, dječak uoči da ga samo nekoliko desetina metara dijeli od portala rasplamsane energije. Mislio je da je to njegov kraj, ali on ipak proletje kroz vatreni portal, a vrelna mu sprži dio kose i trepavice! Nakon pada koji je trajao kao vječnost sama, dječak jako udari u zemlju i nakratko izgubi svijest. Kada je otvorio oči, suočio se sa čudnim prizorom... Nebrojene izdužene sjenke okupile su se oko njega, plešući i pjevajući na nekom starom prokletom jeziku:

– Dobro došao u podzemlje u kojem nema različitosti, smijeha i igre. Navikni se na sjenke, pleši s nama, postani isti kao mi, postani beskrajno tužan... ovdje smo svi isti.

Podzemlje bješe mračno i hladno, pa je ovaj zagrobni ples sjenki, zajedno sa njihovom tužnom pjesmom djelovao još strašnije i usamljenije, dok su se odjeci monotonih napjeva umnožavali u beskraj odbijajući se od stjenovite zidove i mračne odaje zagrobnog svijeta.

Dječak se ipak usredotočio na samo jednu misao – mora što prije pronaći djevojčicu! Jer ako je on uspio preživjeti ovaj pad u podzemlje, sigurno je i ona negdje tu u blizini... Baš u trenutku kada je htio ustati, neki šumorni vjetar počeo zavijati sa svih strana i pred njegovim iznenađenim pogledom diže se visoka figura umotana u raskošni crni plašt koji se za njom vukao svojom ogromnom dužinom. Figura mu pristupi, uperi prema njemu svoj paukoliki prst i skameni ga nekom od svojih strašnih magija...

Zatim polako pomjeri dio tamne draperije sa lica i dječak ugleda prelijepu mladu ženu sa krupnim zelenim očima koje su sijale u tami oko njih i – da nisu bile toliko zle i pakosne – to bi bile najljepše oči koje je on ikada ugledao na nekom ljudskom biću! Ali dječak je osjetio da je ovo samo varka, da se

ispod tog okrutno lijepog lica krije neko mnogo starije biće koje može da poprimi različite oblike. Dok je svojim dugim paklenim prstima skidala crvene pramenove kose sa svoga lica, dječak primijeti da se iz njenog čela granaju crni rogovi koji su podsjećali na neko prastaro ugljenisano drveće. Ona se zagleda u dječaka svojim smaragdnazelenim očima, a zatim progovori dubokim i strašnim glasom koji kao da je pripadao nekoj razlučenoj zvijeri:

– Moje ime je Belijala... Ja sam Kraljica podzemlja! Pokušao si prevariti moju podanicu Lilijanu i poništiti ugovor u kojem nam prodaješ svoju dušu! Sada ne samo što ćemo pojesti onu tvoju lakomislenu djevojčicu, nego ćeš ti biti taj koji će to morati gledati, okružen mojim paklenim zvijerima! Nakon što je pojedemo, oduzeću ti dušu i ti ćeš vječno lutati zagrobnim svijetom među drugim tužnim sjenkama, jer u mome kraljevstvu nema različitosti i ljepote, svi su isti – otkri mu Belijala i okrutno sijevnu svojim zelenim očima, dok je dječak potpuno skamenjen strašnom magijom pokušavao da se probudi iz ove noćne more... Kraljevstvo gdje su svi tužni i isti, gdje nema različitosti i ljepote, to je bilo strašno i zamisliti!

Belijala se elegantno okrenu prema nazad dok se raskošni crni plašt komešao oko njenog izduženog tijela – pokret koji za njom ponoviše i sve one tužne rasplesane sjenke koje su iščekivale svečanost što je upravo trebala započeti u zagrobnom svijetu – a zatim doviknu u jednom od pravaca koji je vodio u još tamnije dubine podzemlja:

– Došao je čas, dovedite mi tu prokletu djevojčicu!

VII

Nekoliko Belijalinih zvijeri tada sa sobom dovukoše djevojčicu koja uopšte nije djelovala prepadnuto, naprotiv, ona im se hrabro pokušavala oduprijeti, trgajući se iz njihovog zagrljaja. Zvijeri su vukle djevojčicu prema stepenicama od tamnog kamena, na čijem vrhu se nalazio ogromni crni oltar od vulkanskog stakla. Nakon što je Belijala svojom paklenom magijom pričvrstila djevojčicu za površinu oltara, pojavila se i njena zla podanica, vještica Lilijana, koja je iz prastare čarobne knjige počela čitati riječi nekog tamnog rituala. Belijala se tada nadnese nad djevojčicu, iz svoje raskošne crne odore izvuče duguljasti rubinima ukrašeni bodež i prisloni ga na djevojčicino srce, a zatim se okrenu prema dječaku koji je sjedio okružen zvijerima i sav užasnut posmatrao ovu strašnu scenu:

– Zapamti, dječče... put do zagrobnog svijeta popločan je dobrim namjerama!

Djevojčica u tom momentu pogleda dječaka i svojim predivnim glasom mu doviknu:

– Nemoj se plašiti, ona me može ubiti, ali to nikada neće oduzeti sve one sunčane dane koje smo proživjeli na našem lijepom Proljetnom ostrvu! I bez obzira šta da nam se desi, sile zla nikada neće pobijediti... Jer tama je privremena, a ljubav, svjetlost i dobrota su stvoreni za sva vremena! Dječče, sjeti se poklona koji si dobio od morske nimfe!

Zgranuti dječak tada se prisjeti predmeta koji bi ih mogao spasiti iz ove strašne klopke! Dok je Belijala držala ukrašeni bodež na srcu djevojčice, a Lilijana izgovarala posljednje riječi rituala iz čarobne knjige, on neprimjetno oslobodi nekoliko prstiju od magije kojom je bio skamenjen. Zatim spusti ruku u džep i tamo napipa ono o čemu je djevojčica govorila... Predivni bijeli cvijet koji mu je onog dana na plaži poklonila morska nimfa i rekla mu da ga pomiriše ukoliko se nađe u nevolji! Dječak uloži

svu preostalu energiju da izvuče cvijet iz džepa i brzo ga podigne do visine svoga nosa, a zatim – sa ogromnim strahom i još većom nadom – zatvori oči, pomirisala cvijet i izgovori magično ime lijepe morske nimfe:

– Tangerina!

U tom trenutku, hiljade zasljepljujućih zraka svjetlosti vinu se iz cvijeta i snažno obasja mračni prostor zagrobnog svijeta! Začuše se strašni krici paklenih zvijeri i drugih podanika zla, nastala pometnja među tužnim rasplesanim sjenkama, Belijala iznenađeno ispusti bodež iz ruku, pogleda prema svjetlosti koja se granala svuda oko njih, a zatim počeo očajno da vrišti nakon što je shvatila da je njen ogromni crni plašt počeo gorjeti u dodiru sa zrakama koje su navirale iz magičnog cvijeta! Njena magija popusti, djevojčica uspije skočiti sa oltara, i taman je htjela zaobići Lilijanu – koja je u naletima panike magičnom knjigom pokušavala ugasiti sada već strašni plamen što je zahvatio tamni plašt kraljice Belijale – kada se pred njom nađe jedan bijesni dlakavi vukodlak sa iscerenim zubima. Djevojčica kriknu:

– Dječče, pomoz mi, ovaj strašni vukodlak hoće da me rastrga!

Nakon što je čuo krik djevojčice, dječak – sada već potpuno oslobođen od moćnih magija kraljice Belijale – još jednom prošaputa Tangerinino ime po laticama cvijeta, a onda uperi moćni cvijet prema uzvišenju na kojem su se nalazili djevojčica i strašni vukodlak! Ogromni val zapjenušane morske vode tada šiknu iz cvijeta, a uskoro uslijediše i hiljade drugih, plavih, bijelih, ljubičastih, žutih i zelenih talasa! Stvori se veliki zapjenušani vir koji neobuzdanom snagom zapljusnu podzemlje, sruši Belijalu i Lilijanu, kao i njihove paklene zvijeri, pomete onog vukodlaka koji je htio rastrgati djevojčicu, a zasigurno bi i dječak i djevojčica tragično završili, da se u tom času nije pojavila morska nimfa Tangerina koja ih svojom čarobnom mrežom povuče prema gore i počeo nositi u visine, visoko prema samom otvoru vulkana!

Nije prošlo ni nekoliko trenutaka – koji svima djelovaše kao vječnost – a vulkan eksplodira pobjesnjelim zapjenušanim plavetnilom iz kojeg izletješe Tangerina, dječak i njegova hrabra djevojčica! Dok su iz vulkana i dalje izbijali valovi zapjenušane morske vode, Tangerina je nosila dječaka i djevojčicu preko nebeskih prostranstava Proletnog ostrva u jednom prelijepom ljubičastom sutonu...

Dok su letjeli u Tangerininoj čarobnoj mreži, oni primijetiše hiljade sunčevih zraka koje su se presijavale na mirnoj morskoj površini u magičnim odsjevima mnoštva prelijepih boja! Gledajući dolje prema tom rasplamsanom okeanu svjetlosti, dječak shvati da sve te različite boje, tek kada se nađu zajedno – između zalazećeg sunca i večernjeg mora – daju onu čarobnu ljepotu njihovom Ostrvu vječnog proljeća sa svim njegovim raznolikim bićima! Dječak tada pogleda svoju djevojčicu i shvati koliko je sretan što je ima. Toliko sretni što su pobijedili sve nevolje i što su ponovo zajedno, oni zahvališe Tangerini koja ih je i dalje nosila kroz večernje nebo puno treperavih zvijezda što su se rađale na istoku...

Dok im je kosu mrsio večernji vjetar, oni obećaše jedno drugom da će uvijek biti zajedno, a to sveto obećanje i održaše. Dječak i djevojčica više se nikada ne rastaše i živješe sretno još mnoga ljeta... Dok Tangerina – bezbrižna, besmrtna i vječno mlada – kakve morske nimfe već jesu, postade kraljica Okeanida, a vladala je hiljadama godina mudro i plemenito na Ostrvu vječnog proljeća...

DJEČAK NEAL OTKRIVA LJEPOTE RAZLIČITOSTI

Ćera Imširović

Zenica, Bosna i Hercegovina

Dječak Neal otkriva ljepote različitosti

Ne tako davno, postojalo je mjesto zvano Šarendan. To nije bilo kraljevstvo, opskrbljeno najljepšim dvorima, prinčevima i princezama. Nalazilo se duboko sakriveno u najljepšoj šumi. Oko Šarendana je bila nevidljiva mreža koja ga je skrivala od pronalaska. U Šarendanu su živjela svakakva stvorenja. Čokoladni slon, bombonasta mačka i sladoledni lav koji su pazili na Šarendan. U mjestu je vladao potpuni mir, a stanovnici Šarendanci su se trudili da tako i oстане i marljivo pleli novu mrežu svaki dan da ih ne bi pronašli.

Jedan Šarendenac, dječak Neal, jedne noći, kada je mreža bila najtanja, pogledao je s druge strane i vidio djecu baš kao on, ali drugačije odjeće, obuće, boje kože i jezika. Do tada nije znao da postoji život izvan mreže i od toga dana se neprestano pitao ko su oni. Iako su mu roditelji rođeni u Šarendanu, on je bio malo drugačiji. Dok su svi u gradu imali na sebi svijetle boje, Neal je rođen sa tamnim. Djeca su ga uvijek izazivala govoreći da mu je otac čokoladni slon i da ne pripada među djecom Šarengrada. Nealovi roditelji su se trudili da se nikad ne osjeća drugačije radi boje svoje kože i on je uvijek bio obučen u najljepšu obuću Šarendana, išao u najljepše škole, imao najšarenije igračke i svi su mislili da će on postati nasljednik prijestolja Šarendana. Ali Neal je maštao o djeci koja su ga

podsjetila na njega. Oni s druge strane mreže. Svi oni su bili različiti. Jedan dječak je bio sav crn, tamniji od čokoladnog slona, a oči, oči su mu bile plavje od najsvjetlije bombone bombonaste mačke. Djevojčica koju je vidio imala je najšareniju haljinu, šareniju od sladoleda lava, a uz to i najdužu kosu koju je ikada vidio. I Nealu se mnogo svidjela. Treći dječak je bio u poderanoj odjeći i obući, ali je u ruci imao buket najsvjetlijeg cvijeća i pričao je drugačijim jezikom od Neala. Svaki dan Neal je odlazio do mreže i gledao da li će ih više vidjeti, vremenom gubeći nadu. Svaki put je ostavio na mreži ceduljicu i šarenu olovku da mu napišu kada budu tu.

Mjeseci su prolazili i Neal je prestao čekati. Šarendan se izgradio, mreža je postala nepropusna, sve više se širila i sve jača bila. Šarendan je napravio i Šarennoć gdje su odrasliji Šarendanci, sada poput Neala, mogli da idu da izučavaju stvari poput zvijezda, kosmosa, planeta i da se upoznaju jednu s drugima. Prve noći u Šarennoći Neal je vidio djevojčicu i dječaka koje je vidio s druge strane mreže. Zaprepašten i u nevjerici im je prišao. Djevojčici je u noći kosa svijetlila istom bojom koju je Neal imao na sebi, a dječak je govorio drugim jezikom, ali začudo Neal je ovaj jezik razumio. Dječak mu je rekao da su pripadnici plemena koje je davno izbačeno iz Šarendana jer su bili drugačiji od ostalih. Roditelji su im rekli da su naporno radili i pokušavali da budu prihvaćeni u Šarendanu, ali zbog boje kože, očiju, jezika ili izgleda su ih ismijavali i roditelji su potrgali mrežu. Kada su potrgali mrežu, otkrili su Šarendan ostatku svijeta i stanovnici drugih kraljevstva su htjeli osvojiti Šarendan radi svih ljepota koje posjeduje. Bar su im tako rekli oni koji su ih izbacili. „Izbačeni”, kako ih sada zovu, govori dječak, su zbog tog zločina osuđeni da žive van mreže sami i samo mogu doći do mreže Šarendana po ostatke dnevnih magičnih stvari i jednu noć u Šarennoć kada ih niko neće vidjeti da pokupe magične ostatke iz Šarendana koje mogu prodavati drugim kraljevstvima da bi preživjeli.

Jedan od učitelja je vidio Neala kako razgovara s dječakom i nije mogao da

vjeruje da ga Neal razumije. Učitelj je pozvao Neala da nasamo porazgovara s njim. „Kako si se upoznao s ‘izbačenima’, šta su ti rekli, gdje žive, kako je s druge strane mreže, kakav je život, kako si razumio što ti je dječak rekao?” Sva ova pitanja su se odbijala o Neala, koji je u suzama jecao zbog priče koju je čuo. Presjekao je učitelja pogledom i rekao:

– Vi ste ih izbacili, što vas briga kako su? Zašto, oni su tako prelijepi iako su drugačiji, i ja sam isto, zašto mene niste izbacili? Zašto im niste dali priliku? Mogli su vas naučiti drugačiji jezik, jezik koji koriste da pričaju s ljudima s druge strane mreže ali i sa životinjama. Oči su im drugačije, ali znate zašto, zato što vide i po mraku i mogli su vas naučiti o svim ljepotama noćnog svijeta, boja kože im jest drugačija, ali znate zašto, jer je Šarendan imao prvo tamne boje kada se pravio pa smo ih mi obojili našim različitostima. I onda su oni postajali tamniji, kako smo mi postajali svjetliji. Ali to ne znači da ne pripadaju s nama ili mi s njima. I sve su mi to oni rekli, jezikom koji vi ne razumijete ili ne želite namjerno, da ne biste priznali da ste i vi odgovorni za dan kad je mreža poderana.

Učitelj je u čudu stao gledati u Neala, svjestan istinitosti njegovih riječi, odlučio je sazvati čuvare grada i stanovnike Šarendana jer je tajna sada već otkrivena. Neal je govorio o čudnovatim pričama koje su mu ispričali drugari s druge strane mreže, o prelijepim mjestima koja su vidjeli, o magičnim stvorenjima u šumi o ljepotama kraljevstva koja okružuju Šarendan, o igrama, plesovima, balovima, haljinama, ali i o lošim mjestima, gdje, nažalost, većinu vremena „izbačeni” i gdje moraju da rade za zlu vješticu i donose joj magične stvari iz Šarendana i Šarennoći koje je ona pretvarala u napitke za moć, novac, ljepotu, zlato, igračke i prodavala kraljevstvima. Nikome nisu mogli reći da rade za vješticu jer im je davala napitak koji, kada popiju, „izbačeni” izgledaju poput ljudi iz kraljevstva i mogu da se druže sa ostalima i osjećaju kao da negdje pripadaju. Pitali su ga da ide s njima da se uvjeri sam. Neal je svim srcem htio pomoći

„izbačenima” i objelodani vješticu svima. Svi su bili zabrinuti kada su čuli Nealovu priču. Svi stanovnici Šarendana su znali da, ako skinu mrežu, prestaje život kakav su znali. Ali su znali i da su napravili ogromnu grešku što su gledali različitosti između svojih stanovnika zbog odjeće, kože, boje ili jezika. Znali su da moraju to da isprave i jedini način je da skinu mrežu i puste da druga kraljevstva upoznaju njihovo.

Kada su napokon skinuli mrežu, Neal je otrčao svojim prijateljima koje je upoznao, druga djeca su se počela igrati unutar Šarengrada, a Neal sa svojim drugarima, u svim svojim prelijepim razlikama, počeo je da pravi plan kako da pobijede vješticu i možda, ali samo možda, vrate mir među svim stanovnicima.

**ČUDA SE DOBRIM
DJELIMA STVARAJU -
- KAKO SU DAN I JUTRA
POPRAVILI ZLOG
ČAROBNJAKA**

Dženita Hrnjičić

Sarajevo, Bosna i Hercegovina

Čuda se dobrim djelima stvaraju – - Kako su Dan i Jutra popravili zlog čarobnjaka

Kada sam zatvorila oči, znala sam cijelu bajku. Imala je početak lak i sretan kraj. Još jedna lijepa bajka krenula je iz malog gradskog parka. Otvorila sam laptop na klupi dok je vozić sa mojom kćeri i mnoštvom djece veselo šinama jurio.

U voziću šarenih boja djeca viču, mašu i smiješe se svijetu oko sebe. Nekada sam i ja bila mala... Igrala sam se tamo gdje je bila trava, no i sada kada sam veća, bježim od asfalta i smeća. Sjećam se starog čiče, glavnog lika iz omiljene priče, brkova crnih kao gar i zlatnog zuba što mu je virio kao zločesti vrag. On je bio mašinovođa, vodio je djecu na put iz snova, bez strogoće i ukora. Njemu i djeci oštećena sluha u čast nastala je bajka iz parkića; ima kralja, dvorac, princezu i vile da pokažu šta su to zaboravljene vrline.

Princeza je posebna u mojoj bajci, rođena bez sluha i glasa imala je posebnog dara, a ujediniti carstvo i pomiriti posvađano bratstvo ni junaku Danu u priči nije bilo lako.

U bajkama se sve može, nema te šanse da zlo dugo potraje...

Prije mnogo, mnogo godina u kraljevstvu kraj tri jezera živio je jedan sretni kralj sa mladom i lijepom kraljicom. Oboje su voljeli prirodu; šumu, čist zrak, brzi potok i sve ptice što lete po plavom nebu. Oko njihovog

velikog kamenog dvorca bili su prekrasno uređeni vrtovi i rodni voćnjaci. Bezbrojne šumske životinje su slobodno hodale kuda žele, bez bojazni da će ih neko ustrijeliti ili ubiti. U jezerima kraljevstva su živjele zlatne ribice, a po površini su plivali bijeli labudovi. Iz zelene šume uvijek su cvrkutale ptice pjevajući o sreći i zdravlju. U kraljevstvu je vladala sloga uz poštovanje prema starijim, slabijim i bolesnim. Kralj je bio pravedan i njegovi su ga podanici iskreno voljeli. Bili su zahvalni Bogu što imaju poštenog vladara i skromnu kraljicu. Kraljevska visost je neobično cijenila ljudsku bliskost i nesebičnost.

U takvom kraljevstvu, gdje djecu uče kako čuvati prirodu i human biti, nikad nije bilo svađe do pojave strašne utvare.

Daleko od kraljevstva je živio zli ljubomorni čarobnjak. Taj čarobnjak je svake četvrte godine budio strašnu utvaru iz pećine. Želio je uništiti sva kraljevstva na zemlji i zavladati, zlim činima sretno uništiti. Smetala su mu ljubavna gnijezda i dječija graja pa je odmalena krao ptičija jaja. Čarobnjak nije imao prijatelja, ni sa kim se nije družio kada je odrastao osim sa zlom utvarom koju je magijom stvorio.

Dok je utvara mirovala, on je zlo planirao.

Ove godine je imao plan kako se domoći uređenog kraljevstva i uništiti voljenog vladara što sadi stabla i prijatelje ne vara.

„Utvaro strašna, budi se! Daću ti tri litra soka od šišmiša ako zlo napraviš u kraljevstvu mirnog kralja, čini mi se kako je on budala! Sve daje drugima, a za sebe ne čuva ništa, živi obično kao i svi, hajde da mu život pokvarimo ja i ti!”

Utvara je rado pristala, od pakosti je zablistala i krenula tamo gdje je čarobnjak rekao.

Poslata od zlog čarobnjaka preko mora je letjela i u kraljevstvo sletjela dok su svi bezbrižno spavali i sanjali slatke snove. U tamnoj noći bez mjesečine sijala je mržnju i strah posvuda u slast. Kezila je zube od muke: „Još sutra

i ovi ovdje više neće imati sreće. Posijano sjeme će porasti, u njihovom tanjiru kao jelo završiti. I moj čarobnjak će njima zavladatai, a lijepo kraljevstvo zaprljati.”

I utvara je iz svoje ruke bacala sjeme zla od mora preko luke do vrtova i uređenih domova i dvorskih otvora. Bila je puna nade da zatire svako dobro i unosi nemir u stare i mlade. Sva je mjesta obišla, osim jedne kućice kraj dvorca. Kućica je bila vlasništvo staroga lovca, čvrstom rukom sagrađena sa malo novca.

Nestalo je utvari sjemena i snage, zapuhao vjetar sa sjevera pa je nazad čarobnjaku poletjela.

Zli čarobnjak je budan trljao ruke, gledao u sat i čekao svoje sretne trenutke. Toliko je pokvaren bio i svom se zlu veselio. Utvaru je opet zatvorio i sokom od šišmiša iz zahvale nagradio. Planirao je za dan-dva otići u kraljevstvo i sam, uvjeriti se želio da mu je uspio plan.

„Još malo i otići ću tamo! Hoću vidjeti zlo što je posijano! Možda je izbila neka svađa ili tuča, možda gori neka kuća, sigurno smrdi potok kraj dvora i u njemu ima pomora ribe, bježe ljudi gdje ko stigne!”

I dok se čarobnjak zlu nadao, u kraljevstvu neko ipak nije spavao. Tri dobre vile, imale su besanu noć i kroz igru vježbale svoju moć. Ispunjavale su kraljičine želje da sve djevojke i bake u kraljevstvu budu zdrave i vesele. U kućici kraj dvorca te noći služavka Flora, donosila je na svijet dječaka Dana, vile su pjevušile: „Kakva velika slava, Flora je rodila dječaka hrabra. On će kraljevstvo spasiti i odbjegli princezu kući vratiti. On je poput svog oca lovca, ne prodaje dušu ni za brdo novca!”

Flora nije znala o čemu vile zbore, proročanstvo njihovo nije joj imalo smisla, u kraljevstvu sve štima i blista. Ni slutila šta se sprema i da je utvara noćas u kraljevstvo unijela mnogo promjena.

Sutradan je osvanuo oblačan dan, ali je poslije pao teški grad. U kraljevstvu su kuće zaključali i od oluje se posakrivali. Osjetili su nekakav drukčiji zrak,

kralj je postao nervozan i slab. Previše su se svi svađali, jedni drugima smetali.

Kada je nevrjeme stalo, u dušama je nemir zaigrao. Vile nisu mogle učiniti ništa protiv otrovnih zmija i glista. Informisane su od drugih vila gdje je nesreća prije bila i ko je krivac za čas kada utvara začara njihov lijepi grad. Čarobnjak se zli iza svega krio, do sada ga niko uhvatiti nije smio. Zato su vile Flori pjevušile pjesmu: „Kakva velika slava, Flora je rodila dječaka hrabra. On će kraljevstvo spasiti i odbjegli princezu kući vratiti. On je poput svog oca lovca, ne prodaje dušu ni za brdo novca!”

Promijenio se život svima od zlih čini. Čarobnjak se rugao: „Vidi šta im utvara učini!”

A da je čarobnjaka dobro vaspitala mama, znao bi kako je ruganje grozna stvar i da se zlo svakom tri puta gore vraća, nikada utvaru ne bi stvorio, zla bi se bojao i radio samo dobre stvari. Upao je u loše društvo i radio grozne stvari. I ljutila se na njega mama, savjetovala, ružila, sa njim se svakodnevno, kad je imala vremena, družila.

Ali on nije slušao mamu, ostavio je staru samu kod kuće, bavio se nedozvoljenim stvarima i magijama. Tako je pobjegao iz rodnog grada, zamrzili ga svi redom jer je krao ptičija jaja.

I kao što obično biva, zlo se nastani u svima koji ne slušaju dobronamjerne mame i tate ili njihove savjete u životu ne prate.

I kada misliš kako se svijet ruši, praznina te guši i misliš da su potonule lađe, neka sreća te ipak pronađe. Velika sreća u kraljevstvu je bila što su lovac i služavka Flora dobili sina.

Sinu su dali ime Dan, on je bio Božiji dar

Slušao je Dan dobro majčine savjete i riječi. Znao je kako majčina ljubav sve tuge liječi. Čestita Flora pričala je sinu o tome da utvare dobrotu ne vole. Jedna je promijenila sretno kraljevstvo, sve je postalo nekako pakosno.

Pitao se Dan šta može učiniti, gdje čarobnjaka pronaći, kako se sa njim lice

u lice susresti i čime ga izliječiti. Mržnja i zlo su teška bolest, za njih treba učinkovit lijek. Danu sinu sjajna ideja da vrijedno uči, medicinu i psihu da dobro prouči kako bi jednog značajnog dana spasio svijet od budala. Njegov je cilj bio jasan, čarobnjaku pružiti ruku spasa. Dan je rekao ocu:

– Ja neću lovac biti. U velikoj gradskoj biblioteci je brdo knjiga, tu se negdje recept za lijek protiv zla skriva. Pročitat ću svaku knjigu i rješenje ću naći. Svaka knjiga znanjem i dobrom namjerom zrači.

I u kraljevskom dvoru uskoro se rodila kći. Divno ime Jutra ona dobi.

Svi u kraljevstvu su bili uzbuđeni, ali nisu mogli osjetiti pravu veliku sreću. Niko nije bio kriv što iskreno nisu čestitali caru, što su okretali glavu i kralja ogovali. To nikada ne bi uradili da nisu bili začarani. Značila bi im mnogo proslava u čast rođenja princeze i ne bi se osjećali bezveze.

Vile sa obližnje gore su pokušavale učiniti nešto za princezinu sreću, prikupile su djeteline punu vreću. Sva djetelina je bila sa četiri lista, zaštita od kletvi i zavidnika.

Mudra vila Goranka je opazila da sa malenom bebom u zlatnoj kolijevci nešto nije kako treba. Svojom pjesmom je pokušala dozvati novorođenče koje je mirno šutjelo i velikim očima posmatralo svijet oko sebe. Ta šutnja mirnog djeteta je uplašila Goranku i u trenu je shvatila da je mala Jutra rođena gluha i nijema. Goranka je pobjegla sa slavlja ne želeći rastužiti sretne roditelje, a kako je uvijek bila dobra i plemenita maloj Jutri ispod jastuka ostavi struk djeteline sa četiri lista na dar. Taj struk djeteline će joj donijeti sreću, bez obzira što ne čuje i što će za nju svijet biti puno drugačiji od onog što su njeni roditelji zamislili kad su je prvi put ugledali i poljubili. Poslije slavlja dani sretnih roditelja su tekli manje bezbrižno i veselo. Da nešto nije kako treba, naslutila je sluškinja Fortuna.

– O tako mi svega, sa našom princezom nije sve kako treba!

Njoj je bilo neobično što Jutra ne plače kao druga djeca i što je neobično mirno dijete. Pozvala je vile sa proslave i suzama natjerala Goranku da

progovori istinu o tome kako je princeza rođena gluha i nijema.

Goranka se obratila nježno:

– Dragi roditelji, ovo što ću reći može da boli, ali gluho dijete se više nego zdravo dijete voli! Jutra ima problemom sa sluhom dok joj je zdravo sve drugo! Budite sretni i strpljivi dok se čudo ne desi!

Kraljica je jedinu kćer stavila na svoje srce jer je željela da Jutra čuje kako majčino srce kuca samo za nju.

Kraljica nije plakala što je djevojčica gluha i nijema, ali kralj jeste. Otjerao je ptice pjevalice iz kraljevstva da živi u tišini kao i njegova kćerka.

Princeza je bila posebna, imala je plave oči i duge trepavice. Njena crvena kosa se nije mogla svezati u mašnice, ali su je krasile šarene trakice što ih je Flora vješto znala uplesti u Jutrine kose.

Jutra je bila napredno dijete i izrastala je u bistru i pametnu princezu.

Princeza Jutra je bila neobične ljepote i još neobičnijeg glasa. Njen tihi glasić su razumjeli jedino kralj i kraljica.

I oni su poput sretnih roditelja zdrave djece našli način kako da razumiju svoju nijemu kćer. Isprva su potajno prolijevali rijeke suza i beskrajno tugovali što mala Jutra nema pravog glasa. Tražili su lijek svuda po kraljevstvu i van granica, ali ga nije bilo. Umjesto nespretnih čarobnjaka i neljekovitih trava, odlučili su da sa Jutrom provode mnogo vremena, a vrijeme koje bi potrošili na traženje lijeka su trošili u zajedničkoj igri i učenju.

Tada nije bilo velike škole, ali se znalo kako se djeca uče i vole. Kralj i kraljica htjeli su da im princeza bude pametna djevojčica i zato su tražili najbolje učitelje. Znali su da najbolji učitelji nemaju cijenu pa nisu žalili kada su zlatnim dukatima plaćali one koji su princezu naučili čitati, pisati i brojati. Bez obzira što je bila princeza, Jutra je vrijedno radila i učila. Trudila se svakodnevno vježbati svoj govor kako bi je sluge bolje razumjele. Osjećala je njihovo sažaljenje pa se krila po dvorcu izbjegavajući susrete pri kojima

su drugi glumili razumijevanje za njen problem.

Jutra se voljela igrati sa služavkinom djecom, posebno sa nemirnim i pametnim Danom. Dan se volio sa njom šaliti, govorio joj je: „Kad porastem, ja ću te oženiti!” Sve te riječi nisu čule Jutrine uši, no on je govorio šta mu je na duši.

U kraljevstvo je na poziv kralja došla učiteljica Inga sa dalekog istoka. Imala je vještinu koji drugi učitelji nisu imali. Znala je znakovni jezik i mogla je svaku riječ pokazati pokretom ruke. Znakovi su postali čarobni ples pokreta Jutrinih ruku. Znak je život oživio. Jutra je pričala priče i pjevala pjesme na najljepšem znakovnom jeziku. I kralj i kraljica, i svi dvorjani, cijelo kraljevstvo, naučili su znakovni jezik. Isprva su ga učili stidljivo, sramežljivo su usvajali novi jezik, a potom s ponosom i potpunim zadovoljstvom su međusobno razgovarali.

Učiteljica Inga radila je sa svima. Htjela je da njena učenica ima sagovornike i da novi način sporazumijevanja usvoje baš svi u kraljevstvu. Strpljivo je druge učila znakovnu abecedu i u kraljevstvu su svi ubrzo znali pokazati sva slova prstima i još neke riječi.

Kada je utvara u kraljevstvu bila, po čarobnjakovoj naredbi je začarala jezike zlim sjemenom pa su jezici govorili ružne riječi i uvrede. A kada bi pričali na znakovnom jeziku, ljudi bi koristili samo lijepe riječi te razmjenjivali lijepe i nježne poruke. Pokazivali bi rukama kako se kaže volim te, ti si mi prijatelj, dobar si, izvoli, hvala, molim, oprosti...

Jutra je uživala u sporazumijevanju i dobrim odnosima u kraljevstvu. Bila je potpuno sretna, bez obzira što ništa ne čuje.

Kao i druga, obična djeca, imala je Jutra najmanje želja dvjesta. Sa tri godine željela je mačku, a sa četiri zlatnu značku. Sa pet crvenu loptu, ne običnu već onu što se sama dokotrlja do nogu. Sa sedam je htjela da bude rudar i vadi rudu iza velikog brijega ispod supovog gnijezda. Sa deset je tražila da proba kraljevu lulu. Na to se kralj ljutnuo i zabranu na lule

u kraljevstvu uveo. U dvanaestoj godini princeza je htjela vrt i sama da sadi luk. U petnaestoj je planirala sama poći na put, bez mame i tate, bez kraljevske pratnje. Za takav put, otac nije bio, on je pustiti samu nije smio. Majka je plakala i kumila kćerku da se ugleda na druge princeze koje nikud ne lutaju po svijetu, već se vile pobrinu za njihovo zdravlje i sreću. Rukom je Jutra pokazala majci daljine i šapnula da se tamo daleko kriju istine. Obrisala je suze sa majčina lica i pokazala sretni let golubica. Rekla joj je kako je sretna, ali slobodu i kraljeva kćerka treba. Ona je kćerka modernog kralja koji svoju kćerku ne sputava, odgojena je kako treba sama misliti bez strašne zlobe i zavisti. Majka je prestala plakati i znala je da Jutri mora udovoljiti. Nije ona bila obično dijete, željela je istražiti zvijezde i planete. Jednog sunčanog jutra Jutra je krenula na put. Pozdravila se sa kraljem i kraljicom. Slugama nije bilo jasno zašto je Jutra spakovala torbu sama. Majci i ocu je mahnula rukom a gestom im je pokazala riječi o njenoj ljubavi i sreći. Mudri kralj je spremio poklon za kćer, jedan mali suhi cvijet. Cvijet je imao čarobne latice i zlatan prah da Jutru nikad ne zadese nesreća i glad. Poželjeli su joj puno sreće brinući se da vidjeti je više neće. Jutra je ostavila Danu osušeni struk djeteline što ga je dobila od vile Goranke. Nije mu rekla da će otići i sa njim pozdrav zaobići.

Učinilo mi se dok bajku pišem kako čujem glas čiče, mašinovođe iz uvoda priče: „Ovako tužnu bajku učiteljica ne smije da priča! Priče su za razonodu i protiv briga, uz njih je učenje kao igra! Ako si ti dobra učiteljica, u bajci treba biti pjev ptica, puno sunca i smijeha, princ što spašava princezu od zmaja, velika svadba i sreća kralja, princeza što se kući vraća, a kod tebe je tužna bajka, ovo ti brate, ništa ne valja.”

Istina izgovorena u lice mijenja stav i zato moja priča nije završena stvar. Imaće ona bolju formu kad djeca iz vozića kući odu. Mašinovođa će sa mnom zadovoljan biti, idem nelijepu bajku odmah urediti. On mi je dao dobar znak

da do bajke put nije lak. Ja sam učiteljica, a ne zla vještica koja straši malu djecu. Ja ne letim na metli, već učim male glavice kako je dug put do hljeba od malog zrna pšenice. Čitam sretne bajke i zato ću napisati kako je Dan krenuo za Jutrom da popravi stvar. On je odmalena imao plan kako Jutru oženiti i čarobnjaka pobijediti, mačem, znanjem ili nečim trećim!

Dan je gledao kako u kraljevstvu godinama tuga raste, kako dom u proljeće izbjegavaju laste. Priroda prljava puna smeća, otpada svuda ima bez kanti i vreća smeća. Svi preko njega gaze i prljavštinu raznose. Maštao je Dan kako medicina može izliječiti brojnu djecu rođenu bolesnu u kraljevstvu. Rađala su se bolesna djeca zbog otrovnog čarobnjakovog sjemena. Tugovale su brižne majke, bile su tužnije od stare kraljice, Jutrine majke.

Zato je Dan, doktor mlad, ostavljen od Jutre odlučio prekratiti svima muke. Pozdravio se sa majkom Florom i ocem-lovcem, riječima ovim:

– Vi znate koliko vas volim i kako se ničeg ne bojim. Moja je odluka da idem i negdje Jutru stignem!

Flori i ocu-lovcu je bilo jasno kako je Dan „opasno” zaljubljen u Jutru. Rekli su mu koliko ga vole i odveli ga do barke uz more. Mirno su ispratili sina na dug put bez tuge na licu, a dugo su gledali sunce na zalasku i bijelu jedrilicu.

Nije bilo lako Danu otploviti od kuće, lutati nepoznatim svijetom i neprohodnim putevima, no kako je bio obrazovan i pametan, hrabar i kulturnan, nikakvih problema nigdje nije imao. Pomagao je mnogima, novac i slava mu nisu trebali. Bio je sretan što upoznaje svijet o kome je čitao i rado se lako o drugima brinuo.

Jutru je sreo sasvim slučajno.

Jednog jutra u zemlji lala primijetio je grupicu djece kako se igraju i pričaju na znakovnom jeziku. Srce mu je jako zakucalo i krenuo je prema djeci. Pozdravio se sa njima onako kako je učiteljica Inga nekada učila Jutru. Oni

su se iznenadili i pitali ga kako to on zna njihov jezik.

Na znakovnom jeziku Dan im je rekao ovo:

– Ja sam Dan. Iz divnog kraljevstva lutam svijetom sam. Imam san kako ću naći djevojku Jutru sa kojom odrastah.

Djeca su se nasmijala pa rastrčala. Samo je ostala jedna curica, reče na znakovnom jeziku kako se zove Emica.

– Emice, draga, što odoše oni kad sa njima na znakovnom progovorih?

Pitao je začuđeni Dan kad je sa Emicom ostao sam.

Emica mu je prišla bliže, pa mu dlanovima pokrila oči i lice. Mislio je Dan, kakvu to šalu ona izvodi i taman da progovori, a ona ga nježno pusti i izusti:

– Jutra te čeka iza vjetrenjače, naš dobri junače!

Koliko je Dan bio sretan kada je lijepu Jutru ugledao, svako se dijete rasplakalo. Plakali su od sreće i zbog nešto većeg nego što je susret običnih prijatelja.

Jutra je Danu priznala da ga voli i kako joj je mnogo drago što je vjerno čekao i dugo tražio. Pristala je na njegovu molbu da se vrate kući, ali mu je priznala šta je muči.

– Htjela bih se, Dane, kući vratiti, no prije povratka zlog čarobnjaka pronaći. Neka se suoči sa nama, neka se okani utvara i s nama staroj majci vrati kući!

Tako je Jutra potakla Dana da dobro razmisli o njenom prijedlogu. Sjetio se pročitanih priča gdje su lične sreće sitna stvar ako se ne otjera zli vrag. Jutra je imala pravo, odličnu ideju, zlo se mora ispraviti, greške oprostiti.

Dan je s Jutrom krenuo tamo gdje je živio čarobnjak ljut. Nije ih bilo strah, vjerovali su kako je njegovom zlu uskoro kraj.

Našli su ga na plaži gdje smišlja laži. Čarobnjak se izbezumio što je posjetu imao. Otkud dvoje ljudi bez vojske, idu prema njemu sami, čudio se. Zadrhtalo mu cijelo tijelo, nije imao ispeglano i čisto odijelo da prikrije istinu što iz njega izvire. Uželio se i on ljudi, od utvare je počeo da ludi. Nije

imao kome priznati da se želi promijeniti.

A sada su pred njim Dan, mlad i čist, i ljepotica Jutra, nimalo na njega ljuta. Imali su razlog da ga mrze, zbog njega su im majke prolijevale suze, no oni su mirno pred njega stali i znakovnim jezikom svu svoju dobrotu iskazali.

– Gdje si ti toliko godina, čarobnjače, čuješ li svoju majku kako plače. Plakala je što si otišao od kuće i nisi je zagrlio! Šta radiš ovdje sam, kad ona ispred hrama i njegovog praga godinama kleči i moli za tvoj povratak?

Na to se čarobnjak strese, novost o majci ga potrese:

– Zar je živa moja dobra majka, mislio sam kako je nad njom bila hajka što zlog sina nije odgojila i sve mu razmaženom dozvolila!

– Hajde, ne cvili, spremi stvari. Svijet je ipak mali. Svi dobro znaju za tvoje čari, a moraćeš puno raditi da sve što si pokvario ponovo popraviš!

Dan mu još reče da uslove ima prije nego što može poći sa njima.

Čarobnjak je klimao glavom i bradom, pristao je na sve, želio je kući i dobroti da se uči.

Jutra rukama veli:

– Uslovi nisu teški. Napraviti ptici gnijezdo, naučiti znakovni jezik i tražiti oprost za svoje greške su sitnica. Ti možeš još i više ako ćeš dobro o tebi da se u budućnosti piše i priča!

– Hoću, hoću sve! Ne mogu u grijesima živjeti. Napraviti ću stotine gnijezda i nikad neću krasti ptičija jaja, naučit ću znakovni jezik kako valja, molit ću oprost od svakog kom zgriješih, sve, tako mi Boga, kako želite riješih! Iskreno mi je žao što napravih toliko belaja! Hvala za šansu da budem bolji. Od danas ću biti najbolji čarobnjak na svijetu! Ni mrava neću zgnječiti, dobrotom zlo liječiti.

Dan se smiješio:

– Drago nam je što si shvatio u čemu je smisao ljudskog roda, pa hajde probaj još jednu stvar. Možeš li Jutri popraviti glas i učiniti da njene uši čuju naš glas?

Na to se Jutra trznu, pa otkud pravo dragom Danu da moli za nju tvrdoglavu? Zar ne zna on da ona od svega najviše voli znakovni jezik i način kako govori?!

Namrštena lica, prava svoje glava djevojčica zaprijeti čarobnjaku da ne baca čini i da je se dobro čuva ako ne bude cijeli život gluha.

Ona je sebe prihvatila takvu kakvu jeste, savršena je, bez mana, bez greške. To što ne čuje nije strašna stvar, preče je spriječiti siromaštvo i glad. Znakovni jezik je divan dar i kome to smeta jedinstveni jezik svijeta na kome se divno zbori o ljubavi, miru, jednakosti i slobodi.

Postidjeli su se i Dan i čarobnjak jednako. Zar su Jutru svojim stavom povrijedili toliko nesvjesno. Zagrlili su Jutru i znakovima rekli:

– Tvoj jezik je kao i svaki drugi, radićemo na tome da to shvate u budućnosti svi ljudi! Jednaka prava i iste šanse svako nek ima bez obzira na sluh, boju, vjeru i druge nijanse!

Čarobnjak, Dan i Jutra dobro su se sjećali puta ka voljenom kraljevstvu. Presretni su krenuli prema domovini jer domovinu ne može zamijeniti nikakvo drugo parče zemlje, pa da je u srcu preče od onog gdje smo rođeni. U kraljevstvo su odnekud doletjeli odbjegli labudovi. Jata labudova su se spustila na jezera oko dvorca. Došli su iznenada kada se digla magla. Magla je bila gusta i vile su se sakrile u gori. Plašile su se sivila i nevolje koju magle obično donose. Jutros su se začule ptice i probudile usnule vile. Vila Goranka se smijala ptici koja joj je donijela glas o svjetlosti i dobru koje stiže u kraljevstvo. Htjela se požuriti i prva donijeti vijesti kako se Jutra i Dan vraćaju sa čarobnjakom, ali su je pretekli majčinski osjećaji Flore, kraljice i čarobnjakove majke. Sve tri su sretne osjetile kako im se djeca vraćaju u zagrljaj.

Dan i Jutra su pripremili veliko kraljevsko vjenčanje, njihov kum je bio dobri čarobnjak.

Dugo su živjeli sretni sa jednim ciljem da mlade uče kako se dobro dobrim

vraća i različitost drugog prihvata!

„E svaka čast, učiteljice“, reče čiča. „Nije ti loša ova priča. Nije baš poput drugih, pa se ne ljuti što ti je kudih!“

Bajka je bajka, trebalo je staviti maštu na list papira, sat-dva dnevno da te niko ne dira...

I tako su se pisale i pisaće priče, manje više jedna drugoj da sličē! Što više o dobru nek se piše!

PRINCEZA I SVETIONIČAR

Danijela Lazendić

Banja Luka, Bosna i Hercegovina

Princeza i svetioničar

U jednom kraljevstvu, nekada davno živeo je jedan svetioničar. Bio je to tih, sramežljiv i blag mladić, koji je odrastao na jednom malom usamljenom ostrvu.

Živeo je mirnim životom, posvećen svom svetioniku, knjigama i sviranju violine. Rastao je uz roditelje koji su, takođe, bili blagi, voleli su prirodu, knjige i muziku i divili se lepoti prirode i snazi okeana. Svoju ljubav prema prirodi, muzici i mirnom načinu života preneli su i na svog sina. Nakon smrti roditelja, Patrik je ostao sam na svom ostrvu. Morao je sam da se brine o svetioniku. Voleo je posao svetioničara, ali se po prvi put u životu osećao usamljeno. Nije imao prijatelje u gradu koje bi mogao posetiti, iako je prvi grad bio udaljen nešto manje od sata plovidbe. Veoma retko je odlazio u grad, samo onda kada je to bilo neophodno. Nije se osećao prijatno u gužvi, na ulici sa mnogo nepoznatih ljudi. Voleo je mir i spokoj koji mu je pružalo njegovo malo ostrvo.

Ipak, jednog dana samoća i tuga su ga savladale. Poželeo je da upozna nekoga s kim bi razgovarao. Uzeo je kutiju s violinom, seo u svoj čamac i zaputio se ka gradu. Stigavši tamo, stao je u jednoj ulici kojom prolazi mnogo ljudi i počeo je da svira. Video je mnogo muškaraca koji su užurbano prolazili ulicama, a koji kao da ga nisu ni primećivali. Bilo je

tu i mnogo lepih dama koje su bile zauzete svojim razgovorima i koje su veselo koračale ulicom. Ni one nisu obraćale pažnju na njega. Tek poneki prolaznik uputio je pogled ka Patriku, ali niko nije zastajao, niti započinjao razgovor sa njim. Posle nekog vremena prestao je svirati i šetao je ulicama bez cilja, gledao je izloge i u jednom trenutku je osetio umor od svega, od mnoštva nepoznatih lica koje je video i glasova koje je čuo. Otišao je do plaže i dugo hodao plažom dok nije stigao do jedne stene. Seo je na stenu i izvadio violinu iz kutije i počeo da svira. Nakon nekog vremena, iz vode je izmileda njemu poznata glava. Bio je to njegov verni slušalac Martin. Patrik je bio iznenađen kada je video Martina i prestao je da svira. Odlučio je prići bliže Martinu kako bi mogao komunicirati sa njim, a da ga ne primete drugi ljudi ukoliko bi tuda prolazili. Patrik je odrastajući uz okean, na svom malom ostrvu naučio jezik kojim se sporazumevaju foke jer su mu one bile jedini prijatelji. Naučio je šta koji pokret ili zvuk znače i naučio je kako da im odgovori pokretima svojih ruku, nogu i celog tela. Martin je bio zabrinut što Patrik nije, kao i obično, svirao na svom ostrvu, posle doručka. Tada su mu prijatelji rekli da su ga videli da plovi prema gradu. Martin je pronašao Patrikov čamac i satima čekao pored njega, ali Patrika nije bilo. Kada je Patrik zasvirao svoju violinu na steni, Martin je znao da je to njegov prijatelj i brzo ga je pronašao. Patrik se požalio Martinu kako je usamljen i tužan i kako ga niko u gradu nije ni primetio i kako nikoga nije upoznao, iako je želeo upoznati nekoga i steći nove prijatelje. Martin mu je rekao da će mu on uvek biti prijatelj i da ne bude tužan. Zamolio ga je da nastavi svirati svoju violinu. Patrik je osetio toplinu oko srca što bar Martina ima za prijatelja i uzeo je svoju violinu i počeo da svira. Umilni zvuci violine mešali su se sa zvukom talasa koji su udarali u stenu. Bila je to lepa i neobična kombinacija. Princeza Margaret, koja je bila sa svojom pratnjom u šetnji plažom, na momenat je zastala da poslušša. Dopalo joj se. Poslala je jednog mladića iz svoje pratnje da joj dovede svirača. Patrik je bio

jako iznenađen kada mu je prišao mladić i zamolio ga krene sa njim jer ga princeza želi upoznati. Zbunjen i pomalo uplašen, Patrik je pratio mladića. Stigavši pred princezu, Patrik se poklonio. Princeza mu je rekla da želi čuti kako svira. Srce mu je divlje tuklo i od uzbuđenja i od straha. Patrik je počeo lagano svirati i kao da je svojom muzikom sam sebe i svoj strah pokušavao umiriti. Princeza je pažljivo slušala, a kada je završio, rekla je da se sutra završava njen odmor i da želi da Patrik krene s njom i njenom pratnjom u drugi grad i da svira na njenom dvoru. Patriku je bila čast što se princezi svidela njegova muzika i što ga je pozvala da svira na njenom dvoru, ali njegovo srce je ujedno bilo i tužno. Setio se svog prijatelja Martina, svog malog ostrva i svog svetionika i osetio je veliku tugu kada je pomislio da ih mora napustiti. Nije mogao napustiti svoj život svetioničara, svog prijatelja Martina i svoje ostrvo. Sve što je voleo, bilo je tu. Nije mogao zamisliti svoj život u nekom drugom gradu, daleko od okeana. Kleknuo je pred princezu, pognuo glavu i zamolio je da mu oprostí što ne može prihvatiti poziv da bude svirač na njenom dvoru te objasnio svoje razloge. Princeza je bila iznenađena, nikada ranije nije doživela da neko odbije ispuniti njenu želju. Osećala se povređeno, ali je ipak prihvatila Patrikovu odluku. Pre mraka Patrik se vratio na svoje ostrvo. Te večeri dugo nije mogao zaspati u svojoj maloj, lepo uređenoj kućici pored svetionika. Razmišljao je o svom životu, o princezi, njenom pozivu i njenoj lepoti. Uzeo je svoju violinu i otišao na obalu koju su umivale hladne vode okeana. Seo je na jedan kamen i svirao je tužnije i lepše nego ikada pre. Kroz svoju muziku oplakivao je svoju samoću i istovremeno ljubio svoje malo ostrvo, veliki okean i mesečevu srebrnu svetlost koja je igrala nad nemirnim talasima. Burno je bilo u njegovoj duši, kao nikada pre. Priznao je sebi da se zaljubio u princezu, ali je znao i da je ta ljubav nemoguća, jer on nije princ, niti plemić, nego običan svetioničar. Hteo je biti blizu nje, makar kao njen svirač, a nije hteo napustiti svoje ostrvo, svoj svetionik, okean i svog prijatelja Martina.

Udubljen u svoju muziku, nije ni primetio Martina koji je već dugo bio tu pored njega i slušao njegovu muziku. Patrik je svirao zatvorenih očiju, a tu i tamo sa njegovog lepog mladog lica kliznula bi poneka suza koja je svetlucala kao biser na hladnoj mesečevoj svetlosti. Martin je znao kako se njegov prijatelj oseća i zašto je tužan. Hteo je da mu pomogne, ali nije znao kako.

U raskošno uređenom letnjikovcu na rubu grada, nedaleko od plaže, princeza je sedela pored prozora i gledala zvezdano nebo. Razmišljala je o neobičnom sviraču. Osetila je žal što se po povratku na svoj dvor i u svoj grad neće moći pohvaliti njegovim umećem sviranja pred bogatim prijateljima. Uvek se trudila da na svom dvoru ima najbolje svirače, pevače i plesače koji će svaku zabavu na dvoru učiniti posebnom i o kojoj će sve plemstvo imati samo reči hvale.

Kroz noć vetar je donosio prelep zvuk violine. Bila je to najlepša muzika koju je čula. Primetila je da muzika dolazi s plaže. Uzela je svetiljku i uputila se ka plaži. Ugledala je Patrika kako sedi na pesku i svira, dok pored njega leži debela foka. Bila je iznenađena neobičnim prizorom, ali je odlučila spustiti svetiljku na pesak i malo se približiti da ih bolje vidi i da bolje čuje muziku. Patrik je svirao sa mnogo ljubavi i predanosti a foka je nepomično ležala pored njega i upijala svaki zvuk. Kada je Patrik prestao svirati, princeza je prišla bliže i izgovorila njegovo ime. Patrik je pogledao u njeno lice koje je blistalo okupano svetlošću Meseca. Poklonio se pred princezom i rekao da mu je zadovoljstvo što je ponovo vidi. Odgovorila mu je da je zadovoljstvo slušati njegovu muziku, ali i da je jako neobično videti debelu foku koja se ne odvaja od njega. Patrik joj je objasnio da je to njegov jedini prijatelj Martin i da on osim te foke nema nikoga više, ni prijatelja, ni porodice. Rekao joj je da ga je Martin godinama slušao kako svira i da ga je tešio kada su mu umrli roditelji. Upitala ga je kako foka može da ga teši, kada ne ume da govori. Objasnio joj je da je naučio da komunicira

sa fokama. Princeza se samo nasmejala, misleći u sebi da ima posla sa jako neozbiljnim mladićem. Patrik je nastavio da govori o tome kako je prijateljstvo prelepa stvar i kako je lepo imati pravog prijatelja koji je tu i kada si tužan i kada si veseo.

– Pravi prijatelji nikad ne napuštaju jedni druge i uvek su iskreni i uvek brinu jedni o drugima – reče Patrik.

– Prijatelji služe da sa njima ideš na zabave, razgovaraš o modi, politici, ratovima, putovanjima, a sluge su tu da brinu o tebi – odvratila princeza.

Patrik se nije mogao složiti s tim da princeza ne priznaje njegovo prijateljstvo sa Martinom, samo zato što je njegov prijatelj foka i ne interesuje se za modu, politiku, ratove i ne zna ništa o tome. Martin je znao važnije stvari. Znao je prepoznati kada je Patrik tužan i znao je kako da ga oraspoloži i izvuče mu osmeh na lice. Takođe, znao je sedeti pored Patrika i uživati u šumu talasa i zvezdanom nebu, znao je verno slušati dok Patrik svira i, što je najvažnije, znao je kako učiniti da se Patrik ne oseća usamljeno. Kada joj je sve to rekao, princeza je otišla bez reči. Patrik je tada shvatio da je Martin bio u pravu što ga je nagovorio da dođe na plažu u blizini letnjikovca u kome princeza provodi odmor i da je svojom muzikom pozove na plažu. Još jednom se uverio da je prelepa, ali je saznao i da mnogo drugačije gleda na svet oko sebe. Osećao se razočarano, ali i rasterećeno. Shvatio je da je razlika među njima ogromna i da nema šanse za ljubav. Vratio se na svoje ostrvo, a princeza je ranim jutrom otputovala u svoj grad. Nekoliko meseci kasnije je stari kralj, princezin otac, preminuo. Počela je otvorenija borba za vlast među plemstvom. Ruku princeze od njene majke, tražili su mnogi plemići. Postalo joj je jasno da niko od njih ne želi nju za suprugu jer je voli, nego u njoj vide priliku da se domognu vlasti. Princeza ih je godinama odbijala. Kada joj je umrla i majka, princeza je bila veoma tužna i usamljena. Tada je shvatila da nema nikoga kome je zaista stalo do nje. Sve prijateljice su je izbegavale zbog njene tuge. Nije

imala nikoga da mu otvori dušu. U sumrak jednog jesenjeg dana, princeza je doputovala u svoj letnjikovac. Ne čekajući jutro, naredila je posluzi da joj pripreme čamac i da je prevezu do ostrva na kome je živeo Patrik. Okean je bio nemiran, duvao je jak vetar koji je stvarao velike talase. Princeza je isplovila sa dva iskusna mornara, ali talasi su bili jaki i čamac je udario o stenu i prevrnuo se. Veliki talasi su usmrtili dva mornara koja su bila sa princezom. Princeza je bila povređena, zapomagala je, ali nije je imao ko čuti. Patrik je u svojoj kućici sedeo u stolici pored kamina i svirao. Iznenada je čuo glasne krike svog prijatelja Martina. Patrik je pomislio da je Martin u opasnosti, ostavio je violinu i potrčao napolje. Video je Martina nedaleko od svoje kuće, ali nije primetio nikakvu opasnost. Kada mu se približio, Martin mu je objasnio da je princeza povređena i da se bori sa talasima. Patrik je sa Martinom ušao u okean i vrlo brzo je mogao čuti princezino zapomaganje. Dok se borio sa talasima, zapomaganje je postajalo sve slabije. Znao je da je princeza na izmaku snage. Martin je vodio Patrika ka princezi, dok su druge foke, Martinovi prijatelji, pokušavale zadržati princezu što bliže obali i sprečiti da je talasi odnesu na pučinu. Patrik je uspeo doći do princeze i uz pomoć Martina i njegovih prijatelja izvući je na obalu. Princeza je bila slaba, iscrpljena i puna modrica i posekotina. Patrik je odneo princezu u svoj dom i brinuo se o njoj. Trećeg dana nakon nesreće, na ostrvo su stigli vojnici i princezina posluga, svi su je tražili, pošto su tela mornara već bila pronađena, znali su da je princeza doživela nesreću, ali nisu znali da li je preživela. Nežan zvuk violine dopirao je iz kuće, pokucali su na vrata i Patrik im je otvorio. Bili su iznenađeni kada su u kući pronašli princezu. Još je imala modrice i posekotine, ali je pokazivala znakove oporavka. Rekla je slugama da će ostati u Patrikovoju kući dok se ne oporavi i ispričala im je kako su je Patrik i foke spasli sigurne smrti. Sluge su bile iznenađene princezinom pričom o fokama, ali su odlučili da ne pokazuju iznenađenje i nepoverenje prema princezinoj priči, jer su verovali da

govori takve stvari jer je još pod stresom zbog nesreće koja ju je zadesila. Patrik je svakog dana izlazio sa princezom ispred kuće i svirao joj, a Martin i njegovi prijatelji su redovno dolazili na obalu u blizini kuće da bi pratili koncert. Princeza se svakog dana osećala sve bolje. Uživala je u Patrikovom društvu i u društvu Martina i njegovih prijatelja. Čak joj je Patrik pokazao kako da zahvali Martinu i njegovim prijateljima što su joj spasli život. Bila je srećna što je uz Patrika počela učiti jezik kojim komuniciraju foke. Brzo je učila. Kada se potpuno oporavila, bilo je vreme da krene, imala je mnogo obaveza u kraljevstvu, ali zavolela je Patrika, ostrvo, svetionik i foke. Tu je prvi put nakon smrti roditelja osetila da je nekome zaista stalo do nje. Tu je naučila šta je pravo prijateljstvo, naučila je živeti u skladu s prirodom, naučila je komunicirati sa fokama. Pred slugama i mornarima koji su došli po nju, pitala je Patrika da li želi da postane njen suprug i da li želi da na ostrvu, pored njegove male kuće, sagrade dvorac. Patrik je pristao, sluge i mornari su njegov pristanak pozdravili glasnim ovacijama i aplauzom. Uskoro se po kraljevstvu pročulo da je princeza izabrala supruga i mnogi su s podsmehom komentarisali da je svetioničar postao kralj, ali Patrik se nije obazirao na podsmeh pojedinih plemića. Vredno je učio i radio kako bi sve kraljevske dužnosti obavljao ispravno i na vreme. Princeza je proglašena kraljicom i u svemu je bila podrška svom suprugu. Naučila ga je svemu što je trebalo da zna o životu na dvoru i kraljevskim dužnostima. Zajedno su vratili stari sjaj svom kraljevstvu a Martin je i dalje sa svojim prijateljima redovno dolazio na koncerte koje je kralj Patrik svako veče priređivao svojoj kraljici Margaret na obali, ispred njihovog dvorca i pored kućice u kojoj je on odrastao i velikog svetionika koji je, uz foke, postao simbol njihovog kraljevstva.

ZLI PRAH I MLADI VJETAR SPALJENKO

Biljana Obradović

Bijelo Polje, Crna Gora

Zli Prah i mladi vjetar Spaljenko

Kažu da se nekada davno, u vremenu prašine, desilo čudo. Svi dobri ljudi bili su spaljeni, a njihov pepeo mladi vjetar Spaljenko je raznio svuda okolo. Tako je, vele, nastala planeta Gola. Od Zlog Praha, za učinjeno djelo mladi Spaljenko trebalo je da dobije dio zemlje na kome bi mogao izvoditi svoje vragolije. Uvijek postoji ono „ali“ pa i ovdje.

– Šta će tebi zemlja kada ne znaš da upravljaš njome? – pitao je Zli Prah.

– Tražim samo obećano! – odgovori Spaljenko.

– Kako si ti naivan i glup. Kada si mi ovako očistio Golu od dobrih ljudi, ne pada mi na pamet da ti dam ni prašinku ove ljepote, a kamoli toliku površinu!

– Rekao si da neće biti laži i prevare! – nabusito odgovori Spaljenko.

– Rekao i, evo, porekao! – grohotom se nasmija Prah. – Ne možeš mi ništa! Za svaki slučaj, evo, pretvaram te u zviždaljku pa tako mali zviždi po cio dan u prahu. Biću velikodušan. Dajem ti da dvaput duneš, čisto da ne zaboraviš da zviždiš. Onda možeš da izgovoriš želju koja će ti se ispuniti. Dva puta po tri minuta! Ako li treći put duneš, onda dozivaš Prahove, a oni ćete tada pretvoriti u zli prah, zapamti! Zaprijeti Zli Prah i kikoćući se pretvori Spaljenka u malu zviždaljku.

Jak i snažan mladi vjetar Spaljenko koji je mogao da duva koliko mu je volja i gdje mu je volja, sada je bio zviždaljka. Zli Prah ga baci toliko daleko

da je Spaljenko pao na sami ulaz jedne pećine. Samo malo, sasvim malo nedostaje da se skotrlja u njenom mraku. U stvari, Spaljenko je tako zamišljao pećine, nikada nije zalazio ni u jednu, pogotovo ne u ovu, jer su mu roditelji pričali da u njima živi smrt za vjetrove.

Sada, kada je imao vremena, počeo da razmišlja o tome ko i kako može da živi u tako skućenom prostoru. Da bi neko normalno živio, treba mu prostora i za igru i za posao. To je ona sloboda o kojoj svi pričaju a malo njih je stvarno ima.

– Možda je smrt vjetrova zla Prašinka, pa joj ne treba prostor? – pomisli Spaljenko. – Eto, polakomih se zbog parčeta zemlje i sada tako mlad razmišljam o smrti. Zašto svojom snagom savih klupko žara i spalih sve dobre ljude? Ko će mi sada pomoći da postanem dobri vjetar koji, kada zatreba, zazeleni goru, kada treba, rastjera oblake, a kada nema neki poseban zadatak, zaigra se sa djecom nasred ulice. Sada sam obična zviždaljka i to s pravom na samo dva zviždanja po tri minuta. Kakva nepravda! Kako sam samo mogao povjerovati Zlom Prahu, spaliti sve i oduvati prah dobrih ljudi. Plači, nesrećniče, sebičnjakoviću, plači, ubico dobrote, plači...

I plakao je mladi vjetar dugo. Imao je vremena da plače jer mu niko nije smetao. Nikoga nije bilo da ga pita za njegove suze.

Najgore od svega bilo je što Spaljenko nije imao kome da kaže svoj grijeh. Dani su prolazili u razmišljanju, plakanju i opet razmišljanju. Zaključio je i odlučio da nikome više neće napraviti zlo, ali nije bilo potrebe za tim jer nije imao priliku da odluku sprovede u djelo.

– Neću biti sebičan – dao je sebi riječ mladi vjetar. – Da mi je samo naći bar nekoliko dobrih ljudi, ispravio bih grešku...

Ali, tu njegovu riječ mogla je čuti samo voda sa obližnjeg izvora. A izvor kao izvor, žubori bez prestanka dajući najbistriju i najčistiju vodu koju nije imao ko piti. Ponekada bi navratile zle Prašinke i pričale bi o svojim

moćima. Tako je bilo i ovo popodne. Došle su da bi se divile svaka svojoj ljepoti ogledajući se u bistroj vodi. Tu je bila jedna koja je imala moć da izliječi vid kada bi se njen prah pomiješao sa izvorskom vodom. Morala je dobro da pazi gdje gazi da ne bi svoje tijelo napravljeno od praha nakvasila, jer je voda bila njen najveći neprijatelj.

– Baciću malo praha na ivicu izvora da vidim kako se miješa sa vodom. Baš da vidim. I bacila je. U želji da vidi koliko se vlažne zemlje napravilo od njenog praha, spustila je tanku nogu u prah. Prah potonu u vodu i njeno stopalo napravi stopu.

– Povucite me, Prašinke, ostadoh ovdje!

– Šta nudiš za pomoć? – upitaše zle Prašinke.

– Svakoj dajem po haljinu boje leda, vucite, prokletnice! – ljutila se bespomoćna zla Prašinka.

– Znaš da za nas, zlobne, jedino data riječ se ne može prekršiti. Samo je može prekršiti veliki Zli Prah i to samo jednom. Svi ostali podliježemo istom zakonu a to je davljenje u vodi. Daješ svakoj po haljinu i cipelice, ili ode u smrt? – opominjale su zle Prašinke.

– Dajem, dajem! – urlala je uplašena Prašinka, jer joj je noga bila već do članka u vlažnoj zemlji.

Nakon obećanog poklona, zle Prašinke udružiše svoje snage i izvukoše nogu Prašinki, ali osta stopa u vlažnoj zemlji.

– Evo, i ne želeći, napravila sam lijek za slijepe. Ostade moja stopa u vlažnoj zemlji. Taj koji namaže oči tom smjesom odmah bi progledao. E, ali samo dobri ljudi mogu izliječiti svoje sljepilo, a njih više neeeema! Hvala mladom vjetru Spaljenku što sprži dobre ljude među kojima je bilo i slijepih, te nikome neću pomoćiiii! – odjekivao je glas zle Prašinke.

A znate kako se smiju zli ljudi? Namjeste usne za smijeh i stisnu zube. Onda im se oči iskose od smijanjanja, pa dobiju izgled zmije otrovnice. Kada puste glas, zvuk izlazi između zuba nalik smijehu. Posmatrajte i prepoznacete

ih. Tako se svaka Prašinka i smijala i plakala sasvim isto, namještenim smijehom, pa je bilo nemoguće otkriti da li im se plače ili smije. Spašena Prašinka krenu kući a za njom zle Prašinke poletješe u susret svojim poklonima.

Čitavu priču pa i o lijeku za slijepima čuo je mladi vjetar – zviždaljka. Ali kakva korist od toga? Poznavao je mnogo slijepih ljudi koji su išli ulicom ili sa bijelim štapom, ili ih je pratila ruka prijatelja. Sada mu se još više pojavi želja da ispravi grešku.

– Znam da sam ih spalio i oduvao njihov pepeo, ali ne znam kuda. Eh, luda mlada glavo! Sada si samo obična zviždaljka s pravom na dva zviždanja – jadikujući korio je sebe po ko zna koji put.

Ogromna i nepregledna zemlja gdje su se čuli samo glasovi zlih Prašinjana ležala je ispred Spaljenkovih očiju podsjećajući ga na njegovu mladalačku sebičnost.

Jednoga dana začu muški glas koji je dolazio iz najvećeg mraka dubodoline.

– Ne mogu, Srećanka, da nađem izlaz. Eh, da mi je da progledam, našli bismo put do kuće, govorio je glas. Ovako, ja tumaram u mraku, a ti si negdje u prašini izgubila štake.

Vjetar osjeti kao da mu nož probi grudi. To je bio nož podsjećanja na zlo koje je učinio dobrim ljudima, jer je blizu, sasvim blizu njega, slijepi mladić koji pipajući zemlju golim rukama traži štake svoje drugarice. Budući da nije vidio, nije mogao da primijeti zviždaljku koja leži tik ispred njega u prašini.

– Moram pomoći! Eto šanse da se bar malo iskupim! – zaigra mu srce kao u junaka.

„Imam prava dvaput da zviždim. Znači samo dvaput da progovorim!”, munjevitom brzinom razmišljao je Spaljenko. „Momak će mi otići, možda će ga zle Prašinke pronaći i prokazati Zlom Prahu. Onda će me on potražiti da spalim jedinog dobrog čovjeka koji se spasao mog užarenog klupka.

Moraću ga pretvoriti u prah i oduvati daleko. Tada će njegova drugarica umrijeti u pećini. Mladić kaže da je izgubila štake u prašini, znači da ne može da hoda...”

Sve se to kovitlalo u glavi mladog vjetra, a mladić se već udaljavao i od zviždaljke i od izvora.

„Iskoristiću jedno zviždanje i kazaću mladiću lijek da progleda”, donio je odluku. „Neka se barem vrati svojoj drugarici. Uh, a kada progleda, vidjeće pustoš oko sebe, izgubiće nadu za spas jer ga i nema. Ubio sam svako dobro biće. Srećom, nijesam sve. Sigurno je ovaj mladić dobar kada se tako slijep odvažio da pomogne drugarici. Vjerovatno su bježali od uskovitlane vatre koju sam stvorio...”

Miješale su se riječi, nepovezane misli, kajanje koje se rodilo u mladom vjetru sa željom da pomogne slijepom momku.

„Slijep i bespomoćan, ali je bolji od mene i moje snage. Za šta sam ja potrošio svoju snagu? Za parče zemlje na kojoj bih se igrao. Sram, užas, užas!!! No, hajde, ode mladić, vjetre sebičnjakoviću, učini nešto dobro, ti si dobar mladi vjetar. Spasi mladića, pokaži mu gdje može doći do vida. Hajde zviždi, zviždi, Spaljenko!”

Jak zvižduk zaustavi mladića. U istom trenutku, ne gubeći vrijeme, Spaljenko reče:

– Mladiću, na tri koraka od tebe je izvor, čučni, ispruži ruku i spusti je na zemlju. Tu je vlažna stopa, namaži oči triput vlažnom zemljom i, molim te, uzmi me i ponesi sa sobom.

Mladić je stao ne mičući se. Uvijek je mogao da prepozna kada je neki čovjek u blizini, a sada to nije mogao da osjeti. Htio je da traži odgovor na pitanje „Ko govori?”, ali je vjetar Spaljenko tako oštro ponovio svoje riječi da je momak i nehotice izbrojao tri koraka ispružio ruku, spustio je u vlažnu zemlju i njome namazao oči. Spaljenko je čekao ishod i imao je samo još toliko vremena da ponovi molbu: – Molim te, ponesi me sa sobom.

Tri minuta su istekla i vjetar je umukao. Pratio je mladića i uočio smiješak na njegovom licu a zatim i ushićen pljesak: „Gle, pa ja stvarno progledah, ja vidiiiiim!”, odjekivala je zemlja Gola. Vjetar Spaljenko je zadovoljno gledao u mladića i već je kovao sljedeći plan.

„Sve dok ne vratim život prahu od dobrih ljudi, neću stati, sada imam bar odakle da počnem.” Tako je bujno razvijao svoju maštu da nije ni primijetio mladićeve noge.

„Nagaziće me, nagaziće na zviždaljku, neće je primijetiti! Što me pretvori u zviždaljku, Zli Prah?”

Za blago koje je upravo dobio, mladić je tražio kome da zahvali. Ni žive duše okolo. Prostrana zemlja puna čestica prašine. Nije ni slutio da su to zli dusi koji čekaju čas da postanu zli ljudi.

– Nema nikoga ovdje, a red je da se zahvalim. Hvala ti, dobri glasu, čiji da si! Glas reče da ga ponesem sa sobom. Pa gdje si, očni vide moj? Gdje si, dobri glasu?

Nema nikog. Pogled mu odluta daleko. Ražalostio se kada je primijetio nepreglednu pustu ravnice prekrivenu sivkastom prašinom.

– Uh, izgleda da je vatra sve progutala. Pomislivši na svoju porodicu, na prijatelje i svoja dva slijepa drugara, uzdahnu i spusti pogled.

– Joj, kako lijepa zviždaljka! – uzviknu mladić. – Ponijeću je Srećanki da je razveselim.

Uze zviždaljku ne znajući da, ako samo jednom zazviždi, propadaju svi planovi vjetra Spaljenka.

U isto vrijeme Spaljenko je smišljao kako da zaustavi mladića od zviždukanja jer dobro pamti riječi Zlog Praha: „Samo dva puta imaš pravo na zviždanje, dva puta po tri minuta, a sljedeća zviždanja rađaju zle duhove koji će za četrdeset dana postati zli ljudi i naseliti ovu planetu”. On, Zli Prah, vladaće njome i njima. Neće imati mjesta za šume, životinje, ptice, za livade i njive, za dobru zemlju. Kakva propast!? I sada čuje njegov izvještačeno-

podrugljiv smijeh kakav imaju samo zli ljudi.

– Nađi izlaz sada, vjetre Spaljenko, želio si da postaneš vladar jednog dijela planete Gola. Eto ti sada pa ovladaj situacijom koju si sam stvorio – razgovarao je sam sa sobom Spaljenko.

– Kao prvo, ne smijem dozvoliti da zviždaljka zazviždi ... To znači, bolje je da me mladić ne nađe ... Ne, ako me ne uzme, onda gubim šansu da pokušam da po Goli šetaju dobri ljudi!

Sinu mu u glavi da je on ipak vjetar i da može kada hoće da izmakne iz ruku mladića. U tom trenutku mladić obrisa prašnjavu zviždaljku i stavi je u usta. Udahnu vazduh i dunu što je jače mogao. Ali vjetar bi brži i skliznu sa mladićevih usana. Ču se samo meko zviždanje koje je zaslabilo usne mladića. Bi mu zanimljivo što je otkrio svoje umijeće.

– Nisam ni znao da mogu ovako lijepo zviždati – reče mladić i stavi zviždaljku u džep.

– Kako je lijep ovaj svijet kada vidiš šta dodiruješ – razgovarao je sam sa sobom mladić ulazeći u pećinu. – Ovo je drvo, ovo list, ovo kamen, ovo... ovo je mrak u kome sam bio šesnaest godina. Poznajem dobro ovo mjesto, a sada i vidim gdje smo se sakrili. Srećankaaaa ... Srećankaaaa!

– Što je, Rođenko! Ne viči toliko, odjekuje pećina. Samo slušaj moj glas i doći ćeš do mene – javi se djevojački glas.

Rođenko je počeo da trči što je brže mogao pa se Srećanka uplaši da nije nešto krenulo po zlu. „Sigurno je osjetio plameni vjetar”, pomisli Srećanka. „On ne vidi, ja ne mogu da hodam bez štaka i eto nama kraja.”

Znali su daje plameni vjetar pretvorio u prah sve ljude i da je oduvao prah negdje daleko. Srećanka je znala da je jedino živo što je ostalo od planete Gola u ovoj pećini. Znači, niska paprat, pokoje zakrčljalo drvo, nešto sočne trave i njih dvoje, njen drug iz djetinjstva Rođenko, i ona, Srećanka. U polumraku spazi Rođenka koji se u dva koraka nađe ispred nje, čučnu i zagrlj je tako jako da su joj obrazi zacrvenjeli.

- Pogledaj me, Srećanka, dobro me pogledaj i kaži šta vidiš?
- Šta vidim? Vidim blesavka koji je pocrvenio od trčanja – odgovori Srećanka.
- Ništa drugo ne vidiš, baš ništa? – bio je uporan Rođenko.
- Vidim da nijesi našao moje štake i vidim da ću kraj života dočekati u ovom mraku. Ni korijenja neće biti više pa ćemo umrijeti od gladi dok plameni vjetar gori i nosi sve pred sobom.
- Sluša Rođenko, ovoga puta posmatrajući lice svoje drugarice. „Kako su joj lijepe oči? Toplina njenog pogleda se stapa sa toplinom i mekoćom njenoga glasa”, pomisli.
- Nešto tako toplo i lijepo mu se savi oko srca od čega zatreperiše sva njegova čula.
- Šta mi je ? – pomisli on, ali ovoga puta nije mogao da se bavi sobom. Imao je nešto veliko, veliko da saopšti Srećanki.
- Srećanka, slušaj sada i ne prekidaj me. Digni glavu. Polumrak je a ja vidim tvoje uplašene kestenjaste oči, tvoj crveni džemper i po njemu tvoje neočešljane uvojke.
- Kako znaš da je polumrak, da mi je džemper crvene boje, da mi je kosa kovrdžava i još neočešljana? – zbunjeno upita ona.
- Ja vidim, Srećanka, vidim! Vidim! Kada sam bio na početku pećine idući tako da sam ruke koristio i za hodanje i za pipanje zemlje ne bih li naišao na tvoje štake, neki glas mi reče: „Idi tri koraka naprijed, ispruži ruke i spusti ih. Tu je izvor a pored njega je kvasna zemlja nalik blatu. Njime namaži triput oči i pogledaj u izvor. Progledaćeš.”
- Obrađovan što sam naišao na još nekog, uradih tako kako mi je glas rekao. I eto, sada vidim, sve vidim!
- Ozari se Srećankino lice, pa da bi potvrdila istinu, reče:
- Jedna moja ruka je u vazduhu, uhvati je ako vidiš koja je!
- Lijeva ruka ti je u vazduhu i sada ću ti gricnuti mali prst zato što mi ne

vjeruješ!

I Rođenko joj uhvati lijevu ruku koja je bila visoko iznad Srećankine glave te joj gricnu mali prst.

– Nevaljalko jedan! – ushićeno uzviknu Srećanka i nehotice poljubi čelo svoga druga.

Od sveg zla što se desilo, eto jedno dobro. Sigurno je neki dobar čovjek koji se sklonio u neku od mnogih pećina u dubodolinu gdje ga plamen vatrenog vjetra nije mogao dohvatiti. Ali, kako je znao da si slijep i da je to lijek za tebe? Jesi li se zahvalio?

– Ne, nije bilo nikoga. Okolo, dokle god možeš da vidiš je samo gola prašina. Nigdje žive duše. Okretao sam se da se zahvalim iscjelitelju mojih očiju i našao sam samo ovu zviždaljku. Vidi!

Izvadi iz džepa zviždaljku i stavi je u usta da dune. Zviždaljka se nađe na zemlji.

– Čudno – zavika Rođenko – i maloprije kada sam je našao i htio da dunem, ona mi skliznu iz ruku.

– Daj da ja dunem – ispruži ruku Srećanka.

– Evo, poklanjam ti je, Srećanka. To što sam je našao znači da je moja sreća, a ja ti poklanjam njome svu sreću.

– Hvala, Rođenko, ovo je prvi poklon koji sam ikada dobila – reče i poljubi zviždaljku. Kada je htjela da dune, mladi vjetar Spaljenko, pretvoren u zviždaljku, upotrijebi djelić svoje snage i zviždaljka se nađe na zemlji.

Dok je Srećanka pokušavala da zadrži zviždaljku da bi zviždala, migoljeći se između njenih slabašnih prstiju, vjetar se pitao:

– Šta bih mogao uraditi da ovo dvoje mladih vrata dobro ljudstvo i pobijede Zlog Praha.

Nije Spaljenku promakla iskra prvopogledne ljubavi između Srećanke i Rođenka. – Ljubav jedna i jedina sila koja može da pobijedi sve zle sile. Ona je najmoćnije oružje kojim će dvoje mladih pobijediti Zlog Praha – zaključio

je vjetar. Znao je i to da vremena nema. Dani su izbrojani jer je on na ulazu u pećinu bio tačno mjesec dana. Kada bi mogao bar ispričati šta se desilo i šta će se desiti ako za deset dana ne nađu izlaz. Propada planeta. Svako drvo, svaka ptica, svaka životinja, sve livade i sve šume nestaće zajedno sa svim dobrim ljudima koji su, pretvoreni u prah i oduvani. Planetom Gola zavladaće zli dusi na čelu sa Zlim Prahom. Mora se potruditi da Rođenko i Srećanka koriste njegova razmišljanja i shvate da zviždaljka nije slučajno tu.

Znao je mladi vjetar da, kada su zaljubljeni, vole da maštaju. Zar nije i on zaljubljen u Vjetranku, ali je izgubio kada je postao sebičan. Zaboravio je na nju i njihovu ljubav. Kako bi volio da je ona sada tu, kako bi zajedno ublažili zlo koje je on učinio. Kajanje ga je sputavalo da maštovitije razmišlja. Nije znao da mu je baš to iskreno kajanje davalo još veću snagu i moć koja se prenosila na Srećanku i Rođenka.

– Čuda se dešavaju – reče Srećanka. – Ovo mora da je čudesno moćna zviždaljka kada ne možemo mi da je koristimo. Možda ti je ona govorila te riječi. Možda je samo ona znala kako možeš da progledaš. Možda može i meni da pomogne da ja hodam bez štapova, bez kolica. Možda...

– Čekaj bre, Srećanka, previše je riječ „možda” u tvom razmišljanju. Nijesam ti ni rekao da van ove pećine nema ništa da se kreće. Svuda samo čudna prašina i ništa više, bar to sam mogao vidjeti svojim očima. Hvala onome ko daje svjetlost njima, makar to bila i ova zviždaljka.

– To ti ja i govorim. Hajde, slomi dvije grane i napravi mi štapove da izađemo vani. Prošetaćemo i potražićemo rješenje.

– Ne! - vrisnuo je Spaljenko. – Vidjeće vas Zli Prah i potražiće me da vas spalim.

Ali to nisu mogli čuti Rođenko i Srećanka. Rođenko je ubrao dva štapa i pomogao Srećanki da izađu ispred pećine. Žive duše nije bilo. Sivilo i pustoš naselili su se svuda a čudna prašina je lebdjela u vazduhu. Na

samom izlazu puče štap kojim se djevojka služila lijevom rukom pa je Rođenko zagrlj i tako zagrljeni pojaviše se na izlazu iz pećine. Uskovitla se vazduh. Mladi vjetar osjeti da se u blizini nalazi Zli Prah. Vidio ga je kako kopa pepeo zlih i traži zviždaljku. Bio je blizu ulaza u pećinu. Vremena za gubljenje nije bilo. Spaljenko kao povjetarac skliznu iz Srećankine ruke u izvor.

– Vratimo se, Rođenko, pade mi zviždaljka – povika Srećanka.

– Ostavi zviždaljku – bio je uporan Rođenko – hajde da pronađemo ljude.

– Hoću svoju zviždaljku, poklonio si mi je!

– Vratićemo se kasnije, sada idemo dalje – odgovori Rođenko.

– Rođenko, rođeni moj, spusti me da nađem svoj poklon.

Zaljubljeni mladić usliši želju. Počela je potraga za izgubljenom zviždaljkom.

Traže je Rođenko i Srećanka...

I još neko je tražio izgubljenu zviždaljku. To je bio Zli Prah koji je sve čuo i vidio...

– Ostalo je dvoje zaljubljenih – siktao je Zli Prah – ostao je trun ljubavi, ali dovoljno da može oživjeti sve dobre ljude, a oduvati prah mojih stanovnika! Uh, samo još sutrašnji dan da prođe! To je četrdeseti dan! Ja postajem vladar planete Gole, zli dusi postaju zli ljudi i zlo će kao prašina da se širi u svakom kutku galaksije. Moram pronaći onog glupog mladog vjetra. Gdje ga bacih, gdje bacih mrtvu zviždaljku?

Mrak je prekinuo potragu. Zli Prah ode gundajući, a Rođenko unese uplakanu Srećanku u pećinu.

– Nekako sam vjerovala da ću pronaći svoje roditelje, baš danas i, eto, izgubih zviždaljku i izgubih nadu – razmišljala je naglas Srećanka. – Bila sam ubijedena da mi ona može pomoći. Ne znam zašto, ali sam vjerovala u to. Sada više ne vjerujem. Ona tišina mi govori da su svi spaljeni, da nema žive duše. Brine me i hrana, nema više korijenja ni mrvica, a tako

bih gricnula zalogaj-dva – govorila je Srećanka.

– Ima hrane – reče mladić. – Otkako dobih vid, pronašao sam dosta korijenja. Evo, založi koliko ti volja. I obećavam ti da ću pronaći zviždaljku sjutra. Za roditelje ne mogu obećati – uzdahnu mladić.

– Od djetinjstva se znamo pa se dobro poznajemo. Loše lažeš. Vidjela sam da ti ne jedeš da bi bilo hrane za mene. Moram ti nešto priznati... Ja te volim i zato ne želim da jedem sama. Ako jedeš ti, onda ću i ja, a ako nema, neće biti ni za mene, ni za tebe.

Pojedoše korijenje od maslačka i utoliše glad, pa zaspase u nadi da će sjutrašnji dan donijeti više sreće.

Dok su dvoje mladih spavali, ispred izvora se opet pokupiše zle Prašinke. Nijedna nije smjela da se približi izvoru, jer bi se utopila. Ali svaka je htjela da vidi svoje lijepo lice u njemu.

Jedna od njih, lebdeći nad vodom i gledajući svoj lik, poče plakati.

– Mrzim što sam ovako lijepa kada me Zli Prah ne voli. Danas je rekao da je ljubav za dobre ljude, a da mi to nismo. Vidio je, kaže, kako se vole dvoje dobrih i pored toga što je ona sa dvije beživotne noge – opet zaplaka. – Jooj, pade mi suza u izvorsku vodu!

– Pa šta, pa šta! – zavikaše druge – plači, ko ti brani!

– Jadne ste tako lijepe, a glupe! Svojim suzama učinila sam da ova voda postane ljekovita. Ako je neko od dobrih ljudi bolestan od bilo koje neizlječive bolesti pa slučajno uzme od ove vode, izliječiće se. Uh, učinila bih dobro djelo, a to nije dobro za mene. I još nešto, ako padne neko od nas loših u vodu, postaće dobar. Nestaće mržnje, naše najljepše osjećanje.

– Živjela mržnja!!! – izvještačenim smijehom zakikotaše se ostale.

Zviždaljka je čula čitavu priču i umalo da zviždukne od sreće. Znači, izliječiće se ne samo Srećanka, već i svi dobri ljudi.

Više nije mario mladi vjetar za svoj život. Nestrpljivo je čekao jutro da se dvoje mladih pojave na izlazu iz pećine. Brinulo ga je samo vrijeme, jer

je imao samo tri minuta da kaže lijek za Srećanku i uputstvo za vraćanje dobrih ljudi u život.

– Neka me nema! I ne treba da živim kada sam napravio takvu pustoš. Vратиću život dobrim ljudima, život planeti.

Jutro se pojavi. Bilo je to čudno jutro kao i prethodnih trideset i devet. Sunce nije moglo ni prići Goli od zlih Praškova i Prašinke koje su lebdjele u vazduhu i kikitale se izvještačenim smijehom. Ka izvoru je žurio Zli Prah da pronade mladog vjetra Spaljenka, zviždaljku. Znao je da zavisi od Spaljenkove snage koja bi spržila preostala dva zaljubljena bića.

– Daću mu parče Gole, eto, daću mu! Ali ću mu ga i oduzeti kada se Prašinke pretvore u zle ljude. U stvari, sâm će otići, jer jedino on ima dobru dušu koju mu ne mogu uzeti.

Razmišljajući tako stigao je do izvora. Svojim prašnjavim očima ugledao je zviždaljku usred vode.

– Tu si, znači! Gle ti njega, odmara usred najčistije i najbistrije vode! Hajde izlazi, znaš da ne smijem ovlažiti svoj prah... Dajem ti prašnu riječ da ću ti stvarno dati parče Gole da se igraš, obećavam ti. Samo se pokreni, izađi iz vode i sačekaj ono dvoje mladih da izađu ispred pećine. Sprži ih, oduvaj njihov prah a ja ću ti dati obećani dio planete Gole. Hajde, upotrijebi jedno zviždanje i eto te na suvom.

– Ne mogu oni da izađu... djevojka ne može hodati, trebaju joj štake – dobijao je na vremenu mladi vjetar Spaljenko.

– Mogu i hoće! Zar ne vidiš da ih ljubav veže. Djevojka traži tebe jer si prvi poklon za iskrenu ljubav, a mladić će sve učiniti da te nađe. Ako izađu i iskažu svoju ljubav riječima, ti gubiš snagu, a vjetar bez snage je mrtav.

– I još? Šta još gubim? – zapitkivao je Spaljenko.

– Nemoj da me nerviraš, pretvoriću te u iglu bez vrha, da te niko nikada ne nađe. Zviždi!

– Hoću, ako mi kažeš šta će biti ako ne izađem iz vode, jer više nijesam

sebičan i ne volim ni Prašinku od Gole. Volim svoju Vjetranku.

– Zviždi i skači! – ljutio se Zli Prah. – Pazi da me ne prsneš tom vodom, jer ona glupa Prašinka kaže da je plakala sinoć i da su njene suze padale u vodu izvora.

– Pa šta? – pitao je vjetar znajući da gubi bitku jer dvoje mladih nikako da se pojave. – Barem da djevojci ozdrave noge. Koliko bih ja bio srećan? A oni dvoje? Što ih nema? – jadikovao je Spaljenko.

U tom trenutku se na izlazu iz pećine pojavi Rođenko noseći svoju Srećanku u naručju.

– Zviždi i spali ovo dvoje! – naredi Zli Prah.

– Šta će biti ako te voda dodirne? – bio je uporan Spaljenko.

– Pretvoriću se u dobrog čovjeka, a želim više da me nema nego da budem dobar. Eto, sada izlazi i zviždi!

– Eto me – radosno zavika mladi vjetar Spaljenko. Znao je da ima samo tri minuta da završi nagomilane zadatke pa je hitro zvižduknuo u trenutku kada su Rođenko i Srećanka bili tik pored izvora.

– Rođenko, spusti Srećanku u vodu, požuri i ne pitaj me ništa.

– Spali ih, spali! – urlao je Zli Prah.

Rođenko je prepoznao glas svog vida i brže spusti Srećanku u izvor. Istog trena Srećanka stade i čudeći se čudu, poče da skače po vodi.

Vidjevši svoju voljenu tako zdravu i srećnu, Rođenko skoči u vodu i poče je ljubiti.

– Iskaži svoju ljubav, Rođenko, ako je voliš kaži joj – radovao se mladi vjetar Spaljenko.

– Volim te, Rođenko! – viknu Srećanka.

– Ne!! Ne! – bjesnio je Zli Prah. – Sada da si ih spalio!

– Volim te, Srećanka, srećo moja! – skakao je u vodi lijepi Rođenko.

– Ne! Ne! Stani, Spaljenko! Dajem ti čitavu Golu, samo zaustavi ljubav – molio je Zli Prah.

– Volim te, Vjetrankaaaaa! Dunuo je mladi vjetar tako jako da su se Prašinke koje su bile u vazduhu počele pretvarati u dobre ljude govoreći: „Volim te!”

– Ne, volim te! Mrzim te! Vi treba da postanete loši ljudi – vrištao je Zli Prah.

– Rođenko i Srećanka, poprskajte ga vodom, ne mogu više da ga slušam! Ja moram da jurim da vratim život dobrim ljudima. Njihov prah je daleko, a ja nemam vremena.

– Čekaj da ti se zahvalimo za sreću.

– Za moje oči! – mahao je srećan Rođenko.

– Za moje noge! – šaljući mu poljupce, govorila je Srećanka.

– Poprskajte Zlog Praha vodom sreće i ljubavi i širite ljubav dok se ja vratim – i odjuri takvom brzinom da se planeta Gola zatrese.

Igrajući od sreće u izvorskoj vodi Srećanka i Rođenko su prskali vodu ljubavi i zla prašina se pretvarala u dobre ljude. Sunčevi se zraci mirno spustiše na probuđenu travu. Razvi se lišće po šumama, a ptice zapjevaše među zelenim granama. Vjetar je duvao, ali snagom ljubavi. Čulo se u tom fijukanju:

– Vjetranka, volim teeeee!

Sekunde su se nizale. U najdubljoj provaliji sakupila se prašina dobrih ljudi. Mladi vjetar Spaljenko nije imao vremena za strah. Spusti se takvom brzinom u provaliju i brzinom munje dignu svu prašinu na vrh jedne planine. Umoran, imao je snage samo toliko da se izvuče iz provalije. Pao je na samu ivicu.

Prah se polako pretvarao u dobre ljude. Pjevajući stigoše do ivice provalije gdje je pao mladi vjetar. A on, znajući za grijeh koji je načinio, skupi posljednju snagu i reče:

– Oprostite mi, ja sam onaj koji vas je spržio i oduvao vaš prah. Bio sam sebičan i poslušao Zlog Praha. On je htio da od planete Gole napravi planetu zlih ljudi. Oni bi vremenom uništili čitavu galaksiju. Za djelić Gole

uništio sam vas i prodao svoju ljubav prema Vjetranci. Oprostite, ako se može takvo zlo oprostiti. Zamolio bih vas da kažete Vjetranci da je volim. Prvi put su ljudi vidjeli vjetar i čuli kako toplo zvuči riječ „volim” sa njegovih usana. Oprostili su mladom vjetru i poželjeli da pronađu Vjetranku. No, nije bilo potrebe da idu daleko. U vazduhu se osjeti miris ljubičice. To se Vjetranka spuštala do svog voljenog Spaljenka. Naočigled dobrih ljudi, pomilova mu razbarušenu vlažnu kosu i spusti poljubac na vreoo obraz.

I tišina je progovorila sa njom:

– Spaljenko moj voljeni, naučio si lekciju i vratio život svima, svojom dobrotom. Ova planeta je ispunjena samo dobrim ljudima zahvaljujući tebi. Ti više nisi Spaljenko, ti si Spasenko. Je li tako, dobri ljudi?

– Tako je! – povikaše svi.

Uzeše ga i kao malo dijete ponesoše do izvora gdje su Rođenko i Srećanka igrali svoj prvi ples. Do izvora je sjedio Zli Prah svirajući na gitari prelijepu romansu. Zle Prašinke, koje su sada bile najljepše dobre djevojke, pjevale su prateći ritam gitare. Kada ugleda da nose mladog vjetra, Prašinka, koja je svojim suzama učinila vodu ljekovitom, reče:

– Spustite ga u vodu. Biće kao nov. To je poklon od mene jer mi je Veliki Prah napokon uzvratilo ljubav. On više nije zao zahvaljujući zviždaljci koja je slušala naše zle priče i pretvarala ih u dobre.

Voda je dala život mladom vjetru. Oporavljao se polako i vraćao snagu. U glavi su mu bile samo vragolije kako da zasmije svoju Vjetranku.

Dok se Spaljenko oporavljao uz nesebičnu ljubav svoje Vjetranke, planeta Gola i njeni stanovnici su imali veoma važan zadatak.

Na sve planete u galaksiji je trebalo doći i donijeti dobru vodu sa čudesnog izvora. Trebalo je da se iskorijeni zlo u svakom kutku, u svakom djeliću života, jer se nakupilo previše sebičnosti i zla. Zato dobri ljudi nemaju vremena za odmor. Malo se nasmiješe tek toliko da osjete zadovoljstvo svojim učinkom, ali se nikada, ama baš nikada, zlobno ne cerekaju.

O bajkama i basnama

Priče, odnosno basne koje promovišu ideju da bezrazložna dobrota može da proširi vidike i dâ sasvim novu dimenziju kvalitetu našeg života su: **Basna o pčeli i pužu** i dirljiva priča **Gde ježić spava**. Pomoći i razumjeti drugačijeg od sebe, mijenja nas u pozitivnom smislu, oplemenjuje našu prirodu jer nekad i ne slutimo koliko dobra možemo iznjedriti iz sebe. U ovu tematsku grupu možemo svrstati i priču **Čudesni Pečurak**, koja nam pokazuje da i nečiji nedostaci u izvjesnim situacijama mogu biti prednosti, neko koga su drugi obezvređivali, ili je sam sebe doživljavao neadekvatnim prema važećim standardima, može biti koristan ili spasiti živote.

Kengurova želja je priča koja u potpunosti zadovoljava zadate kriterijume i izlazi u susret temi. Iskrena želja za prijateljima čini nas otvorenim, spremnim na komunikaciju i saradnju koja prevazilazi sve prepreke, čak i kada zlonamjernici pokušavaju da našu raznolikost i raznorodnost okrenu protiv nas.

Crna ovca je originalna i maštovita priča koja potpuno preokreće doživljaj kako je biti „crna ovca”: od potpune neshvaćenosti, preko izuzetnog putovanja i avanture, upoznavanja novih „drugačijih” prijatelja, povratkom na početnu tačku glavna junakinja uviđa da svi žele biti kao ona. Hrabrost da budeš drugačiji daje posebnu vrijednost, a uz dobru volju naizgled nepremostive razlike pronalaze način da dosegnu zajednički cilj.

Crvenka na Pasjem Brdu uči nas kako je lako odbaciti nekoga ko nije kao ostali, ne dozvoliti mu da se uklopi ili da nas razumije. No, kasnije se ispostavi da taj neko možda ima posebna znanja i umijeća koja nam nisu bila dostupna, a mogu nas spasiti i unaprijediti naš život; u ovom slučaju, to je crveni pas koji zna uspavanku za vukove.

Legenda o Jetiju nam otkriva životnu istinu da nas zli vladari mogu podijeliti na bijele i žute, mogu nam nametati hladnoću i surovost kakva vlada u njihovim srcima u nastojanju da nas pretvore u svoje robove. Ipak, čisto srce je nepotkupljivo i zla magija nema moć nad njim. Ako smo istrajni u svojoj dobroti i ljubavi, univerzum će se pokrenuti i uzdići nas u svjetlost i oslobođenje.

Praskozorje sumraka je vrlo lijepa i izuzetno vješto napisana priča. Dvoje odbačenih od svog naroda (patuljak i vila), udružuju se u plemenitom cilju da spoje nespojivo i pomognu zaljubljenim bićima koja čine dobro drugima. Ostvarenje te zamisli ispunjava njihove živote smislom, oblikuje ih u heroje koji pronalaze sopstvenu sudbinu u toj misiji i jedno u drugome.

Gospodar visina i neuhvatljivi ronilac je interesantna priča o orlu i vidri koja nam pokazuje kako možemo biti vrlo različiti, imati teritorije kojima neprikosnovenno vladamo, nekad nas to navodi da se ne razumijemo ili

čak mrzimo, ali kad-tad život će nam ukrstiti puteve i bićemo prinuđeni da zavisimo od dobre volje druge strane. To je momenat kada uzrastamo kao ljudska bića i pružamo ruku pomoći i prijateljstva, još od biblijskih predanja „ljubeći svog neprijatelja” mi se očovječujemo.

Zli Prah i mladi vjetar Spaljenko je bajka koja nam otkriva da mogu doći loša vremena, kada izgleda da više nije ostalo dobrote i da zlo nastoji da potpuno zavlada svijetom. Tada uviđamo da je neko zloupotrijebio našu lakomisenost i neznanje, jer ako ne razmišljamo o posljedicama svojih postupaka progoneći one obilježene, možemo dovesti svijet do uništenja. No čak i kada sve izgleda bezizlazno, ako se iskreno pokajemo i uvidimo svoje greške, uvijek postoji način da se stvar preokrene i popravi.

Bajka sa Ostrva vječnog proljeća, maštovito napisana, inspirisana grčkom mitologijom, na prvi pogled nije mnogo povezana sa temom. U divnim pejzažima i raskošnim slikama ispričana nam je priča o ljubavi, starenju, borbi za novu mladost i ljubav, jer sve ljudsko je kratkotrajno i prolazno. Iza tog prvog sloja priče, primjećujemo ostrvo puno raznolikosti, na kojem žive ljudi, nimfe, dendroidi, vještice, jednoroz, bogovi... Raznolika bića žive u harmoniji, ukrštaju svoje puteve pokušavajući da razumiju i pomognu jedni drugima kroz prijateljstvo i ljubav.

Ako živite u predivnom carstvu, ograđeni mrežom koja vas štiti od onih koji su drugačiji, da li ćete ikada poželjeti da upoznate ljude izvan mreže, kao što je poželio glavni junak priče **Dječak Neal otkriva ljepote različitosti?** Izbačeni su postali njegovi prijatelji, nije prihvatao svijet podjela i borio se za ideju da treba skinuti mreže, živjeti zajedno, pomoći drugima i boriti svijet svojim različitostima.

Čuda se dobrim djelima stvaraju – Kako su Dan i Jutra popravili zlog čarobnjaka, već sam naslov ove bajke otkriva poentu priče. Uz nju ćemo povjerovati da dobrota može da dotakne i promijeni otvrdlo ogorčeno srce, da svako zlo ima neki uzrok, kao što su: ljubomora, odbačenost, loše društvo, odbacivanje roditeljskih savjeta... Dan je junak koji u knjigama traži lijek protiv zla, a Jutra gluvonijema princeza koja je prihvatila sebe i ne smeta joj što je drugačija, ne želi da bude popravljena magijom, ali zato želi da sve zlo ispravi onaj koji ga je počinio.

Kako je mala izviđačka družina pronašla sreću – jedinstvo i sreća se pronalaze u prihvatanju različitosti, tj. kada prihvatimo druge onakve kakvi jesu. U složnu družinu sreća sama dolazi, bez obzira što je ta mala družina sastavljena od najrazličitijih buba: pčelica, bubamara, leptira, svitaca i vilinih konjica... Svi mogu pronaći sreću i širiti je dalje, svako u svojoj maloj zajednici.

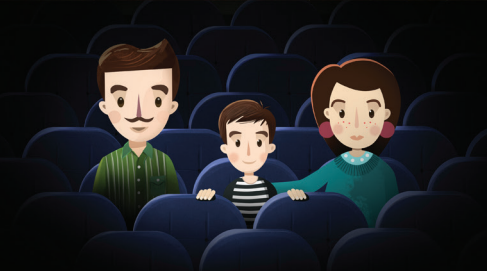
Mogu li dva različita svijeta koegzistirati? Može li usamljeni umjetnik, violinista sa svjetionika, voljeti princezu odraslu na raskošnom dvoru? Može li princeza uzvratiti ljubav i pronaći kompromis koji povezuje nepovezivo, u kojem oboje ostaju ono što jesu, odani svom putu i pozivu, a opet obasjani ljubavlju koja premošćuje sve granice? Odgovore na sva ova pitanja nudi dirljiva bajka **Princeza i svetioničar**, i još mnogo više, divne scene u kojima usamljeni mladić svira violinu a sluša ga samo jedna foka, pasionirani ljubitelj muzike i jedini mladićev prijatelj.

Nevid Teatar

Nevid teatar je profesionalna teatarska trupa osnovana 2010. godine u Banjaluci, čiji je cilj realizovanje kulturnih događaja, što podrazumijeva produkciju i promociju nekonvencionalnog umjetničkog, a posebno teatarskog izražavanja, produkcijom teatarskih predstava i performansa, organizacijom animacionih i edukativnih programa, decentralizacijom i mapiranjem kulturnih prostora u zemlji i inostranstvu.

PRINCEZA
Zlatka
u KRALJEVSTVU BOJA

NeVid Teater

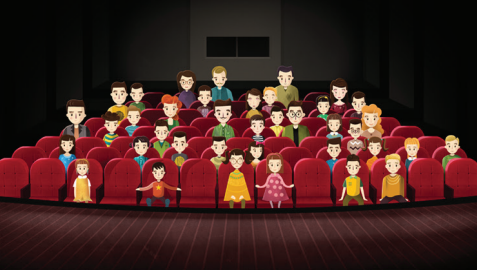
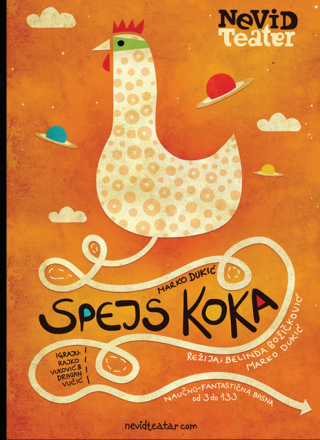

SREBRO 10.0.2014. U 21.00.21h.

MARKO DUKIĆ

MARKO DUKIĆ

NeVid Teater

U proteklih 10 godina Nevid teatar je realizovao sedam autorskih predstava, šest edukativnih projekata i 14 raznovrsnih žanrovskih i stilskih produkcija. Kroz realizaciju aktivnosti angažovano je 55 umjetnika i umjetnica iz pet zemalja.

Antimonokoreodrama „Arto Luda” (2010) prva je predstava koju su proizveli i od tada do danas producirali su još šest autorskih predstava i to: interaktivnu predstavu za djecu i odrasle „Princeza Zlatka u kraljevstvu boja” (2019), interaktivnu-obrazovnu predstavu za djecu od tri do devet godina „Čudesni kontinenti” (2017), naučno-fantastičnu basnu za djecu, mlade i odrasle od tri do 133 godine „Spejs Koka” (2016), animiranu bajku za djecu, mlade i odrasle od tri do 133 godine „Pustolovine Boleta Komete” (2016), muzičko-pantomimsku igru „Zvāće se Hamlet” (2013) i pantomimsku igru o ljudskom dostojanstvu „Uspon i pad Kamijevog kamena” (2011). Osim autorskih predstava, producirali su i kabare apsurdna „Slučajevi” po Danilu Harmsu (2011) i filozofski stand-up „Pohvala ludosti” (2010) Erazma Roterdamskog.

Pored autorskih predstava, producirali su i ekspresionističku poemu „Trinaesti apostol” (2018) Vladimira Majakovskog, likovni konkurs „Moje Pustolovine Boleta Komete” (2017) za djecu od tri do 11 godina na temu iz predstave „Pustolovine Boleta Komete”, šest večeri „Art poezija” (Pornezija (2014), Infuzija (2014), Poorezija (2014), Revizija (2014), Bard iz Stratforda na Ejvonu (2017), Bukovski: 33 u komadu (2018)), animirani filmski strip „Moćni Ć protiv Dekokrada” i plesni performans „Eros škrt na strijeli”, 2012. godine, u saradnji sa Međunarodnim filmskim festivalom Kratkofil Plus. Projekte koje su realizovali su: „Obrazovanje kroz igru” (2019, 2020–2021), „Djeca uče sa Nevid teatrom” (2019), „Obrazovni programa Nevid teatra” (2017, 2018) i Edukativni program Nevid teatra (2013).

Obrazovanje kroz igru (2020–2021)

obrazovanjekrozigru.com

OBRAZOVANJE KROZ IGRU

Projekat „Obrazovanje kroz igru” implementirao je Nevid teatar iz Banjaluke u partnerstvu sa Udruženjem dramskih umetnika Srbije u okviru Zajedničkog regionalnog programa „Dijalog za budućnost: unapređenje dijaloga i društvene kohezije u, i između, Bosne i Hercegovine, Crne Gore i Republike Srbije”, koji sprovode UNDP, UNICEF i UNESCO, a finansira ga Fond UN-a za izgradnju mira (UN PBF). Projekat je implementiran u Bosni i Hercegovini, Srbiji i Crnoj Gori od 1. jula 2020. godine do 30. marta 2021. godine.

Implementacijom projekta Nevid teatar omogućio je djeci, mladima i odraslima da kroz literarnu, dramsku, audio i animiranu obrazovnu formu uče i prošire svoja znanja o kulturnim raznolikostima i na koji način mogu doprinijeti unapređenju obrazovnih sistema u Bosni i Hercegovini, Srbiji i Crnoj Gori. Jedan od fokusa projekta bio je usmjeren na ugroženu i osjetljivu djecu i obrazovanje pozorišne publike kroz audio i animiranu obrazovnu formu.

Putem objavljenog Javnog regionalnog konkursa za originalne bajke i basne za djecu Nevid teatar pružio je priliku svim autorima i autorkama, bez obzira na starosnu dob, koji žive u Bosni i Hercegovini, Srbiji i Crnoj Gori da napišu originalne bajke i basne za djecu na temu kulturnih raznolikosti. Autori su pisali i svoja zapažanja o osnovnim problemima obrazovnog sistema u Bosni i Hercegovini, Srbiji i Crnoj Gori. Na konkursu su se mogli prijaviti i svi koji su željeli poslati samo svoje mišljenje o obrazovanju i predložiti odgovarajuće ideje reforme obrazovanja u ove tri države. Među 368 priča pristiglih iz 110 gradova i opština Bosne i Hercegovine, Srbije i Crne Gore, žiri je izabrao 15 najboljih bajki i basni za djecu na temu kulturnih raznolikosti na osnovu kojih je Nevid teatar štampao ilustrovanu knjigu i objavio audio-knjigu i verziju audio-knjige za djecu sa poteškoćama u razvoju. Takođe, na veb sajtu projekta dostupna je i elektronska verzija ilustrovane knjige.

U okviru projekta realizovan je i dvodnevni obrazovni program u Banjaluci. Prvog dana održano je predavanje na temu „Kako i zašto djeca uče kroz igru?” u svrhu razvoja kreativnog stvaralaštva i kritičkog mišljenja putem umjetnosti na kojem je predstavljena i analiza odgovora o obrazovanju koja je nastala kao rezultat Javnog regionalnog konkursa za originalne bajke i basne za djecu. Drugog dana održano je Javno čitanje 15 najboljih bajki i basni za djecu radi promovisanja autorskog dramskog stvaralaštva u regionu i tom prilikom Nevid teatar je ugostio autore i autorke iz Bosne i Hercegovine, Srbije i Crne Gore. Oba događaja Nevid teatar je uživo prenosio putem svojih društvenih mreža. U okviru programa, radi obrazovanja pozorišne publike, premijerno je prikazan animirani pozorišni bonton, a promovisane su i štampana ilustrovana knjiga 15 bajki i basni za djecu, te audio-knjiga i verzija audio-knjige za djecu sa poteškoćama u razvoju.

Na svom gostovanju u 10 gradova Srbije Nevid teatar odigrao je interaktivnu predstavu za djecu i odrasle „Princeza Zlatka u kraljevstvu boja” i realizovao dramske interaktivne radionice za djecu uzrasta od četiri do šest i od devet do 14 godina starosti.

„Obrazovanje kroz igru” (2020–2021) jedan je od 19 izabranih projekata koji je finansiran u okviru Zajedničkog regionalnog programa „Dijalog za budućnost”, čiji je cilj dugoročna izgradnja mira i unapređenje dijaloga i društvene kohezije u Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori i Srbiji.

Projekat su sufinansirali Grad Banjaluka i Ministarstvo prosvjete i kulture Republike Srpske a medijski pokrovitelji su bili: Oslobođenje, Radio Otvorena mreža i Prva TV Crna Gora.

„Obrazovanje kroz igru” predstavlja nastavak projekta koji je realizovao Nevid teatar u okviru projekta UN-a: „Dijalog za budućnost: Promovisanje društvene kohezije i raznolikosti u Bosni i Hercegovini” širom Bosne i Hercegovine od 21. januara do 24. jula 2019. godine.

Projekat je bio namijenjen djeci i učenicima koji su svakodnevno izloženi etničkoj i drugim vidovima segregacije ili diskriminacije u školama, te kreativnim mladim ljudima koji su najviše pogođeni problemima obrazovanja, etničkim tenzijama i podjelama.

Implementator projekta:

Nevid teatar, Banja Luka, Bosna i Hercegovina

Partner u projektu:

Udruženje dramskih umetnika Srbije, reprezentativno udruženje u kulturi (UDUS), Beograd, Srbija

Koordinator projekta i PR menadžer:

Dejan Andrić

Asistent koordinatora projekta:

Marko Dukić

Organizator u Srbiji:

Andrija Daničić

Sufinasijseri projekta:

GRAD BANJA LUKA
CITY OF BANJA LUKA

Ministarstvo prosvjete i kulture
Republike Srpske

Generalni medijski pokrovitelji:

OSLOBODENJE

